

Glasilno Mestne občine Ljubljana, letnik XVIII, številka 9, november 2013, ISSN 1318-797X

Ljubljana

4
Odpri
je Mediacijski
center Ljubljana

15
Leto kina
v Kinodvoru

3,6
Zapora
Slovenske ceste
za pretočnost
javnega prometa

27
Biotska pestrost
diatomej v Ljubljani

SILA: 20 LET DOBRODELNOSTI MEDNARODNIH ŽENA

Foto: Iva Gruden

Magični Festival Indija v organizaciji Slovenskega mednarodnega združenja žensk SILA.

Pred dobrimi dvajsetimi leti je bilo ustanovljeno Slovensko mednarodno združenje žensk – SILA, ki bo letošnjega 30. novembra na Gospodarskem razstavišču pripravilo že svoj jubilejni 20. bazar. Tako kot vedno bodo šli zaslužki od prodaje povsem v dobrodelne namene, ki se jih je v preteklih dveh desetletjih nabralo že za veličastnih več kot milijon evrov.

Začetki Sile segajo že v leto osamosvojitve Slovenije 1991. Ko smo postali mednarodno priznana država, Ljubljana pa nenadoma glavno mesto države, so številne države začele odpirati diplomatska predstavništva, postopoma se je začelo še bolj odpirati tudi gospodarstvo. V Slovenijo so začeli prihajati tudi prvi gospodarski in diplomatski predstavniki, z njimi pa tudi njihove družine, zlasti soproge, saj za otroke na začetku še ni bilo šol v tujih jezikih.

Povsod po svetu je navada, pravijo v Sili, da se soproge diplomatskih predstavnikov, ki navadno niso zaposlene v državah gostiteljicah, združujejo v posebna društva. Prek teh društev se spoznavajo, si izmenjujejo izkušnje, sklepajo prijateljstva, organizirajo razne akcije, od dobrodelnih do kulturnih in športnih. Taka društva popestrijo članice države gostiteljice, ki lahko tujkam, ki začasno živijo pri nas, najbolje predstavijo ljudi in posebnosti dežele.

Tako je bilo 9. maja 1993 v Sloveniji ustanovljeno takšno neformalno društvo. Članice so ga poimenovala *Slovenian International Ladies Association* – kratko SILA, in v njegova pravila zapisale, da je prostovoljno, nevladno, neversko in neprofitno združenje, katerega članice so soproge tujih diplomatskih in gospodarskih predstavnikov v Sloveniji in tudi Slovenke. Po sprejetju novega slovenskega Zakona o društvih so leta 1996 združenje tudi formalno registrirale in ga včlanile v tovrstno mednarodno organizacijo *Open door* s sedežem v Haagu. »Čudovita prijateljstva smo stkale v tistih začetnih letih in marsikatera so še vedno ohranjena. Bo že držalo, če rečem, da ima Slovenija v naših srcih posebno mesto v veliki meri prav zaradi Sile,« se spominja žena nekdanjega veleposlanika EU pri nas.

Že naslednje leto so članice društva SILA organizirale prvi mednarodni dobrodelni bazar v predverju stolpnice TR 3. Na bazarju je sodelovalo 12 držav, katerih predstavnice so na stojnicah prodajale tipične izdelke svojih domovin, izkupiček pa namenile za dobrodelne namene. »Mednarodni bazar je imel izjemen odmev pri publiku, saj ga je vsako leto obiskalo več ljudi, organizirale smo tudi šest bazarjev v drugih slovenskih mestih,« se spominja ena od ustanovnih članic Vida Rudolf.

Zaradi velikega zanimanja publike in večjega števila sodelujočih držav so bazar preselile na Gospodarsko razstavišče, kjer so še danes. **Letošnji jubilejni mednarodni dobrodelni 20. bazar bo tako 30. novembra od 10. do 15. ure na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, na njem bo sodelovalo blizu 40 držav.**

Hkrati z večanjem sodelujočih držav je bilo vse več tudi donatorjev. »Ti so se zelo pozitivno odzivali, tako velika kot majhna podjetja, pa tudi posamezniki. Imamo kar nekaj donatorjev, ki nas podpirajo še danes,« pojasnjuje Rudolfova. Na dosedanjih bazarjih so tako zbrale več kot milijon evrov in pomagale blizu 200 organizacijam in posameznikom, ki so potrebovali pomoč. »Ponosne smo, da nam je to uspelo in da še vedno uspešno delujemo naprej. Zavedamo se, da je v tej krizni situaciji veliko pomoči potrebnih ljudi in da smo srečne, če lahko vsaj nekaterim pomagamo,« sporoča Vida Rudolf.

29. SLOVENSKI KNJIŽNI SEJEM: ČE NE BOMO BRALI, NAS BO POBRALO

In še res je, lahko pritrdimo priljubljenemu pesniku Tonetu Pavčku. Berimo, berimo, če ne gre prej, pa na 29. slovenskem knjižnem sejmu, ki bo od 20. do 24. novembra v ljubljanskem Cankarjevem domu. Osrednja, knjigi posvečena prireditve na široko – saj zanjo ni vstopnine – odpira vrata vsem, ki radi beremo in se veselimo novih knjižnih izdaj. Namenjena je vsem: od najmlajših, ki ga obišejo še v vozičkih, šolske mladine in študentov do odraslih vseh starosti.

Poleg razstave knjižnih novosti in uspešnic vseh slovenskih založb ima vsako od treh nadstropij sejmišča tudi oder, na katerem potekajo raznovrstne prireditve. V Veliki sprejemni dvorani lahko **Pokusite besedo**, ki jo začini Društvo slovenskih pisateljev. **Debatna kavarna v Prvem predverju** postreže s pogovori o založništvu in knjigah pa tudi o aktualnih družbenih dilemah in duhu časa.

Najširšemu krogu obiskovalcev je namenjen **Forum za obiskovalce** na odru v Drugem predverju, na katerem se srečujejo razstavljalci, ustvarjalci in obiskovalci ter se izmenjujejo literarna, glasbena in likovna snovanja ob sproščeni in neposredni stiku s svojim občinstvom. V Drugem predverju bo v okviru **razstave o stripu na Slovenskem** na ogled celoten proces nastanka stripa z izvirnimi skicami in končno izvedbo; marsikaj boste lahko vprašali kar same avtorje – Mikija Mustra, Kostjo Gatnika, Tomaža Lavriča, Zorana Smiljanica in druge. Letošnja novost bo **e-cona**, kjer bosta podjetji Samsung in EPL v sodelovanju z založniki predstavila slovenske elektronske izdaje.

Na letošnjem sejmu oživljamo tudi strokovni dan, in sicer v torek, 19. novembra. Začel se bo s Knjigotrško akademijo, nadaljeval z Založniškim vrtljakom, na katerem bodo založbe na kratko predstavljale svoje programe, založniška akademija pa bo spet gostila ugledne predavatelje iz tujine. - Dogajanje bo res pestro in bogato, da bi zmogli omeniti vse, zato vas vabimo, da se z njim podrobneje seznanite na spletni strani www.knjiznisejem.si.

Ljubljana

*Niste običali v prometu.
Vi ste promet. In lahko izbirate.*

Jubilejni dobroteljni bazar SILA	2
29. Slovenski knjižni sejem	2
Marko Peterlin: Niste običali v prometu. Vi ste promet	3
Odprt Mediacijski center Ljubljana	4
Aina Šmid: Feminilereale	5
Vita Kontić: Dogodki in ukrepi evropskega tedna mobilnosti	6
Martin Skušek: Testni ekozelenec v Ljubljani	8
Andrej Klemenc: Kolesarski dan B track B	8
Tanja Hodnik, Alenka Žagar, Danči Maraž: Dostopnost grajenega okolja, komunikacij in storitev za ljudi z oviranostmi	9
Dr. Tanja Pihlar: 13. Festival za tretje življenjsko obdobje	10
Svetovni dan boja proti nasilju nad ženskami	11
Emi Vega: Začasna raba prostora	12
Tanja Legat Lokar: 1. konferenca trajnostne gradnje	14
Leto kina v Kinodvoru	15
Erika Pečnik: Bralni projekt Poletavci	17
Dušan Muc: Mozaik moje Ljubljane	17
Staša Cafuta Trček: Vtisi tujih turistov o Ljubljani	19
Nada Breznik: Mestna štipendistka Meta Grgurevič	20
Stane Jagodič: Nagrajena fotografija Mateja Pilica	21
Mirjana Ribič: Zlatarna Celje	22
Mirjana Ribič: Podjetje Interseroh	23
Emi Vega: Ljubljanski hostli V	24
Moje ulice: Pavle Jakopič	25
Petra Hladnik, Igor Nekrep: »Zlata lepota« – grožnja Ljubljanskemu barju	26
Marjana Hönigsfeld Adamič: Biotska pestrost diatomej v Ljubljani	27
Četrtni razgledi	28
Dr. Brigita Jamnik: Obisk v vodarni Kleče	35
Ljubljanski vestnik	36
Okoljske meritve	39
Energetika Ljubljana v novi kurilni sezoni	40

Fotografiji na naslovnici:

Zgoraj: Jesenska Ljubljana, foto: Dunja Wedam
Spodaj: Začasno urbano pohištvo na Slovenski cesti, foto: Dunja Wedam

Fotografija na strani 3:

Marko Peterlin, foto: Primož Korošec

Avtorica nepodpisanih besedil
je odgovorna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet
Mestne občine Ljubljana,
Mestni trg 1. Zanj: župan
Zoran Jankovič. Uredniški
odbor: Mitja Meršol
(predsednik), Tjaša Ficko,
Vesna Kos – Bleiweis, Aleš
Kardelj, Stanka Ritonja.
Odgovorna urednica
in lektorica: Nada Šumi,
kontakt: 041/737 863,
glasilo.ljubljana@ljubljana.si.
Avtorica logotipa: Petra
Černe Oven, Studio ID,
Oblikovalska zasnova:
Miljenko Licul. Naslov
uredništva: Glasilo
Ljubljana, Mestni trg 1,
Ljubljana. Tisk: Set
d.o.o., Grafična priprava:
Lupa design. Naklada:
121.500 izvodov.
Natisnjeno na okolju
prijaznem papirju. Glasilo
brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Mestni
občini Ljubljana.

Preureditev Slovenske ceste pomeni za promet v mestu korenit preobrat. Precej večji kot postopno zapiranje srednjeveškega dela mesta za motorni promet. Predvsem zato, ker je Slovenska v nasprotju z nabrežji Ljubljane bila in je še vedno glavna prometnica mesta. Ja, še vedno, tudi po njenem domnevem zaprtju.

Že dejstvo, da je bila sprememba prometnega režima na Slovenski cesti med Figovcem in Zvezdo v medijih najavljena kot »zaprtje« ceste, govori o prevladujočem načinu dojemanja prometa pri nas. Beseda »promet« je v vsakdanjem komuniciranju postala sinonim za osebni avtomobilski promet. Če po cesti ni več dovoljen promet z osebnimi avtomobili, je cesta pač zaprta, ali ne?

Resnica je ravno nasprotna. Po Slovenski se lahko po novem vsaj v prometnih konicah prepelje precej več potnikov kot prej. Hitrejši in bolj pogosti avtobusi, ki jim ni več treba stati v zastojih, zlahka nadomestijo manjkajoče potnike v osebnih avtomobilih. En sam zgibni avtobus v konici prepelje precej prek 120 potnikov, kolikor bi jih ob povprečni zasedenosti prepeljalo 100 osebnih avtomobilov, ki bi v stoječi koloni po celotni dolžini zasedli oba nekdanja pasova med Figovcem in Zvezdo. En sam avtobus, ki mu zdaj ni več treba čakati v tej isti koloni, da bi na primer zavil levo.

Skupaj z uvedbo rumenih pasov za avtobuse po Celovski in Dunajski, kakršne smo pred leti pravzaprav že imeli in ki so se spremembi prometne ureditve pridružili povsem nenapovedano, je preureditev Slovenske poskrbela za to, da ima odslej velik del prebivalcev Ljubljane povsem realno možnost izbire prometnega sredstva. Če vam poganjanje pedalov ne leži ali pa nimate ustrezne opreme za kolesarjenje v dežju, lahko greste zdaj pač na avtobus. In to ne da bi se morali odpraviti na pot pol ure prej. Avto ni več ne edina ne najbolj privlačna možnost za vožnjo po mestu, in to je za to mesto radikalen preobrat na bolje.

Za mnoge, ki so v zadnjem desetletju ali dveh prilagodili svoj življenjski slog vožnji z avtomobilom, je ta preobrat morda stresen, a priznati je treba, da ni prišel nenapovedano. Mnoga večja mesta po svetu in celo v naši bližnji okolici so že precej pred Ljubljano prišla do ugotovitve, da z avtomobili preprosto ni mogoče učinkovito organizirati prometa v mestu, ker zasedejo preveč prostora tako med gibanjem kot med mirovanjem. Ko gremo na Dunaj, v Gradec, München, Budimpešto ali pa celo v Zagreb, je jasno, da se po mestu ne splača voziti z avtom. Vsa omenjena mesta vlagajo precej sredstev v dobro delujoč javni potniški promet, tudi zato, da jim ne bi bilo treba neprestano graditi in vzdrževati novih in novih cest. V letošnjem proračunu Mestne občine Ljubljana je na primer za cestni promet in infrastrukturo namenjenih skoraj 40 milijonov evrov, od katerih jih je 9 namenjenih za javni potniški promet, ostalo pa pretežno za tekoče vzdrževanje mestnih cest.

A to je le kaplja v morje. Življenjski slog, prilagojen neprestanim vožnjam z avtomobili, prinaša še vrsto drugih neposrednih in posrednih stroškov tako občinam in državi kot prebivalcem. Ko se družine in podjetja preselijo na obrobje, kjer je prostora več in je dostopnost z avtomobili lažje urediti, ni potrebno poskrbeti le za nove ceste, ampak vsaj še za vodovod, kanalizacijo, elektriko in odvoz smeti ter vse to tudi vzdrževati. Sledijo težave z odvajanjem vode in poplavam ob močnih padavinah zaradi velikanskih asfaltiranih površin cest in parkirišč. Temu se pridruži še drastično povečana poraba energije za promet, ki ni le dodaten strošek gospodinjstev, ampak tudi problem energetske bilance države, tako kot so problem države močno povečanje izpustov toplogrednih plinov, pozidava kmetijskih zemljišč ali slabše zdravje prebivalcev zaradi premalo gibanja in preveč onesnaževanja.

Zato ne bo nič narobe, če bo morda malo večja gneča na cestah v mestu tudi koga, ki se v mestno središče vsak dan vozi iz krajev, ki jih mestni potniški promet ne doseže neposredno, spomnila na druge možnosti: sopotništvo, vlaki, primestni avtobusi ali sistem »parkiraj in prestopi« vsi pripomorejo k učinkovitejši organizaciji mestnega prometa.

Medtem ko so na novi Slovenski cesti avtobusi končno dobili svoj prostor pod soncem, pa prebivalci mesta še čakamo na možnost, da bomo lahko sodelovali pri snovanju končne ureditve Slovenske ceste. Ni treba, da bo tako perfekcionistična kot prenovljena Čopova ali Petkovškovo nabrežje, bo pa gotovo pomagalo, če bo po meri njenih rednih uporabnikov. Teh pa nas je kar nekaj. In vsi bomo imeli veliko povedati, še posebej, če nas ne bo nihče nič vprašal.

Marko Peterlin, Inštitut za politike prostora

LJUBLJANA NAJLEPŠA, NAJBOLJ GOSTOLJUBNA IN PLANETU ZEMLJA PRIJAZNA OBČINA

Foto: ZTL

Nagrajenci letošnje akcije Moja dežela - lepa in gostoljubna.

V okviru vseslovenske akcije *Moja dežela, lepa in gostoljubna* Turistične zveze Slovenije, ki poteka pod pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije, je Ljubljana na prireditvi v okviru tretjih dnevov slovenskega turizma pod sloganom *Slovenija čutim* 8. oktobra prejela prvo mesto v kategoriji večja mesta. Nagrado je v imenu Ljubljane prevzela direktorica Turizma Ljubljana Barbara Vajda.

Turistična zveza Slovenije je ob podelitvi priznanja zapisala: »Ljubljana je ena izmed letošnjih gostiteljev izredno odmevnega dogodka EuroBasket 2013. Ob obisku komisije je mesto pokazalo popolno pripravljenost na dogodek, kjer se srečuje vsa Evropa. Mesto je letos v pravem vrtnicu dogodkov. Spremljevalni programi poleg že obstoječe mestne ponudbe vključujejo glasbene in plesne nastope, predstave uličnega gledališča, sobotnih umetniških tržnic, nedeljskih sejmov antikvitete ter dodatne kulturno-umetniške intervencije. Kongresni trg je postal središče kulturnega, glasbenega in športno-zabavnega programa. Med pridobitvami v letu 2013 se lahko Ljubljana pohvali z novimi nastanitvenimi kapacitetami, novo kulinarično ponudbo (Kulinarična pot, Odprta kuhna na Pogačarjevem trgu kot 1. kulinarična tržnica v Sloveniji) in še bi lahko naštevali. V Turizmu Ljubljana so ponosni, da je Ljubljana prepoznavna kot prijazen, živahen in razvit turistični kraj. Tega ne potrjujejo le tujci, ki jo vsako leto obiskujejo v večjem številu, temveč tudi domača strokovna javnost.

Priznanje planetu Zemlja prijazna občina pa je Mestna občina Ljubljana prejela za odgovorno prizadevanje na področju varovanja naravnih danosti, ustvarjanje boljše kvalitete bivanja občank in občanov ter dobro informiranje o pravilnem odnosu do okolja za sedanje in prihodnje generacije. Nagrado podeljuje Društvo Planet Zemlja.

Mediacijski center Ljubljana odprl *Ohranimo dobre odnose, rešimo svoj spor z mediacijo!*

Foto: Staša Cafuta Trček

Primer reševanja sporov z mediacijo, ki je odslej občankam in občanom na voljo v novem Mediacijskem centru Ljubljana s sedežem na

Občani ste že bili obveščeni, da bo v Mestni občini Ljubljana začel delovati Mediacijski center Ljubljana. Za izvajalca mediacij je bilo za obdobje petih let izbrano Društvo mediatorjev Slovenije, ki s svojimi člani - izkušenimi mediatorji, opravlja storitve mediacije skladno s sprejetim odlokom Mestne občine Ljubljana, zagotavlja informiranost občanov in skrbi za kvalitetno izvajanje mediacij. Mediacijski center Ljubljana (MCL) ima sedež v prostorih Mestne občine Ljubljana v Ljubljani, v prvem nadstropju stavbe na Adamič-Lundrovem nabrežju 2.

Kdo vse lahko spor razreši v Mediacijskem centru Ljubljana

V Mediacijski center Ljubljana so vabljeni vsi občani, ki imajo kakršen koli spor, lahko je to spor z drugo fizično osebo ali pravnimi osebami kot uporabniki storitev javnih služb in izvajalci javnih služb v Mestni občini Ljubljana in bi ga želeli rešiti s pomočjo mediacije. Vabljeni so tudi pravne osebe, civilna družba, zaposleni v Mestni občini Ljubljana in država, če so v sporu z Mestno občino Ljubljana ali organizacijami, ki jih je ustanovila Mestna občina Ljubljana ter želijo spor rešiti s pomočjo mediatorja. **Mediacija omogoča vsem, ki se zanjo odločijo, da se spor lahko reši hitro, z nizkimi stroški in na način, da je rešitev sprejemljiva za obe strani.**

Z mediacijo je mogoče skupaj razreševati različna konfliktna vprašanja, ki so pravno ločena, a jih stranke dojemajo kot vsebinsko povezana (na primer več mejnih in posestnih sporov ter sporov zaradi priposestvanja; spori v večstanovanjskih

stavbah, spori med solastniki ipd.). Ker je postopek neformalen in ni omejen s procesnimi pravili, lahko stranke s pomočjo mediatorja same narekujejo tempo in smer postopka s sklenitvijo obojestransko sprejemljive rešitve. **Dogovorjena rešitev postane veljavna takoj.**

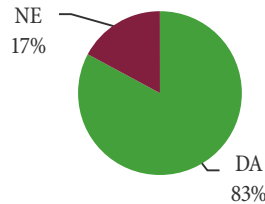
Mediacija je usmerjena v prihodnost, saj se ob delovanju, da je bila rešitev v mediaciji dosežena s sporazumom obeh udeleženi strank, obe stranki počutita kot zmagovalki, nobena nima občutka poraza, kot se to dogaja v sodnem postopku.

Hiter in cenovno dostopen način trajne rešitve spora

Ker so spori del našega vsakdanjika, ste občani vabljeni vsak dan ob uradnih urah, da se v Mediacijskem centru oglasite in se pozanimate kako lahko na **lažji, hiter in cenovno dostopen način trajno rešite svoj spor.** Po prijavi bomo

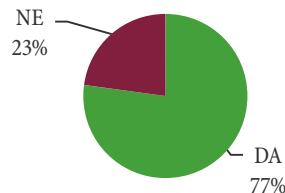

Ali se vam zdi Mediacijski center MOL primeren prostor za reševanje sporov?

Primernost prostora za reševanje spora na MOL.

Bi se sami odločili za reševanje spora v Mediacijskem centru MOL?

Pripravljenost občanov za reševanje spora na MOL.

je pogoj, da se mediacija sploh opravi, bo društvo poskrbelo, da bo postopek tekkel po strokovnih pravilih mediacije in tako dolgo, dokler bosta to stranki želeli oz. dokler ne bosta sklenili dogovora, kar je končni cilj mediacije.

Društvo mediatorjev Slovenije si želi, da bi Mediacijski center Ljubljana zaživel in dobil tisto veljavo, ki jo ima mediacija kot civilizacijski dosežek pri reševanju vseh vrst sporov. Društvo se bo zato trudilo, da bo delovalo strokovno in v zadovoljstvo strank, ki se bodo odločile, da uporabijo njihove storitve.

Potrudili se bomo, da bo Mediacijski center Ljubljana postal prepoznaven širši javnosti, zato bomo pred zaključkom letošnjega leta organizirali dan odprtih vrat, na katerem bomo vsem zainteresiranim pokazali način dela centra in poskušali odgovoriti na zastavljena vprašanja.

Pred uvedbo Mediacijskega centra Ljubljana, smo z manjšo raziskavo ugotovili, da se anketirancem zdi mediacija bolj primeren način reševanja sporov od sodne poti, ugotovili pa smo tudi, da se večini anketiranih zdi prostor za mediacijo na Mestni občini Ljubljana primeren prostor za reševanje spora, zato bi večina brez pomislekov poskusila reševati svoj spor v Mediacijskem centru Ljubljana.

Društvo mediatorjev Slovenije

N: Mediacijski center Ljubljana, Adamič-Lundrovo nabrežje 2 1000 Ljubljana

Uradne ure: pon., tor., čet., pet. od 9. do 13. ure, sre. od 14. do 18. ure

T: 01/306 10 74

E: mediacija@ljubljana.si

S: www.mediacije.si

povabili na srečanje tudi nasprotno stran in dogovorili mediacijsko srečanje. **Mediacija lahko marsikdaj nadomesti dolgotrajen sodni proces ali pa ga celo prepreči, pridite in se pozanimajte o možnostih rešitve svojega spora.**

Društvo mediatorjev Slovenije se je kot izvajalec zavezalo, da bo delovalo v skladu z Odlokom o mediaciji pri Mestni občini Ljubljana, kar pomeni, da naštetim zainteresiranim omogoča vrsto ugodnosti.

Fizične osebe v medsebojni mediaciji so upravičene do 30 ur brezplačnih mediacij letno, s tem da stranke ne plačajo nagrade enega mediatorja za mediacijska srečanja v trajanju do dveh ur. Nagrada mediatorjem je tudi bistveno nižja od tarife, ki velja za mediiranje pri društvu. Društvo mediatorjev Slovenije bo zaračunavalo nagrado mediatorja v višini 17 evrov (brez DDV) za vsake začete pol ure mediacijskega srečanja in 100 evrov (brez DDV) za uspešno končano mediacijo ter potne stroške mediatorja v višini najcenejšega javnega prevoza.

Vstop v mediacijo

Vodja MCL je mediatorka Irena Kosovel, ki daje strankam vse potrebne informacije za začetek mediacijskega postopka in jim zagotavlja, da so njihove izjave in podatki varovani kot zaupni. Če bosta stranki spora dali soglasje za mediacijo, kar

Feminilereale Naslednja postaja Ljubljana

Aina Šmid

Slovenski etnografski muzej je bil letošnjo jesen v svojih prostorih gostitelj akcije tržaške skupine Fotografaredonna, ki je med drugim tudi dobitnica nagrade Evropskega parlamenta, in njene glavne akterke in kuratorice fotografkinje Marise Ulcigrai, ki je slovenskemu občinstvu predstavila projekt italijanskih aktivistk in fotografkinj pod naslovom *Feminilereale*.

Pobuda za akcijo »resnična ženska« je nastala v letu 2012, in sicer na temelju njihovih profesionalnih izkušenj in hkrati kritičnega pogleda na podobo ženske v javnem prostoru, kakršno ustvarjajo mediji in se pojavlja v oglašnih sporočilih v urbanem okolju. Idealizirane, retuširane, izmišljene, skomercializirane, predelane, manipulirane, pornografizirane, uporabljene predvsem za to, da prodajo izdelek, ki ga oglašujejo, kakor so na konferenci, ki je potekala ob predstavitvi razstave in knjige, povedale slovenske udeležence akcije: dr. Nina Vodopivec, raziskovalka na Inštitutu za novejšo zgodovino, dr. Renata Šribar, docentka za antropologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani, in Ksenija Vidmar Horvat, profesorica sociologije na isti fakulteti.

Angažirana akcija italijanskih članic fotografskega združenja je skušala nasproti tem stereotipiziranim in neresničnim podobam ženske v medijih ustvariti in predstaviti podobe realnih ženskih obrazov, kakršne srečujemo v svojem vsakdanu. Ker je potekala akcija v tržaškem okolju, so pobudnice iz velikega nabora svojih fotografij izbrale deset fotografij, ki naj bi predstavljale realno podobo ženske iz tržaškega okolja. Odločile so se, da izbirajo med ženskami različnih starosti, različnega izvora in iz različnega socialnega okolja in te podobe razstavijo kot zunanje oglasne površine na mestnih avtobusih, ki so največkrat namenjene prav prikazovanju in povečevanju popolnih ženskih obrazov in teles.

Akcija, ki je blizu razmišljanju in delovanju *public arta*, umetniške prakse, ki uporablja javne lokacije za cilj svojega delovanja in posega v javni prostor, želi tako opozoriti na prevladujočo vlogo ženske podobe v javnosti in ženski spet povrniti njeno dostojanstvo. Akcija, ki je bila v Trstu izvedena s podporo mestnih oblasti, pa je zbudila tudi nekatere negativne reakcije in celo namerno poškodovanje fotografij.

Akcija in projekt, ki so ga raziskovalke na konferenci analizirale tudi v kontekstu naše stvarnosti, iz perspektive ženske v tranziciji in njene avtentične podobe v javnem prostoru, naj bi po predstavitvi v Ljubljani kot potujoča karavana nadaljevala svojo pot še po drugih urbanih središčih po Sloveniji in mestih nekdanje Jugoslavije in pripomogla h kritičnemu pogledu do trženja ženskega telesa in ženskih podob v javnosti. Ljubljansko predstavitev v SEM-u je omogočila tudi podpora Mestne občine Ljubljana.

Foto: Marisa Ulcigrai

Slovenski etnografski muzej je letošnjo jesen gostil akcijo tržaške skupine Fotografaredonna, ki kritično komentira podobo ženske v javnem prostoru, kakršno ustvarjajo in zlorabljajo mediji.

Brez železne srajce po novih prometnih

Vita Kantič

Fotografije: Nik Rovani

Slovensko cesto smo na osrednjem delu med Šubičevo in Gosposvetsko cesto preuredili tako, da imajo pešci, kolesarji in potniki na mestnih avtobusih več prostora. Nova ureditev omogoča tudi ležerno posedanje na območju, ki mu ne moremo več reči cesta, temveč skupni javni prostor.

Zapeljete se lahko tudi s Kavalirjem 3, ki je redno začel voziti prav v evropskem tednu mobilnosti.

Postavili smo plakadni pano TAM-TAM, ki je obenem tudi stojalo za kolesa in klop. Na otvoritvi sta pozdravila tudi podžupana Jelka Žekar in prof. Janez Koželj.

S Kazino je plesalo skoraj 2000 osnovnošolcev in srednješolcev. Plesalce je pozdravila podžupanja Jelka Žekar.

Po coni obzirnosti so se z mestnimi bicik(L)ji zapeljali predstavniki mestne uprave.

Pravijo, da je navada železna srajca, in vse kaže, da se to potrjuje tudi ob nekaterih spremembah, ki jih z namenom, da bi izboljšali kakovost življenja, uvajamo v Mestni občini Ljubljana. Čeprav je v preurejanju javnega prostora – ki pred prenavo pravzaprav ni bil, saj so po njem vozili ali počivali avtomobili – mogoče prepoznati vrsto pozitivnih namer in učinkov, nekateri vendarle izražajo dvom, saj so dodobra navajeni uporabljati lasten avtomobil. Videti je, da jim železna srajca še ni pretesna, medtem ko je mnogim drugim Ljubljančanom obkroženost s prometno ploščevino presedla in so z veseljem podprli tudi letošnje ukrepe in dejavnosti ob evropskem tednu mobilnosti (ETM) s sloganom Vaš korak za čistejši zrak!

Letos dva nova trajna ukrepa za trajnostno mobilnost

Ljubljana že 12. leto zapored sodeluje v tej največji mednarodni kampanji za spodbujanje trajnostne mobilnosti in vsako leto dejavnosti nadgrajujemo in izpopolnjujemo. »Letošnji program aktivnosti in število aktivnih udeležencev v izvedbi programa ponovno potrjuje in dokazuje, da se vedno močneje zavedamo, kako koristno je za posameznika in družbo kot celoto spreminjati potovalne navade, zamenjati osebno vozilo za hojo, kolo ali javnih prevozov.« je poudarila podžupanja Jelka Žekar, predsednica Odbora za načrtovanje in izvedbo ETM in dneva brez avtomobila. V Mestni občini Ljubljana smo v evropskem tednu mobilnosti skupaj s številnimi sodelavci, organizacijami in prijatelji pripravili 9 celotedenskih aktivnosti in kar 17 dogodkov po posameznih dnevih. Ob tem smo posebej zadovoljni z uvedbo dveh trajnih ukrepov. Z dnevom brez avtomobila, 22. septembra, smo omejili osebni motorni promet na Slovenski cesti na odseku med Šubičevo ulico in Slovensko cesto ter območje preuredili tako, da smo namenili več prostora pešcem, kolesarjem in javnemu prevozu. Kot drugi trajni ukrep pa smo uvedli zaprto električno vozilo Kavalir 3, ki dopolnjuje ustrežljivost že ustaljenih dveh odprtih kavalirjev, a vozi kar vse leto, ne glede na vreme.

Drugačna namembnost osrednjega dela Slovenske ceste

S prenavo, ki so jo ob sodelovanju podžupana prof. Janeza Koželja in številnih oddelkov ter sodelavcev MOL zasnovala avtorske skupine Dekleva-Gregorič arhitekti, Katusič Kocbek arhitekti, Sadar+Vuga arhitekti in Scapelab&Arhitekti Dobrin in razvile ob posvetovanju z različnimi deležniki, se bo sedanji koridor tranzitnega motornega prometa, ki življenju na ulici ničesar ne prinaša, spremenil v osrednji javni prostor prestolnice. Umik osebnega motornega prometa bo omogočil razširitev programov in oblikovanje prostora z lastnim značajem, a z ohranitvijo avtobusnega prometa, dostopa za stanovalce, taksi prevozov in dostave. Ključni cilj je zagotoviti boljšo kakovost življenja in verjamemo, da bo prenovljeni prostor, prizorišče kulturnega in družbenega življenja, ljudem, ki se bodo tam zadrževali, omogočal boljše socialne interakcije, povezovanje z ljudmi in sožitje s čistejšim okoljem, ki bo po novem nudilo tudi več možnosti za učinkovitejše premikanje (peš, s kolesom – zdaj tudi v smeri Bežigrada – in avtobusom ter udobnejše čakanje nanj), doživljanje prostora z zelenjem in novo urbano opremo za posedanje in druženje, ogled arhitekture, ki je bila doslej zaradi prometa spregledana, obisk ustanov, več prostora za nakupovanje, posedanje v bližnjih lokalih ..., obenem pa bo nudil tudi priložnost za nove investicije, saj bo v novi podobi bistveno bolj

privlačen. Tak je nekdo že bil značaj Ljubljane, ki ga nameravamo s spremembami povrniti – najprej začasno, nato trajno.

Postavili smo tudi infotočko v zabojniku ob podhodu pri križišču Gosposvetske in Slovenske ceste, kjer bo štiri mesece, kolikor bo trajala časovna postavitev s stoli, mizami in drevesi v koritih, na ogled razstava o spreminjanju podobe glavne mestne ceste skozi čas in razstava načrtov končne preureditve. Tam bomo tudi sprejemali predloge za morebitne dopolnitve in izboljšave projekta, beležili odzive javnosti na novo pridobitev in zbirali ideje tamkajšnjih stanovalcev, lastnikov stavb in lokalov, pa tudi strokovnjakov in vseh drugih zainteresiranih javnosti, ki jih bomo tudi podrobneje seznanili s projektom nove Slovenske ceste. Novonastali skupni prostor želimo namreč še naprej oblikovati skupaj z različnimi javnostmi, saj smo prepričani, da lahko tako pridemo do boljših rešitev. Začasna ureditev osrednjega dela Slovenske ceste je predvsem simbolnega pomena, ki služi seznanjanju z načrtovano končno ureditvijo. Čeprav se nekateri čudijo, zakaj bi nekdo hotel sedeti sredi ceste, lahko na pomisleke odgovorimo: To ni več cesta, je skupni javni prostor, ki bo dodatno zaživel, ko ga bomo začeli kot takega uporabljati in v njem uživati.

Prijetna uglajena vožnja po območju za pešce

Prvi dan evropskega tedna mobilnosti je redno začel voziti Kavalir 3, dogodek pa smo označili s slavnostno vožnjo – ob tej priložnosti ga je

zapeljal župan Zoran Janković – in nagovorom podžupanje Jelke Žekar ter direktorja LPP Petra Horvata. V testnem obdobju od 2. do 13. septembra je dnevno v povprečju prepeljal okoli 80 potnikov in prevozil kar 70 kilometrov. Kavalir 3, ki je, tako kot njegova »gola« predhodnika, za uporabnike brezplačen in povezuje razširjeno območje za pešce z bližnjimi postajališči linij LPP, zagotavlja okolju prijazen prevoz v središču mesta, saj ne proizvaja ne hrupa ne izpuhov. Vozilo je udobno in omogoča potnikom hiter dostop do cilja, kar je še posebej pomembno za občane, ki teže peš premagujejo daljše razdalje. Drsna vrata, ki se odpirajo na željo potnika, so bila izdelana posebej za LPP, obenem pa je avtobus dodatno ustrezno opremljen z nizko vstopno ploščadjo in je primeren tudi za prevoz oseb s posebnimi potrebami, saj ima klančino za vstop navadnih invalidskih vozičkov, ki jih upravljamo z roko.

Kavalir 3 je po redni trasi od Kongresnega do Krekovega trga vozil vse do konca oktobra, zdaj, ko druga dva kavalirja počivata, pa je na voljo tudi na klic. V središču mesta ga srečujemo vse dni v tednu od 8. ure zjutraj pa vse do 20. ure zvečer, uporabniki pa lahko vožnjo s Kavalirjem 3 naročijo med 31. oktobrom 2013 in 1. aprilom 2014 na že znanih telefonskih številkah 031/ 666 331 ali 031/ 663 332.

ureditvah

V Kolesarskem krogu so se osnovnošolci seznanili tudi s postopkom nudenja prve pomoči.

Razstavo *Kolo, 5200 let* ste si lahko v ETM ogledali brezplačno, če ste priložnost zamudili, pa jo lahko še vedno obiščete v Mestnem muzeju.

V Mestni hiši smo razpravljali o izzivih za izboljšanje kakovosti zraka.

S pohodom po Ljubljani so člani združenja Spominčica in njihovi prijatelji opozarjali, da je Ljubljana demenci prijazno mesto.

Dan odprtih vrat na poligonu varne vožnje.

Na merilni postaji med Tivolško in Vošnjakovo ulico je potekal dan odprtih vrat.

Veliko zanimanja so vzbudile kolesarske delavnice, zlasti brezplačen servis koles.

Učenci so se orientirali po Ljubljani v pohodu *EU si ti*.

Na okrogli mizi o trajnostni mobilnosti so predstavili tudi mobilno aplikacijo *A do B: LJ*.

Pisan program

Kakor vsako leto smo se tudi letos potrudili, da pripravimo zanimiv, poučen in raznovrsten program. Eden najbolj vidnih dogodkov v ETM je bil projekt *Diham ples*, ki ga je pripravila Kazina in v katerem je sodelovalo skoraj 2000 učencev osnovnih in srednjih šol v MOL. Nekaj manj jih je tudi zaplesalo na Prešernovem trgu in tako je množični ples povzročil množično fotografiranje, saj je z razlogom spodbudil veliko zanimanje mimoidočih. Osnovnošolci so se s trajnostno mobilnostjo поблиže spoznali tudi v poučnem tradicionalnem *Kolesarskem krogu* z infotočkami v mestnem središču, kjer je Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu MOL s sodelavci opozarjal na pomen varnega kolesarjenja in opreme, omogočen pa je bil tudi brezplačni servis koles. V kolesarskem vzdušju so ETM prav tako doživeli udeleženci kolesarskih delavnic in barvanja čelad v organizaciji Informacijske pisarne Evropskega parlamenta s sodelavci ter obiskovalci zaključne prireditve kampanje *Prekolesari pot sledi kolesu-ulovi nagrado*, ki so ga pripravili REC Slovenija, OŠ Savsko naselje in Ljubljanska kolesarska mreža. Kolesarili so tudi predstavniki mestne uprave, ki so na bicik(L)ih promovirali akcijo *Sobivanje pešcev in kolesarjev v območju za pešce*. Ob tej priložnosti smo hojo spodbujali s sodelovanjem v projektu Spominčice – Slovenskega združenja za pomoč pri demenci z naslovom *Ljubljana – demenci prijazno mesto* in orientacijsko-tekmovalnim urbanim pohodom *EU Si ti* po središču mesta pod vodstvom Urada Vlade RS za komuniciranje – Mladinske mreže MaMa. Prav tako smo izvedli dve okrogli mizi, eno z naslovom *Izzivi za izboljšanje kakovosti zraka v Ljubljani* in drugo ob zagonu mobilne aplikacije *A do B: LJ* RRA LUR, ko smo spodbujali trajnostno mobilnost v regiji. Občani

in obiskovalci so imeli možnost sodelovati tudi v kulturno obarvanih in turističnih dogodkih: MGML je ponudil brezplačen voden ogled po razstavi *Kolo, 5200 let*, Turizem Ljubljana pa brezplačen turistični program po Ljubljani. Vrata sta v ETM odprla še postaja okoljskega merilnega sistema na križišču Tivolške in Vošnjakove ter poligon varne vožnje, kjer so Ljubljanska parkirišča in tržnice, Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu MOL in Mestno redarstvo MOL predstavili svoje dejavnosti. Počival ni niti LPP, ki je sodeloval tudi z drugimi občinami in prevozniki, gostil je študente iz Murske Sobote in se pričel povezovati z osnovnimi šolami v Ljubljani, s katerimi so se pogovarjali o alternativnih komunikacijskih pristopih na temo LPP v okviru družbenih omrežij. Za sodelovanje se je zavzelo pet razredov osnovnih šol, ki bi lahko med seboj tekmovali; glavna nagrada pa bo – če bo udeležba do konca projekta ostala enaka – brezplačna vožnja z LPP avtobusom do 250 kilometrov.

Med ETM je ves teden potekalo več dejavnosti, nekatere potekajo še zdaj. Izvajali smo oz. izvajamo (do 8. novembra) meritve onesnaženosti zraka in hrupa, tudi meritve črnega ogljika, ki sicer ne spadajo med standardni nabor meritev v skladu z direktivo 2008/50 ES; prednost teh meritev je, da omogočajo analizo in razlikovanje vpliva prometa od preostalih virov onesnaževanja. S Fakulteto za gradbeništvo Univerze v Mariboru smo do konca oktobra izvajali raziskavo o potovalnih navadah prebivalcev v MOL in LUR, prav tako še traja akcija ozaveščanja kolesarjev z letakom priporočenih poti oz. shemo t. i. cone obzirnosti. Informacijska pisarna Evropskega parlamenta in Predstavništvo Evropske komisije v Sloveniji sta ves teden obveščala o

trajnostni mobilnosti ter nagrajevala s Kolesom sreče. Mestni redarji in policisti pa so ves teden poostreno skrbeli za varnost in nadzorovali promet ter vedenje vseh udeležencev v prometu, zlasti ob zaporah na Slovenski cesti. Med tedenskimi aktivnostmi so potekale tudi dejavnosti v vrtcih in šolah, ki so – tako kot vsako leto – pridno izvedli vrsto delavnic, demonstracij, ogledov, obiskov in učnih iger ... na temo mobilnosti.

O ETM smo, poleg številnih drugih kanalov, obveščali in ozaveščali še v MOB-i-LNICA – infotočkah za kakovostno mobilnost in prek brezplačnega omrežja WeFreeLjubljana, saj smo omogočili 24-urni brezplačni dostop do informacij. Gotovo pa ste opazili tudi katerega od velikih plakatov s sloganom *Vaš korak za čistejši zrak*, med drugim tudi nagrajeni »napredni« plakatni pano TAM TAM, ki je obenem tudi stojalo za kolesa in stoji pri parku Zvezda.

Verjamemo, da so sodelujoči v ETM prepoznali naš namen in da bodo ukrepi tudi zunaj te kampanje, s katerimi želimo ljudem približati sonaravne načine mobilnosti, mnoge prepričali, da ponovno razmislijo o svojih potovalnih navadah in izberejo bolj kakovosten način premikanja ter ... slečejo železno srjaco.

Več voženj z bicik(L) i in mestnimi avtobusi

Vseh podatkov, meritev in analiz, ki smo jih želeli zbrati med ETM in po njem, še ne moremo predstaviti, saj nekateri ukrepi še potekajo oz. je njihov učinek viden čez čas. Lahko pa pohvalimo uporabo javnega sistema izposoje mestnih koles Bicike(L), ki beleži že skoraj 50.000 registriranih uporabnikov, od vzpostavitve sistema pa kar okoli

1.580.000 voženj. Prav med ETM pa je bilo izposoj septembra največ, in sicer 16.705, kar je za skoraj 30 odstotkov več kot teden prej. LPP je med ETM zaznal le rahlo povečanje števila validacij pri vožnji z mestnimi avtobusi, je pa zato oktobra povprečno število validacij poskočilo za okoli 30 odstotkov. To bi lahko pripisali ne le ozaveščanju, temveč predvsem nedavnima ukrepoma, s katerima med drugim spodbujamo uporabo javnega prevoza – preureditvi Slovenske ceste in uvedbi rumenih pasov na Celovski in Dunajski cesti. Po podatkih LPT pa je septembra letos v primerjavi z letošnjim povprečjem opazen porast parkiranja na Dolgem mostu in v Stožicah: na prvem je septembra parkiralo 10 % več vozil, v Stožicah pa za kar 60 % več glede na letošnje povprečje. V času ETM smo izvedli tudi informativne meritve hrupa z namenom, da ugotovimo vpliv spremenjenega prometnega režima na obremenjenost s hrupom. Tako smo na Slovenski cesti opravili vrsto kratkotrajnih informativnih meritev z ročnim merilnikom hrupa med Figovcem in Dramo in izmerili za 3 dBA nižje vrednosti hrupa. Rezultatov meritev onesnaženosti zraka pa za zdaj še ne moremo predstaviti, saj bodo potekale do 8. novembra, sledi še analiza, enako velja za raziskavo o potovalnih navadah. Prepričani smo, da bomo ugotovili, da imajo naša prizadevanja za izboljšanje mobilnosti v Ljubljani pozitiven učinek.

Ekozelenec v Ljubljani

Martin Skušek

Foto: Martin Skušek

V podjetju MAN Truck & Bus Slovenija so v času evropskega tedna mobilnosti dali Ljubljanskemu potniškemu prometu na preizkus hibridni avtobus MAN Lion's City Hybrid.

V času evropskega košarkarskega prvenstva in evropskega tedna mobilnosti od 16. do 22. septembra v Ljubljani so v podjetju MAN Truck & Bus Slovenija dali Ljubljanskemu potniškemu prometu na preizkus hibridni avtobus MAN Lion's City Hybrid.

O povsem ekološkem prevozu potnikov v mestih lahko govorimo le pri tramvaju in trolejbusu. Seveda sta ta načina povezana z velikim vložkom v infrastrukturo. Tu je še avtobus na gorivne celice, za katerega je trenutno gorivo (vodik) predrago. Zaradi vse dražjih naftnih derivatov in škodljivih izpustov pri uporabi motorjev z notranjim izgorevanjem, ki uporabljajo dizelsko gorivo, proizvajalci avtobusov iščejo različne alternative. Tako v Ljubljani

že vozi 20 CNG avtobusov, katerih pogonsko gorivo je stisnjen zemeljski plin (metan). Ena izmed alternativ je tudi hibridno vozilo, ki so ga dobili na preizkus v LPP.

Avtobus je vozil dva tedna na progah 2, 8, 22 in 27. Vozilo je malce izstopalo od običajnih zelencev. MAN Lion's City Hybrid je narejen na osnovi običajnega mestnega nizkopodnega avtobusa MAN Lion's City. Bistvena razlika je v načinu pogona. Hibridni avtobus ima ravno tako dizelski motor, ki poganja generator. Generator proizvaja elektriko, ki poganja dva elektromotorja. Slednja neposredno prenašata moč na pogonsko os. Elektromotorja nista namenjena zgolj pogonu, temveč pri zaviranju dobita funkciji dinam in tako kinetično energijo vozila pri zaviranju spreminjata v električno energijo. Električna energija se prek krmilne enote shranjuje v posebnih ultracaps kondenzatorjih na sprednjem delu strehe avtobusa. Zato je tudi avtobus izstopal od preostalih, saj je imel na sprednjem delu strehe pod »kapo« skrivne kondenzatorje in krmilno elektroniko. Avtobus je pri speljevanju z mesta uporabljal elektriko, shranjeno v kondenzatorjih. Električna je iz kondenzatorjev prek krmilne enote prešla v elektromotorja in ta sta poganjala pogonsko os, na kateri so pogonska kolesa. Gre za električno napetost 600 voltov. Ko je vozilo speljevalo z električno energijo, je bil dizelski motor ugasnjen. Ravno tako motor ni deloval, ko je avtobus stal na postajališču, pred semaforjem ali v koloni. Seveda je bilo to odvisno od določenih pogojev, ki jih je nadziral računalnik. Eden bistvenih je bila napolnjenost kondenzatorjev. Taka tehnologija pogonskega sistema nosi ime serijski hibrid. Avtobus nima menjalnika in sklopke, nadomeščajo ju električne komponente.

Ker se način vožnje in tudi sama tehnologija nekoliko razlikujeta od običajnega avtobusa, so imeli trije vozniki in tehnično osebje v LPP-ju enodnevno šolanje iz teorije in praktične vožnje s tovarniškimi inštruktorjem, ki je specializiran za hibridne avtobuse znamke MAN.

In kakšne so prednosti tovrstnih vozil? Najprej poraba goriva. Zaradi zmanjšanja delovanja motorja v prostem teku in najbolj kritičnem delu vožnje, to je pospeševanju z mesta do 25 km/h, se poraba zmanjša do 30 %. V obdobju enega leta je to 10 000 litrov dizelskega goriva. Vzoredno z zmanjšanjem porabe goriva se zmanjša tudi izpust ogljikovega dioksida za 26 ton na letni ravni. Seveda pa se zmanjša izpust tudi drugih nevarnih snovi. Sledi hrup. Ob delovanju elektromotorjev oziroma nedelujočem dizelskem motorju se raven hrupa zmanjša tako za okolico kot za same potnike in voznika.

Zmanjša se tudi obraba zavor, kajti vozilo 90 odstotkov zaviranja opravi z elektromotorjema. Pri testnem vozilu so bile zavorne obloge pri slabih 50 000 prevoženih kilometrih skorajda še vedno 100-odstotne. Pomanjkljivost hibridnega vozila je le cena vozila. Vrednost novega hibridnega vozila se začne pri 350 000 evrih.

Prihodnje leto bo potekala podobna, a še širše zasnovana kampanja, ki se je bo lahko udeležilo še več osnovnošolcev iz ljubljanskih šol in njihovih ožjih družinskih članov.

Kolesarski dan B track B Zaključna prireditev kampanje Prekolesari pot– sledi kolesu–ulovi nagrado!

Andrej Klemenc, REC Slovenija

V sklopu Evropskega tedna mobilnosti 2013 je 19. septembra 2013 na Osnovni šoli Savsko naselje potekala zaključna prireditev kampanje Prekolesari pot–sledi kolesu–ulovi nagrado! Kampanja, ki se je začela ob svetovnem dnevu zemlje 22. aprila 2013, je potekala v okviru projekta Bike the Track – Track the Bike, ki ga sofinancira program Intelligent Energy Europe.

Nove tehnologije za promocijo kolesarjenja

Učenci osnovnih šol Majde Vrhovnik, Bežigrad, Savsko naselje in Koseze v starosti med 9. in 14. letom so se lahko skupaj s starši, brati, sestrami, dedki in babicami registrirali na spletni strani <http://www.btrackb.eu/ljubljana>, pridobili izkaznice B track B ter se z njimi in s kolesi podali na lov za nagradnimi kuponi, ki so jih čakali v Pionirskem domu, enotah Mestne knjižnice Ljubljana, v Mestnem muzeju Ljubljana, v Kinodvoru, SiTi Teatru, Kazini, Živalskem vrtu Ljubljana, trgovinah Kalček, Omega sport in Kolesarski center Bauer, piceriji in restavraciji San Martino, restavraciji diVino, piceriji in špageteriji Casa Nostra in slaščičarni Cafe Dulcis, med poletnimi počitnicami pa tudi v lokalu Brunarica pri Podpeškem jezeru in v Tehniškem muzeju Slovenije v gradu Bistra. S tem so promovirali in popularizirali kolesarjenje v prostem času oz. po nakupih

in obiskih nakupovalnih, športnih in kulturnih centrov v mestu. To je poleg predstavitve uporabnosti novih (računalniško-komunikacijskih) tehnologij za promocijo kolesarjenja v mestu v prostem času tudi glavni namen projekta B track B. V njem poleg Ljubljane sodelujejo še mesta Espoo, Viliamura, Fredericia, Benetke, Münster in Helmond. V sončnem vremenu so lahko udeleženci zaključne prireditve na igrišču OŠ Savsko naselje spoznali in preizkusili električna, zložljiva in otroška kolesa ter se seznanili s tovarnimi kolesi in kolesarskimi prikolicami, ki jih je v okviru projekta CycloLogistics predstavila Ljubljanska kolesarska mreža.

Nagradna tekmovanja v spretnostni vožnji

V tekmovalnem duhu so potekala nagradna tekmovanja v spretnostni vožnji na kolesarskem poligonu, v sestavljanju

Foto: Nik Rovani

Ob zaključku kampanje Prekolesari pot–sledi kolesu–ulovi nagrado so učenci na OŠ Savsko naselje lovili nagrade.

in razstavljanju zložljivih koles ter zabaven nagradni kviz na temo kolesa in kolesarstva. Pod vodstvom slikarke Slavice so otroci umetniško poslikali kolesarske čelade. Na voljo sta bila tudi kolesarska mojstra Janez in Igor, ki sta svetovala in nudila pomoč pri samopopravi kolesa. Za okrepitev je poskrbel zavod Juhahu, ki je na triciklu, umetnici ljubljanskega kiparja Jake Miheliča, dostavil okusno ekološko juho. Prireditev se je zaključila z zrebanjem in podelitvijo glavnih nagrad projekta: lične kolesarske košare s sistemom hitrega pripenjanja, kompleta kolesarskih potovalnih torb in kakovostnega mestnega kolesa. Posebno nagrado – vikend paket na vinogradniško-turistični kmetiji Hlebec – je svoji družini prikolesaril učenec OŠ Majde Vrhovnik Žiga Debec, ki je s 758 prekolesarjenimi kilometri postavil rekord kampanje.

Grajeno okolje, informacije, komunikacije in storitve morajo biti dostopni za vse

Mednarodna tematska konferenca v Mestni hiši

Tanja Hodnik, Alenka Žagar, Danči Marož

Oddelek za zdravje in socialno varstvo Mestne občine Ljubljana je 10. septembra 2013 v Mestni hiši organiziral mednarodno konferenco z naslovom *Dostopnost grajenega okolja, informacij, komunikacij in storitev za osebe z oviranostmi*. Z zavestjo o pomembnosti spoštovanja človekovih pravic, enakih možnosti in vključenosti vseh prebivalcev in prebivalcev v družbo v Mestni občini Ljubljana menimo, da je prav zagotavljanje dostopnosti eden tistih dejavnikov, s pomočjo katerega je to mogoče doseči.

Konferenca, ki je bila namenjena predstavnikom tujih in slovenskih mestnih lokalnih skupnosti, nevladnim organizacijam, ki delujejo na področju oviranosti, in širši zainteresirani javnosti, se je izkazala kot odlična priložnost za sodelovanje v prihodnosti. Poleg predstavnikov MOL, predstavnikov invalidskih nevladnih organizacij ter predstavnikov Fakultete za socialno delo iz Ljubljane so bili k sodelovanju na konferenci vabljeni tudi predstavniki mestnih služb iz Podgorice (Črna gora), Prištine (Kosovo), Beograda (Srbija) ter Zagreba in Reke (Hrvaška). Navzoče je najprej pozdravil župan Zoran Janković, ki je poudaril pomembnost obravnavane tematike in sodelujočim zaželel uspešno delo.

Uspešno odpravljanje arhitekturnih in komunikacijskih ovir v Ljubljani

V prvem delu konference so strokovnjaki ter predstavniki uporabniških organizacij podrobneje predstavili različne vidike dostopnosti danes in v prihodnje. Predsednik Sveta za odpravo arhitekturnih in komunikacijskih ovir MOL **Sašo Rink**, direktor JSS MOL, je poudaril, da mestna uprava MOL že vrsto let vlaga veliko truda v odpravljanje arhitekturnih in komunikacijskih ovir, kar se odraža tako v ozaveženosti meščank in meščanov ter mestne administracije kot tudi v spremenjeni oziroma vse bolj prijazni podobi javnega prostora v mestu. Poleg tega je v svojem prispevku predstavil tudi delovanje in aktivnosti Sveta, ki deluje kot posvetovalno telo župana MOL.

Dr. Jelka Škerjanc, predavateljica na Fakulteti za socialno delo UL, je poudarila pomen participacije in vključenosti ljudi z oviranostmi v proces oblikovanja in sprejemanja odločitev, predsednik Zveze slepih in slabovidnih Slovenije **Tomaž Wraber** pa je predstavil pogled nevladnih organizacij oziroma civilne družbe, njihovo vlogo v procesu zagotavljanja dostopnosti ter opozoril tudi na pomanjkljivosti sodobnih rešitev, kot so na primer tiha električna vozila, ki jih slepe osebe ne slišijo.

Primeri dobrih praks v Podgorici, Prištini, na Reki, v Zagrebu in Ljubljani

Z namenom, da bi izmenjali primere dobrih praks in izkušenj s tega področja, so v drugem delu konference sledile predstavitve Podgorice, Prištine, Reke, Zagreba in Ljubljane. Podgorico je predstavila **Snežana Mijušković**, vodinja Sekretariata za socialne zadeve, Prištino **dr. Valbon**

Foto: Rajko Praček, sodelavec OZSV

Oddelek za zdravje in socialno varstvo Mestne občine Ljubljana je pripravil mednarodno konferenco *Dostopnost grajenega okolja, informacij, komunikacij in storitev za osebe z oviranostmi*.

Foto: Rajko Praček, sodelavec OZSV

Sodelujoče na mednarodni konferenci o enakopravni dostopnosti grajenega okolja, informacij, komunikacij in storitev za vse, ki je potekala v Mestni hiši, je plakat (na sredini) seznanjal, da Ljubljana nosi naslov invalidom prijazna občina.

Krasniqi, direktor Oddelka za zdravje in socialno varstvo, Reko **Irena Deže - Starčević**, koordinatorka projekta Reka – zdravo mesto, in Ljubljano **Alenka Žagar**, višja svetovalka Oddelka za zdravje in socialno varstvo Mestne občine Ljubljana.

Predstavniki in predstavnice omenjenih mest so v svojih slikovitih predstavah podrobneje predstavili aktivnosti in primere dobrih praks, ki jih v njihovih mestih izvajajo na področju zagotavljanja in krepitev dostopnosti okolja, storitev in informacij ljudem z oviranostmi ter poglede in načrte za prihodnost. Iz predstavitev posameznih mest je bilo razvidnih precej idej, aktivnosti in načinov zagotavljanja dostopnosti. Predstavnica Podgorice je med drugim predstavila pripravo akcijskega načrta s področja zagotavljanja dostopnosti, predstavnik Prištine uspešen projekt kavarne (coffe shop), ki jo upravljajo in v kateri so zaposleni ljudje z Downovim sindromom. Na Reki bodo v kratkem predstavili tipni (taktilni) zemljevid ožjega središča mesta za slepe in slabovidne Zagreb pa je predstavil vrsto dostopnih športno-rekreacijskih površin v mestu in njegovi okolici. Poleg pridobitev, ki so jih predstavila sodelujoča

mesta, pa v Ljubljani velja opozoriti na ekološko cono, znotraj katere mesto z dostopnimi prevoznimi sredstvi zagotavlja brezplačne prevoze za osebe z oviranostmi.

Glavni sklepi konference

Na podlagi razprav in predstavitev, ki so se odvijale v okviru konference, so bili navzočim ob koncu konference predstavljeni zaključki in sklepi, med katerimi velja posebej poudariti: ● pomembnost medsebojnega učenja (predvsem z namenom izmenjave inovativnih rešitev) ter ● ugotovitev, da so rešitve, ki zagotavljajo višjo stopnjo dostopnosti ljudem z različnimi oviranostmi, prijazne tudi vsem drugim meščankam in meščanom. Poleg tega so naglasili tudi dejstvo, da zakonske rešitve, ki omogočajo zagotavljanje dostopnosti, sicer obstajajo, vendar te same po sebi še niso dovolj. Zagotavljanje dostopnosti je namreč dolgotrajen proces, katerega uspešen potek z dejanskim uvajanjem sprememb in rešitev terja stalno in tesno sodelovanje vseh vključenih.

(Avtorji poročila s konference so sodelavci Oddelka za zdravje in socialno varstvo Mestne uprave Mestne občine Ljubljana.)

Starejšim prijazna Mestna občina Ljubljana na 13. Festivalu za tretje življenjsko obdobje

Dr. Tanja Pihlar

Foto: Nik Rovar

Tudi letos se je Mestna občina Ljubljana na Festivalu za tretje življenjsko obdobje predstavila z bogatim festivalskim in obfestivalnim programom, ki je bil deležen izjemnega zanimanja.

Od 1. do 3. oktobra je pod častnim pokroviteljstvom predsednika RS Boruta Pahorja v Cankarjevem domu potekal že 13. Festival za tretje življenjsko obdobje, največja prireditev te vrste v Evropi. Na njem tudi Mestna občina Ljubljana vsako leto predstavi obsežen nabor programov za starejše. Z geslom letošnjega festivala *Vsi smo ena generacija!* so organizatorji želeli poudariti soodvisnost in povezanost vseh generacij. Na slavnostni otvoritvi festivala sta številnim navzočim pozdravne besede namenila župan Zoran Jankovič in dr. Mateja Kožuh Novak, predsednica ZDUS-a. Župan je izrazil željo, da bi tako kot naše glavno mesto tudi druga mesta po vsej Sloveniji in Evropi postala prijazna do starejših in vseh generacij, dr. Kožuhova pa je pozvala k medsebojni pomoči in solidarnosti. Osrednja govornica, ministrica dr. Anja Kopač Mrak, pa je menila, da sedanji čas od nas zahteva, da prepoznamo stisko soljudi, jim podamo roko in jim pomagamo, zato je ena prednostnih vladnih nalog priprava Zakona o dolgotrajni oskrbi in osebnih asistenci.

Poudarjena potreba po vzgoji za aktivno državljanstvo znotraj Slovenije in EU

V treh dneh festivala so se zvrstile številne kulturne prireditve, okrogle mize, delavnice, izobraževanja in predavanja, na ogled so bila tudi dela natečajnikov in drugih ustvarjalcev. Na sejamski razstavi, urejeni po tematskih parkih, se je predstavilo več kot 180 razstavljavcev. Osrednja tematika festivala je bila posvečena letošnjemu evropskemu letu državljanov in njihovim pravicam. V strokovnem delu so strokovnjaki na okroglih mizah osvetlili različne vidike aktivnega državljanstva. Med drugim so ugotavljali, da smo Slovenci premalo politično aktivni državljani, in poudarili vlogo družine in širšega družbenega okolja pri vzgoji za aktivno državljanstvo. Govorili so tudi o koristih medgeneracijskega sodelovanja starejših delavcev pred upokojitvijo in mladih, ki so vstopili na trg dela, o opolnomočenju starejših in prilagoditvah domačega okolja za čim večjo varnost starejših ... Zavzeli so se za premik od institucionalne k skupnostni oskrbi starejših v skladu s smernicami in načeli evropskega okvira kakovosti storitev dolgotrajne oskrbe. Posebno okroglo mizo so namenili tudi skrbi za zdravje starejših v času krize in vse večje revščine. Od izobraževalnega dela programa, ki je bil zelo vsebinsko

bogat, naj omenimo posvet o življenju starejših ljudi v EU in njihovih pravicah *EU si ti*, ki so se ga udeležili predstavniki različnih vladnih ustanov in nevladnih organizacij. Ves čas festivala so se odvijali tudi številni kulturni dogodki, na katerih je nastopalo več kot 1000 nastopajočih vseh generacij.

Dobro obiskane predstavitve programov Mestne občine Ljubljana

Informacijska točka Mestne občine Ljubljana in njena razstavna prostora so bili vse dni dobro obiskani. Pester program je občina pripravila skupaj z javnimi podjetji in zavodi, ki delujejo v njenem okviru. Zvrstile so se številne delavnice, predavanja, predstavitve, uprizoritve, skupinske vadbne, plesi ... Na računalniških delavnicah Službe za lokalno samoupravo so se obiskovalci lahko naučili uporabljati internet in socialna omrežja. Na predavanju JP Vodovod–Kanalizacija so lahko prisluhnili, kako naj pravilno ravnajo s pitno vodo. Svetovalci Javnega stanovanjskega sklada MOL so nudili informacije o mogočih stanovanjskih rešitvah za starejše. Na predavanjih LPP so seznanili obiskovalce s conskim sistemom, uporabo urbane in storitvami na klic, namenjenimi ljudem s posebnimi potrebami. Dobili so tudi nasvete za varnejšo

vožnjo z mestnim avtobusom in informacije o tem, kako naj na spletnih straneh podjetja načrtujejo svojo pot. Center aktivnosti Fužine je prikazal vadbo z obroči smovey in salso, ki ne pozna starostnih omejitev. Obiskovalce je navdušil tudi prikaz vadbne živi bobni, pri katerem s palicami v ritmu udarjamo po veliki žogi. Dnevni centri aktivnosti za starejše v okviru Mestne zveze upokojencev so pripravili plesno telovadbo in ustvarjalno delavnico, obiskovalci so lahko uživali tudi v romskem plesu. Na jezikovnih delavnicah JZ Cene Štupar so se naučili, kako se v angleščini nakupuje in sporazumeva na letališču, avtobusni in železniški postaji.

Manjkalo ni niti ustvarjalnih in umetniških delavnic, na katerih so se obiskovalci naučili prenašati fotokopirane fotografije na blago in les (ŠKUC), izdelovati makrame (Pionirski dom), izdelati grafiko v tehniki sitotiska (Mednarodni grafični likovni center). Ogleдали so si lahko tudi gledališko in bralno uprizoritev (Slovensko mladinsko gledališče in Mestno gledališče ljubljansko) in se udeležili šahovske delavnice *Matraj dedka!* (Mestna knjižnica Ljubljana).

Mestni programi za zdravje starejših

Več prireditev je bilo povezanih z zdravstveno tematiko, za starejše še posebej dobrodošlo. Oskrbovalke Zavoda za oskrbo na domu so prikazale, kako si s pripomočki lahko pomagamo pri dvigovanju in poleganju težko pomične osebe na bolniško posteljo. Zdravstveni dom Ljubljana je prikazal temeljne postopke oživljanja z uporabo zunanjega defibrilatorja. Slovensko združenje za pomoč pri demenci je spregovorilo o demenci, ki je v starosti pogosta, in predstavilo srečanja *Alzheimer caffè*, namenjena svojcem dementnih ljudi. Obiskovalci so se lahko med drugim seznanili tudi z inkontinenco (JZ Lekarna Ljubljana), kompresijskim povijanjem nog in aplikacijo podkožne injekcije (Zdravstveni dom Ljubljana), preprečevanjem padcev v starosti in domačo oskrbo starega človeka (Inštitut Antona Trstenjaka) ...

Obiskovalci festivala so se na brezplačnih vodenjih seznanili tudi s številnimi novimi pridobitvami v Ljubljani in na njenem podeželju

Poleg tega je Mestna občina Ljubljana pripravila tudi brezplačen spremljevalni program v centru Ljubljane in na podeželju. V času festivala si je bilo mogoče pod vodstvom med drugim ogledati center mesta, Križanke in Ljubljanski grad (Turizem Ljubljana, Festival Ljubljana, Ljubljanski grad) ter nekatere razstave (Muzej in galerije mesta Ljubljana, Mednarodni grafični likovni center). Poskrbljeno je bilo tudi za ogled modernih oskrbovanih stanovanj, ki so nastala v javno-zasebnem partnerstvu z JSS MOL. Obiskovalci so se lahko udeležili predstavitve turističnih kmetij na podeželju in se seznanili z možnostmi rekreacije na podeželju ter načeli biodinamičnega kmetovanja (Društvo Ajda Sostro). Opravili so lahko tečaj nordijske hoje (Športno društvo Zadvor) in plavali v okviru dnevov odprtih vrat (Športno društvo Aqua in Športno društvo Riba).

Festival postaja vse bolj odmeven tudi zunaj naših meja. Velja si prizadevati, da se njegovo poslanstvo – spodbujanje aktivnega staranja, kakovostnega življenja starejših in medgeneracijskega sodelovanja – uresničuje na vseh področjih življenja.

Nočem živeti v strahu.
Nočem biti pretepena.
Nočem biti posiljena.
Nočem biti tiho in trpeti.
Nočem, da me silijo
k poroki.

Nočem prodajati
svojega telesa.

**Tisto, česar
nihče noče,
je treba
spremeniti!**

Podpišem.org

Konvencijo proti nasilju nad ženskami

25. november – svetovni dan boja proti nasilju nad ženskami

aktivnosti. V letošnjem letu bomo to izvedli v okviru mednarodnega projekta *Usklajena prizadevanja – K novim evropskim standardom za zaščito žensk, ki doživljajo nasilje zaradi spola*, ki ga sofinancira Evropska komisija. Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja v njem sodeluje kot partnerska organizacija, nosilka pa je nevladna organizacija Autonomni ženski center iz Beograda. Projektne partnerice so še nevladne organizacije iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Makedonije in Avstrije. V projektu se nam pridružujeta še Društvo za nenasilno komunikacijo in Pravno informacijski center nevladnih organizacij.

Konvencija Sveta Evrope na podlagi dejstev, dokaznih z raziskavami

Projekt se osredotoča na Konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima. Gre za dokument, ki celostno obravnava problematiko nasilja nad ženskami in vzpostavlja pravni okvir za zaščito žensk pred vsemi vrstami in oblikami nasilja. Konvencija je bila odprta za podpis maja 2011 in bo stopila v veljavo, ko jo bo ratificiralo 10 držav, med njimi 8 držav članic Sveta Evrope. Slovenija je konvencijo podpisala, ni pa je še ratificirala.

Konvencija izhaja iz dejstev, dokazanih z raziskavami, da je velika večina žrtev telesnega, spolnega in psihičnega nasilja, nasilja v družini, zalezovanja, spolnega nadlegovanja, prisilnih porok, vsiljene sterilizacije in vsiljenega splava, pohabljanja spolovila ženskega spola. Temelji na razumevanju nasilja nad ženskami kot strukturnega mehanizma za ohranjanje neenakosti med spoloma in je s tega vidika izjemo pomemben dokument. Tako že v preambuli poudarja, da je nasilje nad ženskami odraz zgodovinsko

neenakih razmerij moči med ženskami in moškimi, ki je privedlo do dominacije moških in diskriminacije žensk in s tem do preprečevanja polne uveljavitve žensk. Strukturna narava nasilja nad ženskami, ki je nasilje zaradi spola, je eden od temeljnih družbenih mehanizmov, zaradi katerega so ženske prisiljene v podrejen položaj v primerjavi z moškimi. Obveznost države je, da preprečuje vse vrste in oblike nasilja nad ženskami ter kaznuje povzročitelje tovrstnih dejanj.

Tudi letos aktivnosti v času svetovnih dni boja proti nasilju nad ženskami podpira Mestna občina Ljubljana, ki je stalna partnerica pri delovanju društev proti nasilju nad ženskami. Prav tako jih podpira Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, pridružujejo pa se jim sorodne organizacije iz celotne Slovenije ter Fakulteta za socialno delo.

Dogodki v znamenju boja proti nasilju nad ženskami

25. novembra bomo tako skupaj pripravili novinarsko konferenco v Mestnem muzeju, na Kongresnem trgu pa bo potekalo zbiranje podpisov v podporo ratifikaciji konvencije Sveta Evrope proti nasilju nad ženskami. 26. novembra bo v Mestni hiši potekal posvet z naslovom *Nasilje nad ženskami in duševno zdravje v času ekonomske krize*.

Konvencija proti nasilju nad ženskami:

Društvo SOS telefon, Društvo za nenasilno komunikacijo, Pravno-informacijski center bodo s podporo Evropske komisije, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Mestne občine Ljubljana v času svetovnih dni izvajale tudi medijsko in socialno kampanjo z nazivom *Podpišem.org*: ● Nočem živeti v strahu.

● Nočem biti pretepena. ● Nočem biti posiljena. ● Nočem biti tiho in trpeti. ● Nočem, da me silijo k poroki. ● Nočem prodajati svojega telesa. ● **Tisto, česar nihče noče, je treba spremeniti.** ● **Podpišem Konvencijo proti nasilju nad ženskami.**

To bodo temeljna sporočila, s katerimi bomo (tudi na Kongresnem trgu) ozaveščali javnost o nasilju nad ženskami, sporočali o tem, da so potrebne spremembe ter resna obravnava nasilja nad ženskami. To je med drugim mogoče tudi z ratifikacijo Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima in njenim uveljavljanjem v praksi. Republika Slovenija bo s svojo čim prejšnjo ratifikacijo konvencije dodatno potrdila, da spada v krog držav, ki se zavedajo pomena odpravljanja nasilja nad ženskami in zagotavljanja enakosti med spoloma na vseh področjih življenja.

Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja

N: p. p. 2726, 1001 Ljubljana

T: SOS telefon: 080 11 55

(vsak delavnik od 12. do 22. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih od 18. do 22. ure)

E: drustvo-sos@drustvo-sos.si

S: <http://www.drustvo-sos.si/>

Društvo za nenasilno komunikacijo

N: Miklošičeva cesta 38, 100

Ljubljana

T: 01 4344 822 (uradne ure: pon., tor., čet. od 10. do 15. ure)

E: info@drustvo-dnk.si

S: <http://www.drustvo-dnk.si>

Organizacija združenih narodov je 25. november razglasila za svetovni dan boja proti nasilju nad ženskami. 16 dni akcij proti nasilju nad ženskami je del svetovne kampanje za človekove pravice žensk. Prva kampanja je potekala leta 1991, že leta 1997 pa so v njej sodelovale ženske nevladne organizacije v več kot 120 državah po svetu. 16 dni akcij se začne s 25. novembrom, svetovnim dnevom boja proti nasilju nad ženskami, in se zaključijo z 10. decembrom, svetovnim dnevom človekovih pravic.

K novim evropskim standardom za zaščito žensk, ki doživljajo nasilje zaradi spola

V okviru teh dni v Sloveniji od leta 1994 izvajamo socialne kampanje in medijske

KNJIŽICA MAVRIČNA LJUBLJANA

Mestna občina Ljubljana namenja ranljivim skupinam posebno pozornost. Mednje spadajo tudi tisti, ki so zaradi svoje spolne usmerjenosti oziroma spolne identitete prikrajšani za svoje pravice. Tako prek javnih razpisov MOL podpira različne programe nevladnih organizacij, ki so namenjeni podpori in opolnomočenju LGBT-oseb ter podpira različne javne dogodke, ki so povezani z LGBT-skupnostjo (npr. Parada ponosa). Ker se zavedamo, da je potrebno spodbujati aktivnosti, ki bi vplivale na širši družbeni odnos do skupnosti LGBT, so sodelavke z Oddelka za zdravje in socialno varstvo skupaj s strokovnjaki in strokovnjakinjami na tem področju ter s predstavnicami in predstavniki nevladnih organizacij LGBT pripravile knjižico *Mavrična Ljubljana*. To je že sedma knjižica iz serije publikacij Ljubljana – zdravo mesto. V publikaciji so predstavljene aktivnosti skupnosti LGBT v Ljubljani oz. v Sloveniji, deset portretirank in portretirancev je predstavilo svoj pogled na Ljubljano,

dodani pa so tudi vsi kontaktni naslovi posameznih nevladnih organizacij LGBT ter na kratko predstavljeni njihovi programi. - Ob izdaji knjižice je 18. oktobra 2013 v mestni hiši potekal tudi dogodek, na katerem sta zbrane nagovorila župan Zoran Jankovič in predstavnica nevladnih organizacij dr. Barbara Rajgelj. Na dogodku je zapel tudi zagrebški lezbični zbor Le Zbor, ki deluje že osem let. Knjižica je objavljena tudi na spletnih straneh MOL: <http://www.ljubljana.si/si/mol/publikacije/?category=69923>.

BEGIĆEVI PORTRETI PISATELJA PETRA BOŽIČA

V Slovenskem gledališkem muzeju so bili od 11. do 26. oktobra razstavljeni portreti pisatelja Petra Božiča, nekdanjega mestnega svetnika Mestne občine Ljubljana, delo akademskega kiparja Mirsada Begića. Umetnik je razstavil večje število skic in bronasti kip, ki je bil namenjen za postavitev pri fontani Grand hotela Union. Razstavo je odprl podžupan Aleš Čerin. - Pisatelj Peter Božič se je v obdobju po upokojitvi kot mestni svetnik posvetil razvoju kulture in športa v Ljubljani. Bil je predsednik Odbora MS MOL za kulturo in raziskovalno dejavnost in sodeloval pri številnih projektih razvoja infrastrukture s področja kulture in raziskovanja v Ljubljani (Slovanska in Bežigradska knjižnica, Hiša eksperimentov, obnova Turjaške palače oz. novega Mestnega muzeja Ljubljana, obnova Kina Šiška ...). Bil je tudi predsednik Komisije za poimenovanje ulic in naselij, član Komisije za pobude meščanov, član Sveta javnega zavoda Mestne knjižnice Ljubljana, član Sveta Mestnega gledališča ljubljanskega in član Sveta Doma starejših občanov Bežigrad.

Fotografiji: Nik Rovnan

Razstava portretov Petra Božiča.

Avtor razstavljenih portretnih kipov pisatelja Petra Božiča Mirsad Begić in podžupan Aleš Čerin, ki je razstavo odprl.

Začasna raba prostora:

Emi Vega

Foto: arhiv Saprabort

Na igrišču med Šerkovo in Majaronovo ulico sta urejeni dve gredi, delo Mladih hišnih prijateljev, ekipe prostoRož in lokalnih prebivalcev.

Foto: Sašo Sedlaček

Pogled na vrtičke, urejene v akciji Onkraj gradbišča.

Recesija po eni strani naplavlja mnoge posameznike in skupine ljudi, ki imajo zamisli in bi kaj začeli, pa nimajo s čim, po drugi strani pa ne prizanaša številnim opuščnim stavbam in mestnim prostorom s postopnim propadanjem, ker lastniki nimajo denarja, da bi jih obnovili oziroma oživili. Povezovanje prvih in drugih po Evropi prinaša vse več spodbudnih primerov revitalizacije stavb in mestnih predelov, začenja pa se tudi pri nas. Revitalizacijo prostora z majhnimi koraki je Mreža za prostor izbrala kot osrednji dogodek svetovnega dneva habitata ali dneva za prostor, pristopanje k začasni rabi v tej smeri pa je na posvetu osvetlila z več strani.

Teoretični vidiki rabe prostora

O teoretičnih vidikih rabe prostora je govoril **Matjaž Uršič**, sociolog s Centra za prostorsko sociologijo na FDV UL. Strateško planiranje je po njegovem navkljub težnji po absolutnem obvladovanju prostora nujno, če pa temu pridružimo še taktični pristop, ki vključuje pobude ljudi, bo raba prostora skladnejša s potrebami časa. Vzniknila bodo nova dogajanja in nove ponudbe, porodile se bodo nove oblike povezovanja ljudi, javni prostor pa se bo krepil v občo korist – v korist mesta.

Primeri dobre prakse (tudi) v Ljubljani

Arhitekt **Aleksander Saša Ostan** je pojem časnosti osvetlil ob prikazu porajanja in presnavljanja poselitev. Segel je 10.000 let v zgodovino porajanja in minevanja kultur, kakršne obstajajo kljub globalizaciji, ki vse izenačuje, in za seboj puščajo sakralna obeležja, kakršna so egipčanske piramide – v skladu s predstavo o življenju, ki je kot kapljica v večnosti – začasno. Odmik od višjega ali večnega, ki kapljico-človeka povzdigne v merilo za vse, se odzrcali v enem samem stoletju poselitvene ekspanzije, ki ob intenzivni urbanizaciji poleg slumov, favel in begunskih taborišč razteguje socialno ekonomska nasprotja čez meje vzdržnega, ob tem pa tudi presega prag poselitvenih in ekoloških vzdržnosti. Zavedamo se že, da je industrijsko mesto treba nadomestiti s trajnostnim mestom, ekspanzičnost pa s koriščenjem notranjih rezerv – z oživiljanjem sivih mestnih oz. opuščanih kompleksov,

posamičnih zgradb in mirujočih zemljišč, ki znotraj mestnega tkiva počasi propadajo. Vse to v času recesije – v odsotnosti velikih investicij – predstavlja osnovo za začasno rabo in za revitalizacijo po majhnih korakih. V spodbudo je Ostan prikazal nekaj primerov dobre prakse v tujini in pri nas. Pri nas imamo Celico, ki jo je sooblikovalo 80 umetnikov sveta in je svetovna znamenitost v popotniškem turizmu, imamo Metelkovo Mesto, ki se vse bolj umešča na zemljevid atraktivnih točk, pri čemer je prenova preostalega dela vojašnice zamujena priložnost; umetniške akademije bi celoto dogradile vitalno. Kot priložnost ostaja Rog in ostajajo javna skladišča; ostaja pa tudi upanje, da bo kompleks Tobačne tovarne, ki je primerljiv z leipziškim Spinnereiem, nasedel, še preden postane investicijski balon. Poleg tega imamo uspešne akcije na odprtih mestnih prostorih, ki jih izvajajo Kulturno društvo prostoRož in Obrat ter zavod Bunker.

Dogovori med začasnimi uporabniki prostora in lastniki

Senka Urbica, pravica iz Pravno-informacijskega centra nevladnih organizacij, je prispevala jasen vpogled v vrsto pogodb med začasnimi uporabniki in lastniki, ki v pravnem smislu zdržijo in so v bistvu preproste. Nujna podlaga je medsebojno zaupanje in skrbno dorečen dogovor, glavno vodilo pa oživitev objekta ali prostora. Za časno rabo pridejo v poštev prostori, ki imajo lastnika, javno dobro pa ne, pri čemer je lahko lastnik posameznik ali skupina (razseljenih) dedičev, lahko pa je občina ali država ali morda investitor v

stečaju. Lastnik lahko sklepa vse posle, ob tem pa lahko uporablja svojo lastnino na vse dovoljene načine. Poiščemo ga po katastru in zemljiški knjigi. Nato se dogovorimo o načinu rabe. Če bo šlo za plačevanje najemnine, sklenemo najemno (zakupno) pogodbo. Če bo raba neodplačna, pa pride v poštev osebna služnost, ki jo ureja Stvarnopravni zakonik, pri čemer gre lahko za užitek, rabo ali služnost stanovanja, oziroma posodbeno pogodbo, ki jo ureja Obligacijski zakonik. S to pogodbo, kjer je neplačnost bistveni element, se določi namen uporabe ob pogoju dobrega gospodarjenja in zavezi o vrnitvi. Posebno pozornost je treba nameniti jasnosti dogovora in še posebej varstvu lastnika ob prenehanju dogovora ali ob kršitvi.

Projekt UrbanRoof

Pred drugim delom posveta, namenjenem predstavitvi dveh primerov uspešne prakse pri nas, je voditelj posveta Marko Peterlin povabil predstavnika skupine Športno društvo Iljužn, naj predstavi njihov projekt **UrbanRoof**. Tako smo izvedeli, kako je pet novogoriških študentov leta 2010 dokončalo Center urbanih športov, ki obsega notranji in zunanji skejtpark ter plezalno steno in plesno dvorano. Center so člani društva uredili v opuščeni hali, ki je bila najprej trgovina, nato delavnica in nazadnje skladišče. V dveh letih delovanja je UrbanRoof postal pomembno središče za razvoj urbanih športov kot tudi za oživiljanje širše okolice. A za tem tiči pet let zbiranja informacij, kar je pripeljalo do ustrezne zgradbe in lastnika – Francija Zdešarja, ki je prostore oddal za

oživljanje mesta z majhnimi koraki

Foto: arhiv UrbanRoof

Skejtпарк in nova plezalna stena, pridobitvi projekta UrbanRoof.

zmeren denar. Z nizom prostovoljnih delovnih akcij so fantje zgradbo usposobili za namen. Podvig je zahteval ogromno časa in trdega dela, a delajo za javno dobro in so povsem zadovoljni. Mnenja so, da bi marsikdo med našimi mladimi marsikaj začel, a njihove moči usihajo ob čakanju na službo. Pot, ki so jo sami prehodili, pa je pokazala, da se v primeru odločitve za skupno dobro in ob zagnani vztrajnosti izpopolni ekipa, ki pomaga. Pa tudi pravna podlaga se najde, če ne drugače, v pravnih luknjah.

Projekt Onkraj gradbišča

V nadaljevanju posveta sta dva para pobudnikov in lastnikov predstavila obliko naveze in projekt, kakršen je iz naveze izšel. O projektu Onkraj gradbišča je govorila **Urška Jurman** iz kulturno umetniškega društva Obrat, ki že dalj posveča pozornost raziskavam in mogoči rabi degradiranih mestnih prostorov, medtem ko je lastnico zemljišča, Mestno občino Ljubljana, zastopal arhitekt **Karel Pollak**. Onkraj gradbišča je projekt skupnostnega urbanega vrta na mirujočem gradbišču med Resljevo in Kotnikovo. Skupnostni vrt je v rabi od leta 2010, urejen je na zemljišču Mestne občine Ljubljana, razmerje med uporabnikom in lastnikom pa je določeno s pogodbo o brezplačni rabi zemljišča. V načrtovanje, urejanje in rabo prostora so dejavno vključeni okoliški prebivalci in drugi zainteresirani. Skupnostni prostor je primarno namenjen vrtnarjenju, druženju in izobraževanju, občasno pa postane tudi javni prostor, saj gosti različne kulturne in izobraževalne dogodke. Za oživitve ograjene gradbene jame so se odločili zato, ker je okolica intenzivno pozidana, stika z zelenimi površinami pa je malo. V izhodišču je bila ideja omogočiti prebivalcem dostop in skupno rabo, vrsto rabe pa doreči z njimi. Sprva jim je uspelo pridobiti dovoljenje za dvotedenski festival, ki so ga izpeljali ob podpori Bunkerja in z

Mladimi levi, zdaj pa pogodbo za skupnostni vrt podaljšujejo. Ljudje so na tem mestu v dodobra zabetoniranem okolju stik z zemljo pogrešali. Vrtičke so uredili z materiali, ki so bili na lokaciji, vrtnarijo brez slehernih kemičnih pripravkov in vsi so soodgovorni za urejanje robnih površin med vrtički. Sestankujejo enkrat mesečno, s plakati na ograji pa ves čas obveščajo o dogajanju Onkraj gradbišča. Samo vrtnarjenje dopolnjujejo z družabnimi dogodki, z izobraževanjem in z delavnicami ekološkega vrtnarja, enkrat tedensko pa z dnevom odprtih vrat. Gradbiščno ograjo so zamenjali sami, akcijsko, hkrati pa oddelili robni pas zemljišča v javni prostor.

Karel Pollak je kot predstavnik lastnice in kot arhitekt, ki se poklicno ukvarja z revitalizacijo mesta po majhnih korakih in ob tem z razmišljanjem o najučinkovitejših pristopih, izpostavil nadvse uspešno zgodbo Primoža Lorenca in Imaga, ki ob začasni rabi kvalitetnih mestnih ambientov vodi k celostnemu oživljanju – prek kulture in fizične prenove do novih gospodarskih priložnosti. Omenil je učinke projektov pristoRoža, kjer skrbni izbiri prostorov delovanja sledi povezovanje s prebivalci in odkrivanje tistega, kar manjka – kaj ljudje želijo, kaj potrebujejo. Tako na primer Zelena tržnica na Trubarjevi ali Mini teater na Križevniški malo staneta, prinašata pa velike učinke. Zato je prepričan, da je pristop k revitalizaciji z majhnimi koraki ob začasni rabi treba spodbujati, pa tudi finančno podpreti. Glede projekta Onkraj gradbišča pa je povedal, da bi bilo kakršnokoli dovoljenje vprašljivo, če se za projekt ne bi zavzel podžupan prof. Janez Koželj.

GT22 v Mariboru

V nadaljevanju sta **Miha Horvat** kot pobudnik in **Žiga Oset** kot predstavnik lastnikov družine Oset predstavila za

Slovenijo edinstven projekt – GT22 – ki je zaživel na Glavnem trgu 22 v Mariboru.

Miha Horvat je projekt predstavil kot Transnacionalno gverilsko umetniško šolo, ki deluje na skoraj 1000 kvadratnih metrih v treh nadstropjih in je organizirana v okviru fundacije, odnos med uporabniki in lastniki pa je mecenski; uporabniki ne plačujejo najemnine, krijejo le stroške in za zgradbo skrbijo kot dobri gospodarji. Ta projekt, ki je zorel s skromnimi začetki v garažah in nato znotraj EPK, zdaj priteguje raznorodne ustvarjalce, mešanje energij pa poraja pestre rezultate. Zdaj v GT22 deluje oddelek za videoprodukcijo, društvo za razvoj filmske kulture, društvo Moment, spletni radio, revija Idiot, zvočni studio in galerija. Poleg študijske sobe so še prostori za druženje in za vadbo raznih bendov, delavnica za osnovnošolce, za rolkarje pa manjša rampa v kleti. Imajo tudi knjižnico in dragoceno fotografsko zbirko Dragiša Modrinjaka – vseh 30 let tehnične dediščine in prek 6000 enot gradiva. O delovanju GT22 so posneli film. Za zdaj so šola in nekakšno socialno podjetje, vendar nameravajo doseči stopnjo, ko mecenstvo ne bo več potrebno. Vsekakor pa bodo takoj prevzeli novo breme za lastnike – davek na lastnino.

V spodbudo tistim, ki si želijo kaj začeti: V zloženki, ki jo je za namen popularizacije zadeve pripravila Delovna skupina za začasno rabo prostora, ki deluje v okviru Mreže za prostor, preberemo: S svojimi veččinami in znanjem lahko pomagamo z lastnimi praktičnimi izkušnjami, pa tudi pri ugotavljanju lastništva in iskanju ustreznega pravnega okvira ter dogovora med lastnikom in uporabnikom.

MAKETA LJUBLJANSKEGA GRADU Z LEGENDO V BRAILLOVI PISAVI POSLEJ NA GRAJSKEM DVORIŠČU

Večja dostopnost kulturnih dobrin je ena pomembnejših strateških usmeritev mestne kulturne in socialne politike, še posebej takrat, ko govorimo o fizični in senzorni dostopnosti za skupine obiskovalcev z različnimi oviranostmi. Zato je dal mestni Oddelek za zdravje in socialno varstvo pobudo za izdelavo tipne makete.

Na Oddelku za kulturo so se odločili, da bi bil za tovrstno maketo najbolj primeren Ljubljanski grad, ker ima v Ljubljani največ obiskovalcev. Izvedbo tipne makete je prevzel Ljubljanski grad, ki je sodeloval z arhitekturnim birojem Ambient in podjetjema RPS in Livartis. Maketa je ulitek v bron in poleg legende v latinici vsebuje še legendo v Braillovi pisavi. Maketa je bila javno predstavljena 14. oktobra kot obeležitev mednarodnega dneva bele palice, ki je zvesta spremljevalka slepih in slabovidnih ter opozarja na njihovo navzočnost v našem okolju. - Z maketo postaja Ljubljanski grad poslej senzorno bolj dostopen in razumljiv slepim in slabovidnim obiskovalcem. Cena projekta je znašala približno 26.000 evrov.

Fotografiji: Nik Rovani

Tipna maketa Ljubljanskega gradu z legendo v Braillovi pisavi omogoča boljšo dostopnost slepim in slabovidnim obiskovalcem.

EVROPSKI TEDEN OZAVEŠČANJA O DISLEKSII

10. oktobra se je v polni dvorani šole Valentina Vodnika v Šiški odvijala prireditev, ki ji v Evropskem tednu ozaveščanja javnosti o disleksiji in drugih specifičnih učnih težavah otrok in mladostnikov vsako leto namenijo posebno pozornost.

Organizatorji iz društva Bravo, ki se strokovno in v praksi ukvarjajo s to problematiko, so pritegnili številne prostovoljce, pedagoge in predane strokovne delavke in delavce, ki so »oralni ledino«, kot jih je predstavila predsednica društva dr. Marija Kavkler. Namen društva in njegovih dejavnosti je pomoč otrokom in mladostnikom s specifičnimi učnimi težavami tako, da nudijo oporo staršem, učiteljem in svetovalnim delavcem in skupaj z njimi ustvarijo optimalne pogoje za njihovo izobraževanje, intelektualni, emocionalni in socialni razvoj, hkrati pa s tovrstnimi prireditvami opozarjajo širšo javnost na razumevanje tega problema in področja, o katerem se še vedno premalo govori in premalo ve.

Če je bila prireditev v preteklih letih uglasena na predstavitve specifičnih težav otrok, mladostnikov in odraslih, s katerimi se srečujejo pri branju, računanju, učenju in nasploh v življenju, so želeli letos organizatorji predvsem opozoriti, kakšni izjemni darovi in talenti se skrivajo tudi med njimi in kako so prav zaradi tega razvili svoja, tako imenovana močna področja. »Življenje posameznika lahko spremenimo in izboljšamo le tako, da prepoznamo, kaj zmore in mu pomagamo razvijati njegove zmožnosti in talente ali pa zgolj drobne sposobnosti, ki jih ima.« je povedala dr. Kavkler. Ker je leto 2013 tudi mednarodno leto nadarjenih in talentiranih otrok in mladostnikov, so se odločili, da bodo v letošnjem evropskem tednu ozaveščanja javnosti o specifičnih učnih težavah namenili posebno pozornost prav tistim, ki so uspeli izraziti svoj talent in jim je uspelo preseči ovire na tej poti.

Mladi pesniki, igralci, plesalci jazza, pevci in instrumentalisti, klasiki in rokerji, ki so nastopili pred toplim občinstvom, so živ dokaz, da disleksija ni ovira za umetniške in druge dosežke. Pa saj o tem priča že zgodovina, kot je povedal voditelj. Einstein, da Vinci, Picasso, Hans Christian Andersen, Hemingway, da ne govorimo o mnogih znanih iz sveta šovbiznisa. Sicer pa imajo takšne prireditve vedno podporo tudi med domačimi umetniki, letošnjo prireditev je s svojim nastopom in nekaterimi nastopajočimi iz svoje glasbene šole popestrila tudi operna pevka Alenka Gotar.

Foto: arhiv društva Bravo

Prireditev ob evropskem tednu ozaveščanja o disleksiji v OŠ Valentina Vodnika.

V 21. stoletju na prvem mestu skrb za zdravje in medsebojno povezanost 1. slovenska konferenca trajnostne gradnje

Tatjana Legat Lokar

Foto: Mediaspeed

Prve mednarodne konference trajnostne gradnje se je udeležilo več kot 250 udeležencev in več kot 20 podjetij, ki se zavedajo vse večjih potreb po sonaravnem življenju v mestih prihodnosti.

Na Brdu pri Kranju je bila konec septembra 1. slovenska konferenca trajnostne gradnje z mednarodno priznanimi domačimi in tujimi predavatelji. Več kot 250 udeležencev in več kot 20 podjetij s področja trajnostne gradnje je »mislilo na jutri«, kar je bil moto konference. Ali znamo v Sloveniji graditi trajnostno in zakaj ne? Kako premisliti, načrtovati in graditi zelena mesta prihodnosti? Kaj določa koeficient sreče in ali so urbani megalopolisi odgovor na potrebe današnjega časa?

Svetovna gradbena industrija pridelala 33 % ogličnih izpustov

Svet je že dalj časa soočen z grožnjo pomanjkanja neobnovljivih virov, pitne vode, energije, z onesnaženjem zraka, strupenimi odpadki, pa tudi z uničevanjem naravnega in grajenega okolja, z energetsko neučinkovitostjo stavb, z neučinkovitim transportom in drugimi problemi sodobne družbe. Svetovna gradbena industrija letno ustvari 5,1 bilijona evrov prihodkov in zaposluje več kot 100 milijonov ljudi, hkrati pa porabi 17 % vode in poseka 25 % gozdov. Globalna gradbena industrija ima na vse našeto velik vpliv in prav zato velik potencial za zmanjšanje tega vpliva. Potencial je videti v trajnostni gradnji in vseživljenjskem načrtovanju stavb, ki v enaki meri upošteva gradnjo, uporabo in razgradnjo stavb.

Izziv trajnostne arhitekture

Na predavanjih smo slišali tuje in domače »ambasadorje trajnosti«, ki so nam na primerih dobrih praks približali temeljna izhodišča za trajnostno gradnjo, arhitekturo in urbanizem. V izhodišču premisleka moramo postaviti človeka kot individualno bitje, in ne brezoblične množice, je poudaril arhitekt Martin Haas, ustanovitelj biroja Studio2050 v Nemčiji in gostujoči predavatelj na različnih univerzah. V mestih živi kar 75 % ljudi. Če je bilo 20. stoletje namenjeno mobilnosti, bo 21. stoletje zdravju, ocenjuje Haas. Nujno je, da so

stavbe zdrave za življenje in neškodljive za okolje. Vendar pa je po njegovem bistvo trajnosti v iskanju odgovora na subjektivne in čustvene potrebe bivanja, in ne samo na trajnostno reševanje materialnih pogojev bivanja. Preden začnemo načrtovati, se moramo vprašati, kaj ljudje pričakujejo od bivanja v mestu, stavbi, hiši. In njegov odgovor? Tisto, kar ljudje iščejo in vidijo v mestu, ni arhitektura, temveč drugi ljudje. Izzivalna trditev arhitekta Martina Haasa ali izziv trajnostne arhitekture?

Kdaj bo Ljubljana zelena prestolnica?

Na povabilo Slovenskega združenja za trajnostno gradnjo je v Ljubljano prišla tudi Tina Saaby, mestna arhitektka najbolj zelenega mesta v Evropi. Prostor oblikuje odnose in življenje ljudi, določa način gibanja in stopnjo socialne interakcije, ta pa vpliva na količnik osebne sreče, pojasnjuje Tina Saaby. Pri razvoju mesta uporablja preprosto načelo: »Premišluj urbano življenje pred urbanim prostorom in urbani prostor pred arhitekturo.« V Ljubljani se je srečala s podžupanom prof. Janezom Koželjem, ki ji je pokazal nedavne prenovne in ureditve stare Ljubljane. Ureditve mostov, javnega prostora, zelenic in poti ter vpeljevanje trajnostne mobilnosti je del uresničevanja ciljev trajnostnega mesta. Spodbujamo uporabo koles s sistemom BikelJ, ki se je dobro prijel, še vedno pa sistem parkiraj in se odpelji ne deluje, kot bi si želeli, je povedal podžupan. Tina Saaby pa je povedala, da Kopenhagen

preurejajo in oblikujejo v skladu z idejo, naj spodbuja in navdihuje ljudi k raziskovanju mesta in gibanju v njem na najboljši način, s kolesom. Ukinitve avtomobilov ne bo motivirala ljudi k večji uporabi kolesa. »V avtomobilih smo ločeni, ne moremo komunicirati, na kolesih pa se srečujemo, se pogledamo, se nasmehujemo ali se celo zaljubimo.« je z nasmeškom dodala Tina Saaby. V Kopenhagnu kolo uporablja kar 55 % ljudi v vseh letnih časih, predvsem pa je kolo pomemben del mestne identitete.

Saabyeva je bila prijetno presenečena nad podobo centra Ljubljane. Všeč ji je živost in urejenost mestnih ambientov, ker ljudi vibajo k posedanju na prostem, druženju, igranju, opazovanju ... Če je mesto narejeno po meri človeka, potem lahko pričakujemo, da ljudje ne le živijo v mestu, ampak živijo z njim.

Organizator Slovensko združenje za trajnostno gradnjo (www.gbc-slovenia.si) je nevladna in neprofitna organizacija, ki na slovenskem trgu povezuje vse v proces trajnostne gradnje vpletene subjekte. Od leta 2010 je član svetovnega združenja za trajnostno gradnjo (www.worldgbc.org), v katerem je več kot sto držav iz vsega sveta. Sedež ima v Ljubljani na Proletarski 4. Predsednik GBC Slovenia je arhitekt Robert Smodiš.

Kinodvor v Letu kina

Leto kina – Kinodvor 90, leto praznovanja kina in filma

1 Kino Sloga (1963); foto: Marjan Ciglič, Muzej novejšje zgodovine Slovenije 2 Vhod v Kino Sloga (1970); arhiv RTV Slovenija 3 Kino Sloga s kolodvorske ulice (1975); foto: Marjan Ciglič, Muzej novejšje zgodovine Slovenije 4 Pornografska kino reklama (1976); foto: Marjan Ciglič, Muzej novejšje zgodovine Slovenije 5 Notranjost kina Sloga (1979); foto: Marjan Dobovšek, Muzej novejšje zgodovine Slovenije 6 Notranjost kina Sloga (1982); foto: Marjan Dobovšek, Muzej novejšje zgodovine Slovenije 7 Vrsta pri filmu Cesarstvo čutil (objava 1983-03-03); foto: Miško Kranjec, fotodokumentacija Delo.

15. oktobra 1923 je na Kolodvorski ulici v Ljubljani odprl vrata kinematograf z imenom Ljubljanski dvor. Kino je v naslednjih obdobjih v koraku s časom spreminjal vse do današnjega mestnega kina Kinodvor, ki skrbi za prikazovanje kakovostne in zahtevne sodobne filmske produkcije pod ustanoviteljstvom Mestne občine Ljubljana. Dvorana je imela tako v svoji zgodovini zelo različne programske zasnove. Za »elitnim kinematografom«, ki je v dvajsetih in tridesetih prikazoval vrhunsko evropsko in ameriško produkcijo, je prišel kino pod italijansko okupacijo, temu je sledil program pod vplivom Sovjetske zveze v štiridesetih, B-kinematograf z gangsterskimi filmi in vesterni v petdesetih, slavni erotični kino Sloga, reprizni kino in nazadnje umetniški kinematograf, kakršnega poznamo danes. Kinodvor je tako tudi eden redkih kinematografov, ki se lahko pohvali, da je prepotoval vso pot od nemega filma do digitalnega kina. 90 let pozneje Kinodvor praznuje svoj visoki jubilej s celoletnim projektom Leto kina, ki bo svoje programe in učinkovanje razpredel na čim več koncev in čim globlje v zavest ljudi. Od 15. oktobra 2013 do jeseni 2014 se bo tako v Ljubljani in širše porajalo sodelovanje različnih institucij, ki v svojih vsebinah iščejo in najdejo povezavo s filmsko kulturo, prav tako pa bomo programe naših kinematografov obogatili z refleksijo preteklosti in s pogledom v prihodnost.

Raziskava o zgodovini kinodvorane na Kolodvorski ulici

V sami zasnovi tega projekta leži želja po spoznanju lastne zgodovine in odgovoru na vprašanje, ali je Kinodvor v zavesti mestnega prebivalstva danes več kot le »nekdanji kino Sloga«. Zato je bilo treba začeti na začetku in skupaj s tistimi, ki so zbiranju zgodovinskih podatkov o našem kinematografu posvetili največ poklicnega časa, torej z Muzejskim oddelkom Slovenske kinoteke. Tako sta Kinodvor in Kinoteka, ki je postala sonosilka projekta *Leto kina*, združila moči ter opravila obširno raziskovanje z namenom, zbrati in arhivirati razpoložljivo gradivo in podatke o dvorani na Kolodvorski ulici, pa tudi o prikazovanju filmov v Ljubljani od prvih javnih predvajanj do danes.

Metodologijo raziskovanja, zbrano gradivo in mogoče aplikacije, vključno s celotnim repertoarjem kinematografa na Kolodvorski ulici v letih od 1923 do 2008, bomo javnosti predstavili v okviru strokovnega predavanja na letošnjem Ljubljanskem mednarodnem filmskem festivalu v Cankarjevem domu 14. novembra. Prenos teh podatkov v podatkovno bazo bo omogočal javnosti spletno iskanje vseh omenjenih filmov. Poleg podatkov o repertoarju je bila evidentirana tudi množica drugega dokumentarnega gradiva (fotografije, fotografije iz filmov, plakati, časopisni izrezki, načrti, filmski odlomki), ki je zdaj na voljo za nadaljnjo

obdelavo. Skupina raziskovalcev bo predstavila tudi zadnji projekt Leta kina, ki je trenutno v razvoju: **Kino zemljevid**. Projekt nas bo seznanil s skoraj osemdesetimi ljubljanskimi lokacijami, na katerih so filme javno predvajali (v več kot dvesto različnih kinematografih), javnosti pa ga bomo predstavili naslednjo pomlad.

Ob tej priložnosti vabimo vse, ki bi želeli svoje spomine na kino v Ljubljani deliti z nami, da nas pokličejo, obiščejo ali nam pišejo na letokina@kinodvor.org!

Prvi mesec praznovanja Kinodvorove 90. obletnice

Oktobra je bilo v Kinodvoru še posebej slavnostno, saj smo ves mesec na različne načine obeleževali vstop v Leto kina, v nadaljevanju pa le nekaj programskih poudarkov.

V otvoritvenem tednu, ki je trajal od 15. do 19. oktobra, smo nanizali kar 4 dogodke. Ob živi glasbeni spremljavi Andreja Goričarja smo gledali nemi **Erotikon** Gustava Machatýja, naslednji dan premierno prikazali novi film režiserja Arnauda Desplechina **Jimmy P.: Psihoterapija prerijskega Indijanca**, ki je še vedno na rednem sporedu Kinodvora, na odmevno obdobje v zgodovini kina Sloge smo se spomnili s prikazom **Maškarade** Boštjana Hladnika in aktualnim pogovorom z gosti – Mihom Balohom, Juretom Pervanjem, Igorjem Galom in Marcelom Štefancičem, jr. ob izidu njegove

nove knjige **Maškarada: strašne fantazije slovenskega filma**. Zaključili smo s **Kinobalonovo premiero** dveh klasik, **Rdečega balona**, po katerem je poimenovan tudi filmski program za otroke v Kinodvoru, in **Bele grive: divjega konja**, ki ju še vedno lahko ujamete v Kinobalonovih terminih ob vikendih.

24. in 25. oktobra smo v Kinodvoru gostili slovensko in tujo strokovno javnost na **mednarodni konferenci** z naslovom **Mesto kina**. Na njej smo se spraševali o novi vlogi in pomenu kinematografov, ob zaključku pa smo v skupni diskusiji ugotavljali, kakšna je prihodnost naše stroke in kako se bomo v novi digitalni realnosti kinematografi kar najbolje znašli pri zagotavljanju svojih občinstev.

Obeleževanje obletnice do konca leta 2013

Sestavni del praznovanja Leta kina so tudi številne razstave, ki smo jih pripravili v sodelovanju z različnimi partnerji. Tako je v NLB Galeriji Avla do 7. novembra na ogled razstava **Filmski plakat Petra Kocjančiča**, na kateri so predstavljeni redko videni in manj znani, a nadvse dragoceni **slovenski filmski plakati iz 20. let prejšnjega stoletja**, ki jih hranijo v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani. Njihov avtor je grafični oblikovalec in fotograf Peter Kocjančič (1895–1986), ki se je svojimi kasnejšimi deli v zgodovino slovenskega grafičnega oblikovanja zapisal kot pionir uporabe fotografije.

Foto: Nejc Saje

Prizor iz predstave *Živalska farma* Lutkovnega gledališča Ljubljana.

USPEH ŽIVALSKÉ FARME NA SVETOVNEM LUTKOVNEM FESTIVALU

Lutkovno gledališče Ljubljana se je pred dnevi vrnilo iz Charleville-Mézières v Franciji, ki je od 20. do 29. septembra na svetovnem lutkovnem festivalu gostilo lutkarje iz vsega sveta. V majhnem francoskem mestecu, v katerem deluje Mednarodni lutkovni inštitut in lutkovna šola ESNAM in nosi oznako Svetovno mesto lutkarstva, se je v devetih dneh zvrstilo več kot 100 najboljših predstav iz 25 držav. Med njimi je bila po več kot desetih letih tudi Slovenija. Lutkovno gledališče Ljubljana je s predstavo Georga Orwella *Živalska farma* v priredbi Andreja Rozmana Roze in režiji Vita Tauferja štirikrat nastopilo pred razprodano dvorano Arthur ter navdušilo lutkovne sladokusce. Predstava je bila opažena celo v dnevnem časopisju L'union L'Ardenais, kjer so med drugim zapisali: »... ustvarjalci se pri upravljanju ročnih lutk izkažejo z veliko strokovnostjo in predvsem natančnostjo. Živali (v bistvu kakšnih petdeset!) se zdijo čisto resnične, še posebej prašiči, ki nosijo popolnoma jasne obrazne poteze...«

Gre za pomembno gostovanje na festivalu, ki za LGL pomeni izjemno možnost promocije, izmenjave lutkovnih znanj ter dobrodošlo preverjanje kvalitete v konkurenci svetovnih lutkarjev. Kot eden izmed petih tujih lutkovnih producentov je dobilo tudi priložnost, da je svojo produkcijo, ustvarjalce ter festival predstavilo na srečanju francoskih in tujih lutkovnih producentov, ki ga je v času festivala organiziralo francosko združenje sodobnih scenskih umetnosti ONDA in organizator Festival Mondial des Théâtres de Marionnettes de Charleville-Mézières.

Na festivalu je navdušila tudi predstava Bestaires režiserja Duda Paiva, ki je nastala v mednarodni koprodukciji Lutkovnega gledališča Ljubljana, Duda Paiva Company (Nizozemska) in gledališča Kilden (Norveška). Predstava, ki osvaja referenčne lutkovne in plesne festivale, se je predstavila tudi na češkem Spectaculo Interesse v Ostravi, kjer je prejela nagrado za najboljšo predstavo v celoti. Na festivalu so zaigrali tudi Štirje muzikanti v režiji Matije Solceta.

NAVDUŠENI APLAVZI ZA SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE V LYONU

23. oktobra so pred razprodano dvorano historičnega Théâtres des Celestins v središču Lyona s predstavo SMG *Preklet naj bo izdajalec svoje domovine* slavnostno odprli **II. bienalni festival Prepovedana smer**. Predstavo je več kot 600 gledalcev pozorno spremljalo brez diha in Primoža Bežjaka v njegovem monologu prekinilo z aplavzom. Pariški časopis Inrockuptibles je predstavo uvrstil med najboljše gledališke dogodke tedna v celotni Franciji.

Foto: arhiv SMG

Prizor iz predstave *Preklet naj bo izdajalec svoje domovine* v izvedbi Slovenskega mladinskega gledališča Ljubljana.

Foto: Domen Pal

Franci Milošič, nekdanji operater v kinu Sloga

Slovenska kinoteka in Kinodvor sta ob razstavi izdala tudi **katalog**, ki je na voljo v naših knjigarnicah.

Še do 10. novembra se Kinodvor predstavlja tudi v **kiniozložbi veleblagovnice Nama v Ljubljani in Škofji Loki**. Na lokaciji današnje ljubljanske veleblagovnice Nama, kjer je že leta 1908 gostoval prvi poletni kino v Ljubljani, tako lahko obiskovalci izvedo zanimivosti o zgodovini kina in o tem, kakšen je mestni kino danes.

V **Kinodvor.Galeriji** je do konca novembra na ogled otvoritvena razstava *Leta kina* z naslovom *Kinodvor 90*, ki obeležuje delovanje kinematografa na Kolodvorski ulici od njegove prve otvoritve kot kina Ljubljanski dvor do današnjega mestnega kina Kinodvor. Z izbranim gradivom, kot so fotografije, članki, filmski plakati in dokumenti, bo razstava obiskovalcu osvetlila bogato in pestro zgodovino kina, ki je doživel marsikatero spremembo svojega imena in raznoliškega filmskega programa, vrsto prenov dvorane in številne tehnološke pridobitve.

Seveda pa ne bodo manjkali niti filmski dogodki: že **4. novembra ob 21:00** bo na vrsti ljubljanska premiera slovenskega filma **Kdo se boji črnega moža?** v režiji Janeza Lapajnetja in predstavitev filma **Karpopotnik** v režiji Matjaža Ivanišina.

Novembra se bomo poklonili **Žarku Lužniku** (1953–1988), prezgodaj umrlemu in zato večno mlademu avtorju, po katerem smo poimenovali Kinodvorovo dvorano. Ob 60-letnici njegovega rojstva bomo **30. novembra ob 19:00** priredili **poseben dogodek**. Še pred tem – 20. novembra ob 10:00 in 15:00 – pa bomo njegov kratki film **Bljuz** zavrteli kot predfilm k **Deklici in drevesu** Vlada Škafarja v okviru **Abonmaja za poznejša leta**.

Na **Ta veseli dan kulture, 3. decembra**, se v sodelovanju z Mestno knjižnico Ljubljana pričinja

letošnji program **Mesto bere** – bralni projekt za spodbujanje branja v Mestni knjižnici Ljubljana. V sezoni 2013–14 poimenovan **Mesto bere ... mesto gleda** postavlja v ospredje knjigo in film. Seznam knjig za literarno-filmska branja, ki ga sestavlja 60 izbranih knjižnih naslovov klasične in sodobne tuje in slovenske knjižne produkcije, po katerih so bili posneti tudi odlični filmi, je pripravil programski direktor Kinodvora Koen Van Daele. Z nekajmesečnim »festivalom« branja želimo skupaj z Mestno knjižnico Ljubljana izpostaviti aktivnejši pristop k izboru in iskanju kakovostnih vsebin, povezanih s poslanstvom promocije branja in področja knjige, bralne kulture in literarnega ter filmskega ustvarjanja.

Za konec praznovanja v letu 2013 bomo v Kinodvor. Galeriji pripravili še eno razstavo: **Pet let Kinodvora**. Razstava bo obeležila prvo Kinodvorovo petletko pod okriljem Mestne občine Ljubljana, na ogled pa bo izbor fotografij **Nade Žgank** in **Domna Pala**, ki s fotografskim objektivom redno beležita dogajanje v Kinodvoru. Razstavo si lahko ogledate **od 9. decembra 2013 do 24. januarja 2014**.

Z različnimi dogodki, razstavami, filmskimi projekcijami srečanja in predstavitevami bomo nadaljevali vse **do jeseni leta 2014**, zato vabljeni k spremljanju našega programa na naši spletni strani www.kinodvor.org/leto-kina in v Kinodvorovem mesečniku. Najdete ga na naslednjih lokacijah: Kinodvorova Kavarna in Knjigarnica s kinoblagajno, na izbranih promocijskih lokacijah v mestu (Mestna knjižnica Ljubljana – KOŽ, Moste, Bežigrad, Vič, Kavarna Slovenskega etnografskega muzeja, Španski borci, Kino Šiška, Slovenska kinoteka, ZOO, Cankarjev dom, Križanke in na drugih lokacijah po Ljubljani).

Za obilen obisk prosil! Vaš Kinodvor. Mestni kino.

Foto: Domen Pal

Obiskovalci si ogledujejo ravnokar odprto razstavo v Kinodvor Galeriji z naslovom Kinodvor 90.

Pol ure branja na dan prežene dolgčas stran

Erika Pečnik, Mestna knjižnica Ljubljana

Foto: arhiv MKL

Počitniški projekt Mestne knjižnice Ljubljana Poletavci vsako leto spodbudi več mladih k branju.

Deževni in vedno krajši dnevi so le še medel spomin na poletje, ki ga vsako leto težko pričakujejo osnovnošolski otroci. Poletne počitnice so namreč čas, ko se končajo njihove šolske obveznosti – šolske torbe pozabljene stojijo v najbolj oddaljenih kotih, šolskim knjigam, zvezkom in nalogam rečejo »adijo« ter se posvetijo stvarim, za katere čez leto ni bilo dovolj časa: športnim aktivnostim, druženju s prijatelji in starši, računalniškim igraricam, izletom, branju knjig ...

Branje knjig upada, mladi berejo še manj od odraslih

Po raziskavah angleške nacionalne fundacije, ki je zajela 35.000 mladih med osmim in šestnajstim letom, branje knjig upada. Ugotavljajo, da mladi namesto branja v katerikoli obliki raje posegajo po video vsebinah in da narašča delež mladih, ki menijo, da bi bili v zadregi, če bi jih prijatelji videli pri branju. Je podobno tudi v Sloveniji? Anketa iz leta 2001 (obdobje april 2000–marec 2001) kaže, da je posameznik, star deset ali več let, za prostočasno branje knjig med tednom porabil povprečno triindvajset minut dnevno, ob sobotah in nedeljah pa povprečno dvaindvajset minut. Podatki o bralnih navadah za ženske naj se ne bi razlikovali od podatkov za moške; torej lahko sklepamo, da je prostočasno branje knjig enako priljubljeno pri obeh spolih. Novejši rezultati statističnega urada pa kažejo, da mladi berejo še manj – dekleta le sedemnajst minut na dan, fantje pa knjigam, stripom, časopisom ali revijam prav toliko časa namenijo le konec tedna. Po podatkih Fakultete za družbene vede iz leta 2011 internet, najpogosteje družbena omrežja, dnevno uporablja 70 odstotkov slovenskih otrok in mladih, večkrat na dan pa nekaj manj kot polovica (45 %) med njimi. Za branje tako ostane malo časa in interesa.

Ker mladi v večini berejo le čtivo, ki je vezano na domače branje ali sodelovanje pri bralni znački, je velika verjetnost, da bodo branje opustili takoj, ko ne bo več povezano z obveznostmi ali obšolsko ponudbo. O upadu branja med poletnimi počitnicami namreč pričajo že prenekateri starši.

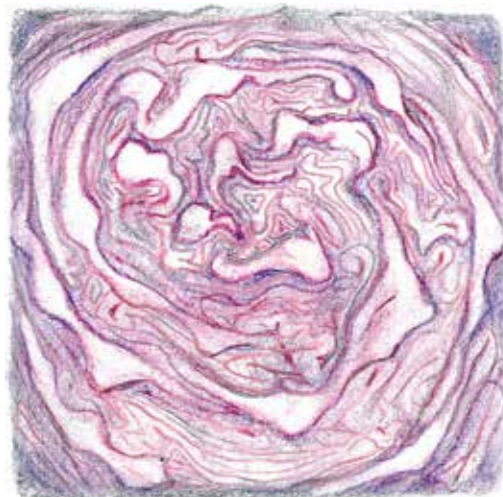
Počitniški projekt Poletavci za spodbujanje otrok k branju

Z namenom, da spodbudimo otroke k branju, v Mestni knjižnici Ljubljana med poletnimi počitnicami že tretje leto izvajamo projekt *Poletavci – poletni bralci*. Z njim želimo doseči dva pomembna cilja. Prvi je ta, da otroci izboljšajo svoje bralne veščine. Zaradi porasta uporabe interneta se namreč zmanjšujejo sposobnosti linearnega branja. Spletne strani postajajo vedno bolj fleksibilne, zasičene s številnimi elementi za privabljanje pozornosti – uporabnik interneta se tako težko osredotoči na branje. Nekdo, ki se še uči brati, ima lahko zato velike težave pri učenju branja, zaradi statičnosti besedila v knjigi pa se mora učiti vzdrževati koncentracijo. Drugi pomemben cilj pa je ta, da branje postane vsakodnevna prijetna navada. Da bi bili uspešni pri uresničevanju zastavljenih ciljev, otroke spodbujamo, da ob sodelovanju v projektu lahko berejo karkoli. V knjižnicah svetujemo in pripravljamo čtivo za otroke, še vedno pa večina otrok

Mozaik moje Ljubljane

Opazujem, se spominim, pogledam v knjigo in na medmrežje, vprašam, poznam.

Risba: Dušan Muc

Če prerežemo katero okusno in tudi zdravilno zelenjadicno, zagledamo tako zagonetno risbo – razgibano in obenem ponavljajočo se?

Odgovor na zastavljeno vprašanje pošlji s pripisom »Natečaj Mozaik moje Ljubljane«, s svojim naslovom in razredom ljubljanske osnovne šole, ki jo obiskuješ, najpozneje do 22. novembra na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si ali na naslov: Mestna občina Ljubljana, Glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana.

Med pravilnimi odgovori bo izžrebanec prejel dve brezplačni veliki kombinirani vstopnici za Ljubljanski grad.

Odgovor na vprašanje iz prejšnje številke glasila Ko prizorov, figur, predmetov ne vidimo polno in barvito, ampak le njihovo senčno obliko, rečemo, da je to slihueta, obris ali tenja; na fotografiji je silhueta spomenika puntarskim kmetom na Ljubljanskem gradu, kiparja Stojana Batiča

Fotografija: Joco Žnidaršič

Vstopnici za Ljubljanski grad je dobila Neža Gombač, 5. r. OŠ Koseze. Iskrene čestitke!

NAGRADNI NATEČAJ ZA LJUBLJANSKE OSNOVNOŠOLCE

Če hodiš v ljubljansko osnovno šolo, si povabljen, da bolje spoznaš Ljubljano. Pravilno odgovori na zastavljeno vprašanje v rubriki Mozaik moje Ljubljane, dopiši, kateri razred in katero osnovno šolo v Ljubljani obiskuješ, in mogoče bo žreb izbral prav tebe, da se boš brezplačno popeljal na Ljubljanski grad z vzpenjačo, se povzpel na Razgledni stolp, si ogledal Virtualni grad in stalno razstavo slovenske zgodovine. Čakata te dve veliki kombinirani vstopnici, ki ti ju podarja Javni zavod Ljubljanski grad, da boš na Grad povabil tudi svojega spremljevalca.

Rubriko pripravlja Dušan Muc.

VRTEC VODMAT PREJEL NAJVIŠJO NAGRADO RS ZA IZJEMNE DOSEŽKE NA PODROČJU PREDŠOLSKE VZGOJE V LETU 2013

Kolektiv Vrta Vodmat je v okviru projekta *Kulturno zlahtnjenje najmlajših* izkazal inovativnost in kakovostno sodelovanje ter visoke dosežke vzgojnega pristopa z rabo različnih umetniških praks kot spodbujevalcev moralne občutljivosti. Utemeljitev Ministrstva za šolstvo in šport, ki se glasi: »V tesnem sodelovanju s strokovnjaki so strokovne delavke z razumevanjem teoretičnih konceptov projekta te uvajale v vsakodnevno pedagoško prakso dela z najmlajšimi. S stalnim kritičnim zavedanjem vloge vzgojiteljice, zmožnosti otroka in pomena njegovih odzivov za boljše razumevanje njegovega razvoja so iskale ustrezna izrazna sredstva, s katerimi otrok lahko sporoča, kako doživlja sebe in svoje okolje. V tem procesu je imela posebno vlogo umetnost kot sredstvo za doživljanje, izražanje in opazovanje ter izmenjavo različnih pogledov. V dve leti trajajočem projektu, katerega namen je bil povezati razvoj otrokove prosocialnosti in moralnosti po načelih celovitega induktivnega vzgojnega pristopa z rabo različnih umetniških praks kot spodbujevalcev moralne občutljivosti, so strokovne delavke ob sistematični spremljavi zunanjih sodelavcev in lastno analizo v povezavi z umetniškimi dejavnostmi in simbolno igro prispevale k empiričnemu delu pomembnih raziskav otrokovega prosocialnega in moralnega razvoja. Bogate izkušnje in rezultate dela v izbranem projektu je vrtec Vodmat kljub poteku projekta nadaljeval na področju razvoja kakovosti in jih razširjal na različnih strokovnih srečanjih med strokovno javnost predšolskega področja doma in v tujini in s tem v največji možni meri dodatno obogatil že sicer kakovostno zasnovan sistem predšolske vzgoje v Sloveniji.«

Podelitev nagrad je bila 3. oktobra 2013 v Grand hotelu Union.

Foto: arhiv MKL

Razigrano razpoloženje na zaključni prireditvi Dan poletavcev.

samostojno izbira svoje branje in tako posega po čitvu, ki jih dejansko zanima ali ima zanje uporabno vrednost (na bralnem seznamu smo npr. zasledili tudi navodila za uporabo tabličnega računalnika). S pogovorom o prebranem z vrstniki, učitelji, s starši ali knjižničarji pa bo tudi otrok sčasoma začel razločevati kvaliteto, če bo le znal in rad bral.

Število poletavcev obetavno narašča

V treh letih, kar izvajamo projekt, je število sodelujočih otrok naraslo za več kot 130 odstotkov (s 375 sodelujočih v prvem letu na 888 sodelujočih v letošnjem letu), med njimi je kar 45 odstotkov fantov. Vsem otrokom ob zaključku poletnega branja pripravimo v mestnem parku zaključno prireditev *Dan za poletavce*, ki je bil letos v znamenju evropskega košarkarskega prvenstva namenjen zabavi in športnim aktivnostim. Vsak poletavec je prejel priznanje in majico ter sodeloval v nagradnem žrebanju.

Tudi letos so pri projektu sodelovali in nas podpirali številni posamezniki, organizacije in podjetja: Cankarjeva knjižnica Vrhnika, Knjižnica Litija, Knjižnica Logatec, Knjižnica Medvode, Narodna galerija, Knjižarna Konzorcij, Hervis d. o. o., Šola košarke Slavko Duščak, EuroBasket, Magistrat International (ChupaChups), Nova Ljubljanska banka, Grafika 3000, Storck Adria (Mamba) in Lomas. Vsem iskrena hvala za podporo in zaupanje v projekt.

Vsem poletavcem pa želimo veliko uspeha v šoli in kmalu spet na snidenje!

Poletavci so otroci med sedmim in dvanajstim letom, ki med poletnimi počitnicami berejo trideset dni pol ure na dan, karkoli želijo. Kar so prebrali, si zapišejo v bralni seznam, ki ga s podpisom potrdijo odrasli, in ga ob zaključku poletnih počitnic oddajo v knjižnici. Poletavci najraje berejo pustolovske knjige in fantastiko.

ODZIVI STARŠEV

»Iskrene čestitke k tako zanimivemu projektu. Sin zelo rad bere, knjige kar požira, projekt Poletavci pa mu je dal še dodaten zagon, dodatna krila. In če kje srečate na ulici, v trgovini, na klopici ... osemletnega dečka s knjigo v rokah, vedite, da je to naš Kevin. Hvala, ker spodbujate naše otroke k branju!« *Nikolina Koljanin*

»... Sin se je v začetku počitnic odločil, da bo zapolnil seznam. Glede na dejstvo, da je star šele dobrih pet let in še ne zna brati, sem ga pri njegovi odločitvi nemudoma podprla in obljubila, da bova prebrala 30 knjig. Seveda sva se takoj lotila dela in skoraj vsako prebrano knjigo zapisala na seznam. In bolj ko se je seznam polnil, bolj je postal zadovoljen, njegove bralne navade pa so se trdno ukoreninile v najin večerni ritual, kar je pravzaprav tudi namen tega vašega projekta

Poletavci – poletni bralci. Naj poudarim, da sva brala knjige, ki so po mojem mnenju primerne za 10-letnike, kar pomeni, da sva mnogo izmed naštetih knjig brala tudi dva večera. Take projekte kot mati in kot aktivna bralka absolutno podpiram, saj se zavedam, da je stik z materino besedo najboljši, kar otroku pri opismenjevanju lahko daš, saj krepiš jezik, znanje, hkrati pa sva midva to izkoristila tudi za druženje in povezovanje.« *Špela Intihar*

»Sicer pa bi se vam rada zahvalila za izvrstno idejo. Vita sama ne bere prav rada, a jo je akcija takoj potegnila in ni bilo težav z branjem, čeprav je bil okrog nje živžav, morje, počitniška svoboda ...« *Renata Kišek*

»Lansko šolsko leto in te počitnice so Niko knjige očarale in jih požira z očmi. Kot mama potrjujem, da je Nika vse knjige zares prebrala.« *Moja Habič*

»Še zadnjič pošiljam poletno branje za Živo Kocijan, ki se že veseli zaključne prireditve. Lani je bila izžrebana za najlepšo možno nagrado, ki ste jo imeli v vreči – sprehod na poniju. Že prej je bila čisto nora na konje. Nagrado je izkoristila in potem jahala še kar nekajkrat.« *Mateja Kocijan*

»Z Zavoda za slepo in slabovidno mladino je naš sin prejel na šolo, ki jo obiskuje, zgibanko o poletavcih s pripisom za nas starše, da gre za spodbujanje inkluzije slepih otrok tudi v take projekte, kot je vaš. Naš Tadej, ki jeseni vstopa v 6. razred redne osnovne šole, je povsem slep že od rojstva, ima pa veliko veselje do branja: ogromno si je že sposodil zvočnega gradiva iz zvočne in elektronske knjižnice na ZDSSS in brajevih knjig v knjižnici na Zavodu. Tudi starši mu že od malega veliko beremo. Zelo rad bi sodeloval v projektu Poletavci.« *Darja Kobal Grum*

Viri: <http://www.rtvsllo.si/kultura/drugo/generacije-youtuba-menijo-da-je-branje-sramotno/319406>
http://uploadi.safe.si/editor/1297947005MLADINANETU_porocilo.pdf
<http://www.ukm.uni-mb.si/UserFiles/658/File/Kaj%20pomeni%20knjiga%20mladostniku.pdf>
http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4641
http://www.stat.si/doc/pub/medkulturni_dialog-SLO.pdf

Zaprtje in prenova Knjižnice Šentvid

Obveščamo vas, da bo Knjižnica Šentvid, enota Mestne knjižnice Ljubljana, zaradi prenove zaprta od 21. oktobra 2013 do predvidoma 31. marca 2014. V tem času gradiva ne bo mogoče vračati.

Gradivu, ki si ga boste izposodili pred zaprtjem, bo rok izposoje podaljšan do odprtja prenovljene knjižnice. Vabimo vas, da si v času zaprtosti knjižnice gradivo izposodite v preostalih naših knjižnicah. Več na www.mklj.si.

»Ena od odlik Ljubljane je popolnoma zaprt center za promet«

Staša Cafuta Trček

Fotografije: Staša Cafuta Trček

Dr. Darko Simović

Sara

Dr. Biljana Simeunović Patić

Ron

V prvih devetih mesecih letošnjega leta je bilo v Ljubljani 756.981 nočitev, kar je za 10,3 odstotka več kot v lanskih devetih mesecih, ko je Javni zavod Turizem Ljubljana, ki spremlja okoli štiri petine nastanitvenih objektov v Ljubljani dnevno, naštel 685.906 nočitev. Spodbudno rast dosega tudi prodaja turistične kartice Ljubljane: Turizem Ljubljana jih je v devetih mesecih prodal 1.407, kar je 36 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Tisto, kar poleg spodbudnih statističnih podatkov še posebej navdušuje, pa so tako rekoč soglasno naklonjene ocene našemu glavnemu mestu s prijaznimi ljudmi, urejenostjo historičnega dela mesta, zaprtim središčem mesta, pitno vodo iz pipe, čistočo, zeleno naravo, varnostjo in vsemi tistimi čari, ki jih zazna vsak gost zase s svojo osebno občutljivostjo.

Dr. Darko Simović, profesor, Beograd, Srbija

Čprav sem obiskal Ljubljano že nekajkrat, me zmeraj preseneti s prijaznostjo. Na vprašanje, kako jo doživljam, lahko odgovorim, da je to urbani prostor, kjer je vse na svojem mestu. Zdi se mi, da je velikost mesta idealna in da lahko tukaj zadovoljiš vse svoje potrebe. Po drugi strani pa so tukaj človeku prihranjene vse slabe strani, ki jih imajo velika mesta. Ljubljančani so prijazni, mesto je urejeno in zbuja občutek varnosti. Priznati pa moram, da še nikoli nisem bil v Ljubljani tako dolgo, da bi spoznal njene slabosti.

Sara, organizatorica dogodkov, London, Velika Britanija

Obiskala sem Hrvaško in zraven vključila še ogled Slovenije, natančneje Ljubljane. Predvidevam, da Ljubljana s svojo lepoto navduši vsakogar. Je perfektna kombinacija italijanskega sloga in nemške organiziranosti. Spim v študentski rezidenci za 22 evrov na dan, kar se mi zdi super cena. Tudi preostala ponudba je izredno dobra in poceni. Kot kritiko pa naj povem, da se mi zdi Ljubljanski grad nekoliko preveč skomercializiran. Dvorišče ne deluje nič kaj grajsko, pa tudi bankomat ne sodi na vidno polje. V razmislek vsem, ki so ga tja postavili.

Dr. Biljana Simeunović Patić, Beograd, Srbija

Tukaj sem službeno, a sem si vzela čas za sprehod po centru mesta. Ljubljana je pravljico mesto s prekrasnim vzdušjem. Všeč mi je čistoča ter ljudje, ki so zelo gostoljubni. Park Tivoli je park, s kakršnim se ne more pohvaliti veliko prestolnic. Ena od odlik Ljubljane je tudi popolnoma zaprt center za promet.

Ron, scenarist, Berlin, Nemčija

Slovenija je mini Italija. Zelo mi je všeč. Ljudje so zelo topli. Čuti se alpsko-mediteranski vpliv. Ljubljana premore kar nekaj zelo dobrih restavracij s svežo sezonsko hrano. Udeležil sem se tudi vodstva po mestu. Začudilo me je, da razen individualno ne organizirate vodstva v nemščini. Vodič Martin, ki nas je vodil, nam je odkril marsikatero skrivnost našega mesta. Kot slabost bi omenil, da so znamenitosti zelo slabo označene, oziroma sploh niso, kot na primer pot na Grad.

Ezequiel, podjetnik, okolica Benetk, Italija

V Ljubljano se rad vračam. Je mesto, kjer sta doma dobra hrana in pijača. Všeč so mi tudi ulični performerji, ki popestrijo dogajanje v centru. Ljudje, ki tukaj živijo, delujejo zelo vitalno. Saj pravim, rad se vračam!

Tom Jovaneli, upokojenec, Meadville, Pensilvanija, ZDA

Ljubljano sem prvič obiskal leta 1999. Zdaj sem tukaj drugič in od takrat se je veliko spremenilo. Je obnovljena, restavrirana, deluje kot stara gospa v novi obleki. Sicer pa me v vaše kraje vlečejo predniki. Moj ded po mamini strani je bil Slovenec in tokrat se posvečam odkrivanju svojih korenin. V Italiji, kjer sem pristal z letalom, sem najel avto in nato obiskal Maribor, Ptuj, Piran, del Gorenjske. Ves čas razmišljam, na kaj me spominja Slovenija ... Slovenija je vendarle velika razglednica. Enako čutim v vaši prestolnici. Kamorkoli se obrnem, povsod imam občutek, da gledam razglednico.

Marianne, upokojenka, Connecticut, ZDA

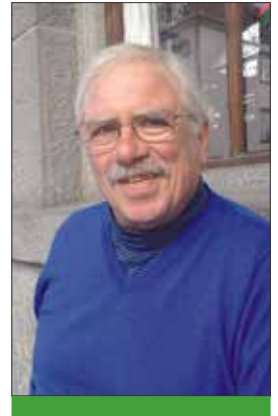
Tukaj se počutim zelo dobrodošlo in udobno. Velika mesta, v katerih živi na milijone ljudi, me utrujajo, saj se tam prepleta veliko naelektrone energije. V vašem mestu gneče ni, in to me izredno pomirja. Da, Ljubljana ima šarm. Všeč mi je tudi to, da trgovci, ko sem vstopala v trgovine v centru, niso pričakovali, da bom kaj kupila; nihče ni pričakoval in pritiskal name, da moram kaj kupiti. Pri vas se človek umiri.

Joanne Dimauro, umetnica, New York, ZDA

Ljubljano sem obiskala pred nekaj meseci in me je tako navdušila, da sem se odločila, da se vrnem. Vaše čarobno mesto me je čisto prevzelo. Tokrat sem si ogledala nekaj stanovanj, ki se prodajajo, saj zelo intenzivno razmišljam, da bi si tukaj kupila stanovanje. Če me vprašate, kateri del centra mi je najbolj všeč, se zelo težko odločim. Morda Breg in Ljubljanska ter Art market, ki je občasno postavljen v to okolje. Fascinira me tudi vaša čista pitna voda in javni pitniki vsepovsod po mestu. Pri nas v New Yorku moramo za vodo mastno plačati. Tukaj pa je zastoj! To so morda za vas malenkosti, ki se jih ne zavedate, a vas prosim, da se jih začnete zavedati. Všeč mi je tudi sistem izposoje koles BicikelJ. Za 3 evre na leto se lahko voziš zastoj, pri čemer moraš kolo v eni uri postaviti na postajo. Spet primerjam z New Yorkom – tudi pri nas imamo takšno storitev, a stane izposoja za 30 minut 20 dolarjev.

Ezequiel

Tom Jovaneli

Marianne

Joanne Dimauro

Meta Grgurevič

Umetnost tehnologije ali tehnologija umetnosti

Nada Breznik

Meta Grgurevič, diplomantka beneške akademije lepih umetnosti, je samo v letošnjem letu prejela tri pomembna priznanja. BIENALEONLINE 2013 jo je na podlagi odločitve tridesetih vodilnih svetovnih kuratorjev uvrstilo med 180 najbolj obetavnih umetnikov na svetu. Bila je izbrana med štiri finaliste za nagrado skupine OHO. Na pravkar potekajočem 30. Grafičnem bienalu Ljubljana pa je za projekt *Mehanična galanterija/Srebrna nit (GalantérieMecanique/Fil d'argent)* s soavtorico Uršo Vidic prejela posebno omembo mednarodne žirije, ki ji je predsedoval Tevž Logar. Projekt, predstavljen kot večplasten umetniški dogodek ob otvoritvi letošnjega bienala, je na ogled v Grafičnem centru Ljubljana, ponovno pa bo v celoti izveden 24. novembra ob 19. uri v Grafičnem centru kot zaključni dogodek zatvoritve grafičnega bienala. Soavtorica projekta vizualna umetnica Urša Vidic je štipendijo MOL prejela leto dni, štipendista sta bila tudi vsestranski umetnik Jaša Mrevlje Polak, soprog Mete Grgurevič, ter jazz pianist Tine Grgurevič, Metin brat. Prav vsak od omenjenih mladih umetnikov bi si zaslužil samostojno predstavitev.

V katerem obdobju si izbrala smer svojega nadaljnega izobraževanja? Kako je potekal študij in kaj te je na beneški akademiji najbolj navduševalo?

V Benetkah sem si s prijateljico in umetnico Jasmino Cibic prvič ogledala bienale. Moja reakcija je bila: »O, o vsem tem lahko umetnik razmišlja in vse to lahko uresničuje!« Megalomanski prostorski posegi, performansi, različni načini likovnega izražanja, ki so mejili na arhitekturo, uprizoritveno umetnost, film ... so me prepričali, da je pot, ki sem si jo izbrala, prava. Kmalu smo poleg študija s kolegi z akademije ustanovili dve umetniški skupini *Crash in progress* – Jaševo, in *Passaporta* (Mara Ambrožič Mery Favretto Jasmina Cibic) – mojo, ter začeli ustvarjati samostojne projekte. Želeli smo postavljati velike prostorske postavitve, kakršne smo lahko spremljali na beneškem bienalu. V štirih letih intenzivnega sodelovanja smo razvili pravo umetniško sceno. Zelo pogumno in kreativno obdobje. Značilno za profesorje naše akademije je bilo, da so nas ob tem spodbujali, znali pohvaliti ter nagraditi z dobrimi ocenami.

Z Uršo Vidic prihajata z različnih umetniških šol. Ali se to pozna v vajinem pristopu k skupnim projektom?

Uf, študij, minulo delo. Verjetno da, vendar nikoli kot ovira, bolj kot spodbuda in zanimanje druge za drugo. Definitivno naju poleg ustvarjalnih kvalitet združuje humor, prijateljstvo in zaupanje.

Opiši nam, prosim, idejo, izvedbo in sporočilo vajinega projekta *Mehanična galanterija/Srebrna nit!*

Mehanična galanterija je sožitje kinetičnih objektov, glasbe in giba. Mehanizmi s svojim počasnim in preciznim gibanjem gledalca hipnotizirajo. Domišljeno osvetljeni objekti mečejo premikajoče se sence po galerijskih stenah, tako ustvarijo vzdušje zapuščene tovarne. Delujoči stroji brez sledu delavcev neusmiljeno diktirajo svoj tempo v popolnem sožitju z glasbenim performansom, ustvarijo harmonično

Foto: osebni arhiv

Meta Grgurevič

kompozicijo. Glasba, ki so jo prav za to priložnost napisali skupina Leftfinger (JAŠA, KALU in Janez Vidrih) in Bowrain (Tine Grgurevič), v nasprotju z monumentalnimi sencami, ki delujejo robustno in grozeče, ustvarja prostor za emocijo, romantiko in poezijo.

Navdih sva z Uršo črpali iz filma *Modern Times* Charlija Chaplina in iz biomehanskega gledališča Vsevoloda Mayerholda (1874-1940). Chaplin v filmu kritizira napredek industrializacije, prihod strojev, nadomestilo za delavsko silo prikaže kot grožnjo in vzrok za množična odpuščanja v času velike depresije. V nasprotju s tem pa ruski avantgardni umetnik Mayerhold dobo moderne industrializacije občuduje in v njej vidi nove možnosti izražanja.

Z Uršo sva združili Mayerholdovo in Chaplinovo idejo, v njej iskali analogijo s sodobnim časom ter z lastno vizijo interpretirali in razvili v večmedijsko instalacijo. V samem procesu dela sva uspeli sestaviti odlično medgeneracijsko ekipo strokovnjakov, saj je bil projekt tehnično izredno zahteven. Tako nama je France Petač, sicer že upokojeni strojni tehnik, pomagal pri konstruiranju, Jonathan Podgoršek pri projektiranju, študenta fakultete za elektrotehniko Tomo Markočič in Martin Podlogar pri električnem vezju, Jaša pri idejni zasnovi prostorske postavitve ter Leftfinger in Bowrain pri izvedbi performansa. Celotna ekipa je delala z navdušenjem, na kar sem zelo ponosna.

Starši so nas (sestro, brata in mene) od nekdaj spodbujali k stvarstvu, ki so nas zanimalo, k raziskovanju in učenju. Nikoli nas niso silili z ambicijo, da bi postali najboljši, ampak nas spodbujali v želji, da bi izkusili in spoznali čim več, predvsem pa, da bi ugotovili, kaj nas veseli.

Na katere projekte, razstave in nagrade si še posebej ponosna?

Iskreno sem najbolj ponosna na Jašo in Belo, na naše skupno življenje, v mojem srcu sta na prvem mestu. Sicer je veliko

razstav, nagrad ... na katere sem tudi ponosna. Še posebej, ko uresničim izziv, ki si ga zastavim. Eden izmed teh se je zgodil lansko leto, ko sem bila izbrana in povabljen na trimesečni rezidenčni program v Helsinke, HIPA-Artis in Residency Program. V želji, da bi nadgradila svoje tehnično znanje, sem iskala načine, kako bi se povezala s strokovnjaki z drugih področij, inženirji, strojniki ... Ta področja so me od nekdaj zanimala. Kustosinja Marita Muukkonen me je povezala z umetniškimi skupinami, ki delajo na teh področjih, tako sem spoznala programskega inženirja Otta Urpelaina. Predstavila sem mu svojo idejo o električni napravi, s katero bi lahko prek elektromagnetnega polja dosegla učinek lebdečega predmeta v zraku. Takrat sem imela le osnovno znanje o elektriki, zato sem ga prosila za pomoč in sodelovanje. Po dveh mesecih trdnega dela, neprespanih noči in poskušanja nama je uspelo. Odločila sva se, da bova s projektom nadaljevala, zato novembra pride v Ljubljano.

Ko pomislim za nazaj ... kako veliko tremo pred tujim krajem sem imela, preden sem šla v Helsinke. Vrnila pa sem se z jasnim ciljem, kako hočem nadaljevati s svojim delom. Moja ambicija je zrasla, kmalu sem tudi v Ljubljani poiskala strokovnjake, ki bi mi pomagali pri izdelavi kompleksnejših idej.

Oba z Jašem sta v nenehnem ustvarjalnem zagonu, delata z navdušenjem, vajina šestletna hči je že od malega vpeta v vse faze vajinega umetniškega delovanja. Kaj kot družina in kot posameznika pogrešata?

Najbolj pogrešamo počitnice, ki jih je absolutno premalo. Skupne trenutke tako kompenziramo ob dobri večerji in z obveznimi skupnimi zajtrki. V zadnjih letih se zelo pozna kriza in je na trenutke zelo težko, seveda brez podpore širše družine, prijateljev ter veliko mero pozitivnega razmišljanja ne bi šlo.

Ročica pesnikove muze in Prešernova senca

Nagrajena fotografija Mateja Pilica

Stane Jagodič, akad. slikar in publicist

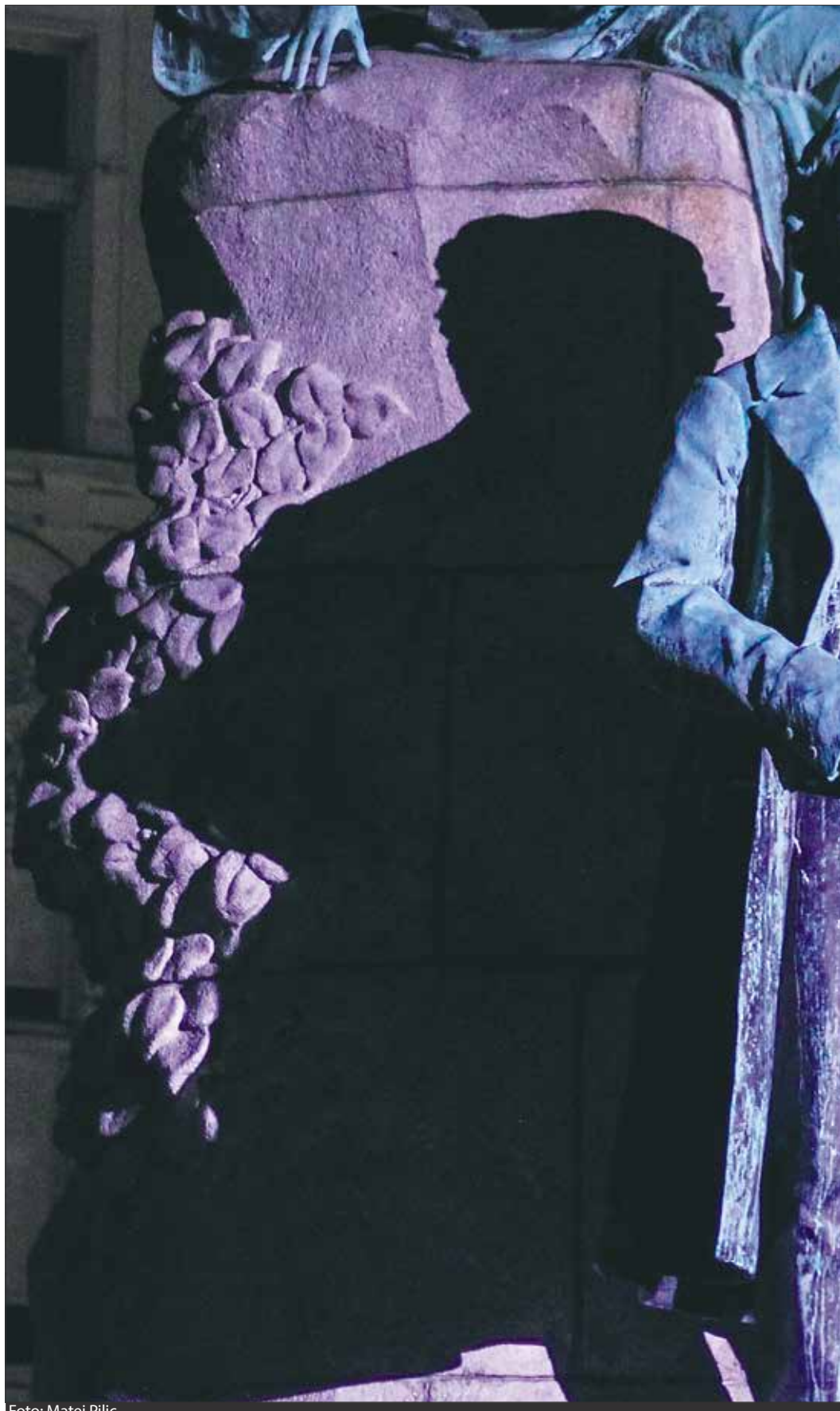

Foto: Matej Pilic
Nagrajena fotografija.

Najboljši posnetki nagradnega fotonatečaja so v idejnem in tehničnem smislu večkrat enakovredni, zato izbor ni enostaven. Pogosto odloča drobna niansa ali celo datum objave motiva, kajti natis zasnežene pokrajine v vročem poletju ni najbolj primeren. Tokrat sta se nagradi najbolj približala Nika Bregar z odličnim motivom Mesarskega mostu, posnetim z rečne ladje, in Matej Pilic s posnetkom, ki predstavlja fragment Prešernovega spomenika pri Tromostovju. Ker se bliža obletnica Prešernovega rojstva, je Matejev motiv aktualen in hkrati idejno-estetsko dognan, zato je osvojil nagrado. Njegov nočni barvni posnetek s poudarkom modre in vijolične barve predstavlja zgolj detajl monumentalnega spomenika, katerega avtor je kipar Ivan Zajec. Snemalec je dal poudarek Prešernovi senci, ki se odslkava na kamniti površini monumenta, ki je okrašen v duhu secesije, medtem ko je bronasti kip pesnika komaj razviden, tako da slabemu poznavalcu Ljubljane pomeni svojevrstni rebus. Na zgornji polovici motiva je opazna samo roka pesnikove muze in del njene draperije, kar daje podobi nadrealistično izraznost. Na fotografiji torej dominira pesnikova senca, ki sofisticiranega gledalca popelje v razmislek. Senca ni zgolj odslkava neznane osebe, temveč velikana slovenske poezije. V pesniški prisposobi lahko temnina simbolizira Prešernove črnoglede trenutke ali pa gre zgolj za snemalčevo fantazijo, ki v realnem svetu odkriva skrivnostne detajle ter igro svetlobe in sence.

Nagrajencu so se približali naslednji avtorji: Gašper Lešnik z odličnima posnetkoma stopnišča v Nebotičniku in Centralni tehniški knjižnici, Boštjan Lesjak s sugestivnim nočnim motivom v Župančičevi jami, Terezija Koren s serijo posnetkov steklene stolpnice WTC, Jasminka Čišić z zamegljeno zimsko idilo na Trubarjevi cesti in Jan Križaj z romantičnim motivom žarečega sončnega zatona na Rožniku.

Vanja Mekinc in Katja Gantar sta poslali motiviko iz obrobja Ljubljane, Vanja Mekinc tihožitje, ki predstavlja črno jabolko na skali, ki jo je naplavila reka Sava, in Katja Gantar bogat zeljni nasad, posnet na šentviškem polju. Ana Skobe je prispevala zanimiv cikel fotografij, ki predstavljajo različne ljubljanske fasade, solidne posnetke pa so prispevali tudi naslednji snemalci: Jure Korošec posnetek streh Stare Ljubljane z očiščem na grajskem hribu, Terezija Kunstelj urbani pogled čez Slovensko cesto proti Tavčarjevi ulici in Darko Marušič posnetke veličastne mavrice nad predelom Šiške.

Nagradni fotonatečaj Moja Ljubljana

Avtor vsakokratnega izbranega posnetka motiva Ljubljane prejme 125 evrov. Fotografije za objavo v naslednji številki pošljite najpozneje do 22. novembra 2013 na naslov: Mestna občina Ljubljana, glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana na CD-ju ali v fizični obliki ali na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Za vse prejete natečajne fotografije si Mestna občina Ljubljana pridržuje pravico, da jih objavi v tiskani in/ali spletni obliki glasila Ljubljana.

Zlatarna Celje bo s kakovostjo in mojstrskim nakitom zakorakala v 170. leto obstoja

ZLATARNA CELJE

Mirjana Ribič

Sijaj zlatega nakita, srebra in dragih kamnov so večni magnet zlasti za lepši spol. Središče Ljubljane krasi pet trgovin Zlatarne Celje, ki so opremljene z vrhunskim nakitom slovenskih oblikovalk, ponudbo pa dopolnjujejo tudi tuje blagovne znamke ročnih ur in nakita. Podoba trgovin pa je enaka tistim v središču Pariza ali New Yorka. Številni tujci se ustavljajo pred izložbami in občudujejo lepoto nakita. Najboljši kupci pa so Ljubljančanke. O tradiciji zlatarskega poklica in oblikovalcih nakita Zlatarne Celje smo se pogovarjali z Vesno Zaleznik, ki vodi prodajo v Ljubljani.

Foto: Robert Ribič

Prodajalna Zlatarne Celje na Mestnem trgu 20.

Kdaj se je začela zgodba o Zlatarni Celje?

Zlatarska obrt ima v Celju dolgo in bogato tradicijo. Začetek proizvodnje pod imenom Zlatarna Celje sega v leto 1844. Od takrat se je proizvodnja ohranila vse do današnjih dni. Naša dolga tradicija temelji na lastnem vrhunskem oblikovanju in delu priznanih celjskih zlatarskih mojstrov, ki ročno proizvodnjo dopolnjujejo s sodobno tehnologijo.

Kateri so najbolj znani oblikovalci nakita?

V dolgi tradiciji Zlatarne Celje se je izmenjalo kar nekaj oblikovalcev nakita. Trenutno skoraj za celoten zlat program skrbi naša oblikovalka **Zdenka Šamec**, srebrno linijo Lencia pa oblikuje **Olga Košica**. Imamo tudi nove upe, med njimi je mlada oblikovalka **Desiree Kolarec**, ki se je med drugim podpisala pod dizajn medalj za letošnje evropsko prvenstvo v košarki, ki se je dogajalo v Sloveniji, in pod tri ekstravagantne prstane za Barbaro, ki so predstavljeni v naši draguljarni na Mestnem trgu in izdelani v omejeni izdaji.

Koliko trgovin imate v Ljubljani in kaj vse ponujate?

V Ljubljani imamo osem trgovin, od tega v strogem centru mesta pet. V vseh skupaj ponujamo celotno paleto izdelkov, ki jih nudi Zlatarna Celje, od vrhunškega zlatega in srebrnega nakita, ur lastne blagovne znamke in drugih blagovnih znamk do ogromne kolekcije poročnih prstanov, pa tudi široke palete dentalnih zlitin.

V draguljarni na Mestnem trgu imamo v ponudbi poleg vrhunškega zlatega in srebrnega nakita lastne blagovne znamke še diamantni nakit svetovno priznane draguljarske hiše Damiani, očarljive obeske znamke Pandora in vžigalnice ter pisala prestižne znamke S. T. Dupont. V poslovalnici na Wolfovi ulici in v Maxiju lahko kupci izbirajo v veliki ponudbi zlatega in srebrnega nakita, ur iz naše linije Lencia, poleg teh pa še med modnimi urami Donna Karan, Fossil in Armani. Trgovinica na Nazorjevi ulici ima koncept zastavljen malo drugače, ponudba v njej je namenjena predvsem mladim. Tu je v ospredju modna srebrna linija Lencia, ki je iz leta v leto bolj moderna, ekstravagantna in pestra – kot

ustvarjena za moderno, samozavestno žensko, ki ve, kaj hoče. Ena takih je tudi naša vrhunska smučarka Tina Maze, ki se je preskusila v dizajniranju nakita, in skupaj z našimi oblikovalci in zlatarskimi mojstri nastajajo kolekcije pod njenim imenom. Poleg modnega srebrnega nakita Lencia pa imamo v ponudbi tudi pisane in igrive zapetnice Cruciani, hit letošnjega poletja.

Zlatarna Celje se ponaša tudi z največjo ponudbo poročnih prstanov v Sloveniji. Celotno kolekcijo si je mogoče ogledati v našem poročnem centru v poslovno-trgovskem centru Diamant v BTC-ju. Različne dentalne zlitine je mogoče kupiti v naši prodajalni Aurodent na Resljevi cesti. Poleg vsega zgoraj naštetega imamo v Zlatarni Celje tudi obsežen naložbeni program, tako zlat kot srebrn, od ploščic do kovancev, in zanimivo edinstveno storitev Zlati korak, ki omogoča prav vsakemu, da varčuje v zlatu.

Kako pa je s prodajo: raste ali upada?

Opažamo, da je v zadnjem letu prodaja nakita padla, kar glede na celotno ekonomsko in gospodarsko situacijo v Sloveniji niti ni čudno, nekaj let pa že narašča prodaja naložbenega programa, tako zlatega kot srebrnega.

Katera vaša prodajalna nakita ima najboljši promet? Kaj za vas pomeni imeti trgovine v Ljubljani?

Zadovoljni smo z vsemi našimi prodajalnami, se pa pozna razlika v obiskanosti med trgovinami, ki so v mestnem središču, in tistimi v trgovskih centrih. Velika večina ljudi še vedno raje kupuje v trgovskih centrih, kar se seveda pozna tudi na prometu, z veseljem pa opažamo, da se vsaj v Ljubljani vrača življenje v mestno središče, k čemur je prav gotovo prispevala parkirna hiša na Kongresnem trgu in sama urejenost ožjega mestnega središča Ljubljane, ki je iz leta v leto lepše. To se pozna tudi pri obisku turistov, vendar pa moram reči, da mi ne živimo od njih. Lepo prodajamo majhne spominke, izstopajo majhni zlati in srebrni obeski z motivom ljubljanskega zmaja ter zlati grami z enakim motivom, drugače so pa naše stalne in dobre stranke same Ljubljančanke in Ljubljančani.

Kaj pa cene najema prostorov v primerjavi z drugimi mesti v okolici, v Trstu, na Dunaju, v Zagrebu, Beogradu? Ste v Ljubljani povečini najemniki ali pa so nekateri prostori tudi vaši?

Cene najema prostorov so primerljive tako za lokale v središču kot po trgovskih centrih, smo pa tako v Ljubljani kot drugod ponekod najemniki, ponekod pa tudi lastniki lokalov.

Kaj pričakujete od prihajajočih praznikov, ko se povečajo turistični obiski Ljubljane?

Kot sem omenila že prej, turisti niso naši ključni kupci, smo pa veseli, da je v središču Ljubljane vrvež in velik obisk in da število turistov narašča iz leta v leto, kar se bo zagotovo poznalo, če ne v naših prodajalnah, pa v našem hotelu Plaza v ljubljanskem BTC-ju.

Kakšni pa so letošnji modni trendi nakita?

Med barvami naj bi letošnjo jesen prevladovala rožnata, kar pa zadeva barvo kovine, se že dve, tri sezone sramežljivo vrača rumena barva zlata v kombinaciji z barvnimi dragimi in poldragimi kamni. Pri nakitu z dragimi kamni še vedno prednjačijo diamanti, za katere vse ženske vemo, da nikoli in nikdar ne gredo iz mode ... Vsekakor pa je najbolj pomembno, da se tako v oblačilih kot z nakitom ne glede na modne trende in smernice dobro počutimo in ga z veseljem nosimo, tako smo vedno šik.

Foto: arhiv Zlatarne Celje

Oblikovalka letošnjih kolajn EUROBASKET 2013 je Desiree Kolarec.

Podjetje Interseroh – trajnostno ravnanje s surovinskimi viri in z okoljem

interseroh

Mirjana Ribič

Fotografiji: Matija Krnc, Dnevnik

Mateja Mikec, direktorica podjetja Interseroh.

Podjetje Interseroh je letošnja gazela osrednje Slovenije.

Letošnja osrednjeslovenska gazela je podjetje Interseroh d.o.o. iz Ljubljane, ki se ukvarja z zbiranjem, odvozom in predelavo nenevarnih odpadkov in je del mednarodnega koncerna Interseroh AG iz Nemčije. Podjetje s 24 zaposlenimi je lansko leto zaključilo z 10,64 milijona evrov prihodkov, do leta 2018 pa namerava povečati promet na 20 milijonov evrov. Podjetje dosega tudi opazno dodano vrednost: 86.543 evrov na zaposlenega, pri tem pa so število delovnih mest v petih letih povečali za šestkrat. Ob tej priložnosti smo se pogovarjali z direktorico Matejo Mikec.

Vaše podjetje je del mednarodnega koncerna Interseroh AG iz Nemčije. Kdaj so v Nemčiji začeli s projektom ravnanja z odpadki in kdaj v Sloveniji?

Interseroh AG je bil v Nemčiji ustanovljen leta 1991, ko so uvedli sistem razširjene proizvajalčeve odgovornosti na področju ravnanja z odpadno embalažo. Nemčija je bila namreč prva država v Evropski uniji, ki je uvedla načelo, da morajo proizvajalci, ki na trgu prodajo izdelke v embalaži, po njeni pretečeni življenjski dobi poskrbeti za zbiranje in recikliranje odpadne embalaže. V Sloveniji pa je bil sistem proizvajalčeve odgovornosti uveden leta 2003. Takrat je matično podjetje Interseroh AG ustanovilo podjetje v Sloveniji. Kljub krepitvi konkurence je Interseroh še vedno edino podjetje v naši državi, ki je sposobno trgu ponuditi kompleksne systemske rešitve na področju ravnanja z odpadno embalažo in drugimi odpadnimi produkti. Razvijamo tudi nove storitve na tem področju, kot so na primer celovite rešitve ravnanja z odpadki za majhna in srednje velika podjetja.

Kakšne rezultate ste dosegli, da so vas opazili, in kaj načrtujete za naprej?

Naši poslovni rezultati so nedvomno dobri, saj vsako leto povečujemo rast čistih prihodkov. V letu 2012 smo tako povečali rast celotnih prihodkov za 20 odstotkov in čiste prihodke od prodaje za 37 odstotkov. Povečujemo tudi število zaposlenih. V letu 2008 nas je bilo 9, letos pa nas je 24 zaposlenih. Seveda pa povečujemo tudi količine ločeno zbrane komunalne odpadne embalaže. V letu 2008 smo tako zbrali 200.000 ton, v letu 2013 pa že 890.000 ton odpadkov.

Kako ste prišli na idejo za inovacijo v vašem podjetju in kaj ta pomeni za celoten trg EU?

Evropsko gospodarstvo trenutno še vedno izgublja do osem milijard evrov na leto, ker ne uspe preusmeriti plastičnih odpadkov z odlagališč v ponovno predelavo. Podatki kažejo, da postopki recikliranja odpadkov potrebujejo inovativna znanja, s katerimi bi lahko razvili takšne metodologije predelave, ki omogočajo izdelavo visoko kvalitetnega recikliranega materiala. Tako smo razvili nov patentiran material *procyclen*®, ki s posebno inovativno tehnologijo nastane iz recikliranih plastičnih odpadkov. *Procyclen*® je rezultat raziskovanja in znanja **dr. Manice Učnik Krump**, ki dela v Interserohu /ALBA Group v Kölnu in je tudi sodelavka Interseroha v Sloveniji.

Kaj novi material razlikuje od dosedanjih materialov?

Iz plastike mešanih komunalnih odpadkov in nepovratne transportne embalaže, ki je navadno snovno nehomogena in pogosto umazana, izdelamo granulat, ki je po tehničnih

lastnostih 100-odstoten nadomestek za plastične materiale v primarni obliki, proizvedene iz nafte ali zemeljskega plina.

Kakšni so prihranki pri predelavi odpadkov iz plastike?

Z inovativno tehnologijo recikliranja gotovo ne ponujamo evropskemu tržišču zgolj komercialno zanimive dobave kakovostne plastične surovine, ampak prispevamo k trajnostnemu ravnanju s surovinskimi viri in z okoljem, saj z uporabo ene tone *procyclena*® namesto plastike v primarni obliki, proizvedene iz nafte, proizvajalci plastičnih izdelkov prihranijo 30 odstotkov oziroma 494 kilogramov toplogrednih plinov in 10.488 kilovatnih ur energije, kar pomeni npr. 18.440 pranj umazanega perila.

Ste tudi družbeno odgovorno podjetje do okolja, ali morda financirate kakšne okoljske projekte, oziroma jih sponzorirate ali jim dajete donacije?

V Interserohu razumemo in uresničujemo svojo okoljsko in družbeno odgovornost najprej z dejavnostmi obveščanja in ozaveščanja ciljnih javnosti o pravilnem ravnanju z odpadno embalažo in drugimi odpadnimi produkti ter s podporo okoljskim humanitarnim projektom. Ključne okoljske ozaveščevalne kampanje izvajamo v sodelovanju z zavezanci in drugimi poslovnimi partnerji. Že nekaj let izvajamo kampanjo *Vrni embalažo v reciklažo* predvsem na množičnih prireditvah. Izvajamo tudi kampanje za zbiranje odpadnih baterij po osnovnih šolah, javnih ustanovah in večjih trgovskih centrih. Vsako leto zasnujemo tudi kampanjo zbiranja odpadnih sijalk. Smo aktiven sponzor različnih strokovnih srečanj na temo ravnanja z odpadki. Doniramo tudi v humanitarne namene, tako smo v lanskem letu ob koncu leta pomagali otrokom v rejniških družinah. Trajnostna usmerjenost in družbena odgovornost sta pri nas vtakani v poslovno strategijo in še posebej sem ponosna, ker smo bili v lanskem letu tudi nagrajeni za trajnostni del našega letnega poročila.

Združenje trgovcev mesta Ljubljane bo 3. decembra 2013 pripravilo dogodek NIGHT DE LUXE. Trgovine bodo odprte do 22.00 ure, kupcem pa bodo nudili popuste, darilca, mogoče kozarec penine. Pridite v mestno središče, saj je moto Združenja KUPUJ& UŽIVAJ!

Ljubljanski hostli V

Emi Vega

Fotografije: Emi Vega

HOSTEL PRINT, Rožna dolina Cesta IV/34.

YOUTH HOSTEL LJUBLJANA, Litijska 57.

ALADIN, Tugomerjeva 56.

S peterico v nadaljevanju se pregled naših pravih hostlov izteka. In če bi ob izteku predstavitve mladinskih prenočišč povzeli vtise treh Američanov, bi lahko rekli: Res, mi bi lahko živeli kot v pravljici. In vendar – če to pravljico obrnemo, je slika taka: distribucija naših skupnih dobrin in denarjev je krenila po ameriškansko, naša pravljica pa je vse bolj razslojena. Ampak, ja, lahko bi vsi živeli kot v pravljici.

HOSTEL PRINT, Rožna dolina Cesta IV/34

Ta hostel v Rožni dolini deluje od leta 2010. Razpolaga s 50 ležišči v 23 sobah. 10 sob je enoposteljnih, 8 pa dvoposteljnih. Štiri so večposteljne in imajo 3, 4, 5 in 12 ležišč. Sobe so premišljeno opremljene, tudi s hladilniki, skupne kopalnice pa so prostorne. Gosti lahko uporabljajo veliko skupno kuhinjo in jedilnico, pa tudi lepo teraso in sedežne koticke v nadstropjih. Recepcija je ob vhodu. Hostel je klimatiziran, ima dvigalo in shrambo prtljage, dostop do brezžičnega interneta je v vsej hiši, tudi parkiranje je mogoče. Goste, ki ostanejo več kot dva dni, brezplačno pripeljejo z letališča in nazaj. V zimski sezoni gostijo Erasmusove in domače študente, vendar ohranjajo proste sobe za prehodne goste. Poleti so vse kapacitete namenjene popotnikom in so tudi dobro zasedene. Prihajajo backpackerji z vsega sveta, pa tudi starejši turisti. Razmišljajo o višjem standardu prenočevanja, kar bo omogočil hotelski del, ki bo dokončan v roku enega leta.

YOUTH HOSTEL LJUBLJANA, Litijska 57

Youth hostel Ljubljana je umeščen v stransko krilo hotela Bit Center in postopoma nadgrajuje in širi svoje kapacitete. V kleti prizidka sta dve desetposteljni sobi in ena šestposteljna, tri sobe pa imajo 2, 3 oziroma 4 ležišča. Vseh je 35, pritičejo pa jim skupne kopalnice. Zgoraj je 13 zgledno prenovljenih triposteljnih sob s lastnimi kopalnicami in televizorjem. Poleg ugodnosti, kot so parkirišče in shranjevanje prtljage ter prost dostop do brezžičnega interneta in računalnika, je gostom na voljo samopostrežna zajtrkovalnica s kavarno in vrtna terasa z otroškimi igriščem. Mogoče je najeti kolo in prenočiti psa ali mačka. Za uporabo savne in prostorov za badminton, skvoš, fitnes in aerobiko dobijo gosti 50 % popusta. Na voljo je tudi wellness center s pedikuro in

HOSTEL FLUXUS, Tomšičeva 4.

SIMBOL HOSTEL, Gerbičeva 46.

manikuro. Hostel odlikuje bogata ponudba športnih aktivnosti in lega v mirnem zelenem predelu mesta. Opažajo porast obiska, ki sovпада z oživiljanjem mestnega jedra, pogrešajo pa kake večje sejme ali razstave. Sicer pa kapacitete predvsem polnijo z organizacijo turnirjev, pri čemer sodelujejo s športnimi klubi.

ALADIN, Tugomerjeva 56

Hostel Aladin deluje od leta 1996 in je menda prvi slovenski hostel – drugega so pozneje odprli na Bledu. Takrat še ni bilo Hostelworlda, da bi Aladina uvrstil v svoj seznam, bil pa je Backpacker. Tako naš najstarejši hostel deluje v prenovljeni hiši in razpolaga z 19 eno-, dvo-, tri- in štiriposteljnimi sobami. 8 dvoposteljnih sob ima lastne kopalnice, sicer pa gosti uporabljajo skupne in teh je 6. Na voljo imajo tudi kuhinjo z jedilnim kotom v obeh nadstropjih ter pralni in sušilni stroj. Sobe so klimatizirane, vsaka ima poleg omare tudi delovno mizo in televizor, dostop do brezžičnega interneta pa je v vsej hiši. V pritličju sta dva prijetna bivalna prostora z dvema računalniškima koticoma. V enem je mogoče igrati biljard. Poleg je recepcija, ki deluje 24 ur. Gostom nudijo brezplačno parkiranje na zavarovanem parkirišču. Imajo garažo za kolesa in motorje, kolesa pa tudi izposojajo. Zajtrkov ne nudijo, pač pa imajo dogovor s sosednjo restavracijo, kjer za goste velja znaten popust in tako dobijo zajtrk za 1,5 eura. Glede popustov so dogovorjeni tudi s taksisti. V poletni sezoni je prehodnih popotnikov dovolj, čez leto pa gostijo naše in Erasmusove študente in še koga za mesečno najemnino.

HOSTEL FLUXUS, Tomšičeva 4

Hostel Fluxus sodi med starejše, pa tudi manjše hostle v Ljubljani. Urejen je v nekdanjem stanovanju prvega

Ljubljanskega zobozdravnika, odlikujejo pa ga prvine meščanskega bivališča – visoki stropovi, prostorne sobe, kasetirana vrata in mozaični hrastov parket. Ob vhodu je recepcija, v zaledju pa skupni družabni prostor s kuhinjo. Razpolagajo z eno dvoposteljno sobo – ta ima lastno kopalnico, in z dvema večposteljnim sobama, ki sta prehodni in si kopalnico delita. Vsega je 16 ležišč. Ponujajo še računalniški koticek in možnost pranja, kadicem pa balkon, ki gleda na notranje dvorišče. V dvoposteljni sobi z veseljem sprejmejo tudi kakega štirinožca. Hostel so ocenjevalci Hosteworlda uvrstili med najboljših deset v juniju 2005, v juniju 2006 in v oktobru 2006. Častno mesto med najvišje uvrščenimi evropskimi hostli je zasedal leta 2007 in 2008, med hostli Vzhodne Evrope pa se je uvrstil na 8. mesto leta 2009.

SIMBOL HOSTEL, Gerbičeva 46

Simbol hostel je v prenovljeni stanovanjski hiši v križišču Vipavske in Gerbičeve zaživel leta 2008. Obnove so se lotili temeljito. Uredili so talno ogrevanje in klimatsko hlajenje ob rekuperaciji zraka, z zasnovno bivalnih enot pa zagotovili visok standard bivanja. Razpolagajo s 50 ležišči v 14 sobah. Od tega so štiri sobe apartmajske, drugo pa so enote dveh sob s kuhinjo in kopalnico. Oprema je kvalitetna, ambientni barviti. V pritličju je prostoren skupni prostor, spredaj je poletna terasa, zadaj pa širna zelenica – za piknike ali zgolj za posedanje, druženje. Gostom je na voljo parkirišče ter dostop do brezžičnega interneta in do računalnika. V hiši so pralni in sušilni stroji, pa tudi kolesa za izposajo. Omogočijo tudi najem avta in prevoz na letališče. V poletni sezoni se zasedenost giblje med dobro do odlično. Med zimsko sezono kapacitete zapolnijo s študenti. Najraje pa imajo take skupine, kot so Američani, ki sem prihajajo že četrto leto.

Puliyalil Harinarayanan – Keralam, Indija – Hostel Print

Sem študent na doktorski stopnji in sodelujem pri raziskavah na Institutu Jožef Stefan. Imel sem srečo – na mojo univerzo je prišel predavati eden

vaših znanstvenikov in predložil sem mu svoj kratek življenjepis s prošnjo, da bi nadaljeval študij pri njem. Moji prošnji je ugodil. Zdaj preučujem plazme v smislu procesiranja materije. Prišel sem februarja in v Ljubljani nameravam ostati tri leta. Ljubljana je zelo lepo mesto. Dobro je živeti tu. Kadar sem prost, najraje posedim na Prešernovem trgu. Spoznal sem tudi že nekaj prijateljev. Predvsem pa sem ponosen, ker delam na inštitutu, ki je odličen in tudi navdse priznan v Evropi in svetu. Tudi moj hostel je zelo dober.

Sandra Krasnic – Hamburg, Nemčija – Hostel Print

Prišla sem iz Leipziga, kjer študiram angleščino in kulturologijo. Zdaj sem v četrtem semestru in tega bom opravila v Ljubljani v okviru

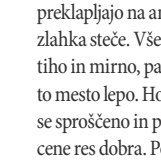
študentske izmenjave. Izmenjave so odlična možnost in mislim, da bi jo moral izkoristiti vsak študent. V Ljubljani mi je všeč, četudi je način študija nekoliko drugačen. V času izpitov opažam, kako vaši študenti poenostavljajo stvari – izmenjujejo si izpitna vprašanja iz prejšnjih let in se na pamet naučijo odgovore – tega v Nemčiji ni. Pri nas je treba študirati na moč resno in izpitna vprašanja nikoli niso enaka. Morda je na medicini in še kje drugače, a tu opažam nagnjenost k bližnjicam. Sicer pa je Ljubljana prijetna. Lahko rečem, da mi bo ta semester v Ljubljani ostal v zelo lepem spominu.

Beth Jones – Oxford, Anglija – Youth Hostel Ljubljana

Živim v Oxfordu in nameravam se vpisati na študij pedagogike. Moj prijatelj je bil v Ljubljani pred dvema letoma in je tu preživel nekaj krasnih dni, zato sva se odločila, da tokrat prideva skupaj. Ljubljana mi je všeč. Predvsem so mi všeč ljudje – neverjetno hitro preklaplajo na angleščino in komunikacija zlahka steče. Všeč mi je, ker mesto deluje tiho in mirno, pa tudi urejeno – v bistvu je to mesto lepo. Hostel je prijeten. Počutim se sproščeno in ponudba je v razmerju do cene res dobra. Po vsej verjetnosti se bom še vrnila.

Aleksander Rogić – Innsbruck, Avstrija – Youth Hostel Ljubljana

V Ljubljano sem prišel na turnir iz softballa. Sicer živim na Tirolskem, kjer sem tudi zaposlen. Turnir je bil odličen. Organiziral ga je Srbski sabor in sodi med dobrodelne dejavnosti, kjer se dobiček namenja otrokom Kosova. Prišlo je nekaj

ekip, precej narodnostno mešanih. Za razgledovanje po mestu ni bilo časa. Glede hostla nisem pričakoval kaj dosti, vendar je vtis dober.

Kaja Lenarčič – Slovenija – Aladin

Sem študentka petega letnika farmacije. V tem hostlu sem že od drugega letnika in se počutim dobro. Avtobusne

povezave s centrom so odlične, sicer pa je vse, kar zadeva oskrbo, blizu. V sobi sem sama, kopalnico si delim s cimro, kuhinjo pa lahko uporabljam, kadar hočem. Celo televizor imam v sobi in mislim, da so pogoji za življenje in študij v razmerju do zasebne ponudbe sob prav dobri. Ljubljana je zanimivo univerzitetno mesto, vendar se ob vikendih rada vračam domov v Prekmurje. Seveda se tudi rada sprehajam po starem mestnem jedru, kadar sem prosta, in posedim v kakšni kavarnici s prijatelji, še raje pa na nabrežju. Tam je res lepo ob toplih, sončnih dnevih. Mesto samo pa mi je všeč, vse lepše je.

Sandra Huber – Chur, Švica – Hostel Fluxus

Prihajam iz Švice, iz vzhodnega dela, kjer nas obkrožajo visoke gore. Sicer pa z velikim veseljem

študiram turizem. V Ljubljano sem prišla s skupino kolegov in profesorico na študijski izlet. Veseli me, ker smo si že uspeli ogledati veliko mestnih predelov, pa tudi vreme je lepo. Največji vtis je name naredila reka z obrečnimi prostori. Slovenije še nisimo utegnili spoznati dovolj – bili smo le v Škočjanskih jamah. To bo pester študijski teden, ker poleg ogledov prisostvujemo tudi poslovnim srečanjem in tako spoznavamo načine poslovanja. Všeč mi je Ljubljana in njeno podeželje.

Jacqueline Odermat – Flims, Švica – Hostel Fluxus

Tudi jaz živim v goratem predelu Švice in študiram turizem. Ljubljana mi zelo ugaja.

Zdi se mi, da je atmosfera res dobra. Povsem drugačna je kot v nekaterih drugih mestih, kjer človek zlahka dobi občutek, da ni dobrodošel. Pri vas pa se počutim prijazno sprejeta – pogosto ujamem očesni stik, nekdo se nasmehe, z nekom drugim pa se tako zaklepetam. Presenečena sem tudi nad številnimi turisti, ki se gnetejo predvsem v starem delu mesta. Jutri si bomo tudi mi ogledali Grad. Doslej smo prehodili že lep del mesta in všeč mi je. Dober je tudi naš hostel. Ugaja mi zgodovinska zgradba s čudovitim stopniščem. Mislim, da bo to res lep, pa tudi produktiven izlet in morda se bom v Ljubljano še vrnila.

Brandon O'Hara – Columbus, Ohio, ZDA – Simbol Hostel

Star sem 19 let in sem študent prvega letnika računalništva na Univerzi v Ohiu. Pridružen sem

tudi Ameriškim zračnim silam – postal bom oficir, specializiran za računalniško podporo kontrole letenja. V Ljubljano sem prišel s skupino – 35 nas je. Pripadamo krščanski organizaciji *Campus Crusade for Christ* in z vašimi študenti diskutiramo o verskih vprašanjih. Pogovarjamo se tudi o vrednotah nasploh in o tem, kako mladi živimo. Ljubljano sem vzel za svoj. Nikoli še nisem bil v Evropi, zdaj pa se mi zdi, kot da je to eno najlepših mest na svetu. Očaran sem nad arhitekturo starega in starejšega mestnega predela, nad zgodovino zgradb, nad reko, ki se nenavadno zelena vije pod številnimi mostovi. Všeč mi je, ker se po mestu zlahka orientiram, in všeč mi je odkrivanje vedno novih prelepih ambientov. Predvsem mi ugaja Grad.

Ben Nelsen – Columbus, Ohio, ZDA – Simbol Hostel

Sem študent dirigentstva. V tej vlogi sem že bil kot dirigent šolske jazzovske skupine, po malem

tudi skladatelj in igram pozavno. Tukaj govorimo o veri in izmenjujemo stališča z ljubljanskimi študenti. Vaša dežela mi je neznansko všeč – te gore v ozadju, spredaj pa čudovita pokrajina – kot udar lepote. Rad bi tudi poletel z zmajem. V Ljubljani mi je najbolj všeč stari del mesta. Za vsakim vogalom so očarljive poletne terase in utrip življenja ob reki me fascinira. Opazujem te stare hiše in si zamišljam pretekle čase. Kot bi se vrtil film. Potem je živa muzika, seveda me navdušuje, in koncerti, veliko tovrstnega programa imate in jaz si želim, da bi bil vsepovsod. Kaj naj rečem – lepo nam je.

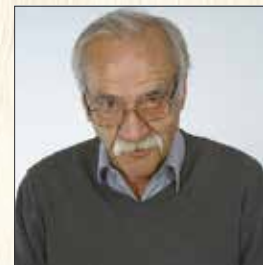
Sydney Reck – Columbus, Ohio, ZDA – Simbol Hostel

Sem študentka španščine in specialne pedagogike, kar pomeni, da bom poučevala

dijake z različnimi oblikami oviranosti. Za vzporedni študij španščine sem se odločila, ker sem se jezika učila že v srednji šoli, pa tudi zato, ker mislim, da gre za drugi najmočnejši zastopan jezik pri nas. Slovenija pa mi je neznansko všeč. Tudi Ljubljana; zato, ker je ljubka in majhna – vse je videti na doseg, ker je arhitektura zgradb lepa, ker je lepa reka in so lepa njena nabrežja, ker je veliko dreves, ker je toliko očarljivih kavarn, jaz pa sem s kavo skorajda zasvojena – ali pa s tem, da malo posedim in opazujem življenje, kako vrvoje okoli mene, kako se pretaka. To je tu čudovito. Osrečujoče je, ves ta naš čas pri vas ...

PAVLE JAKOPIČ

Moje ulice so projekt zavoda Divja misel, ki v sodelovanju z Muzejem in galerijami mesta Ljubljana išče, beleži in objavlja spomine na življenje v Ljubljani v preteklosti. Poleti leta 2011 je bil gost Mojih ulic tudi gospod Pavle Jakopič, prvi vremenko na Televiziji Slovenija, ki se je takole spominjal:

Vreme na RTV SLO

15. aprila leta 1968 dopoldne je nekdo priletel dol v režijo in rekel, da rabijo nekoga, ki bo prvič bral vreme po televiziji zvečer v Dnevniku. Če ima režiserka koga, ki zna lepo govoriti. Pa je rekla, da mene. Potem so me iskali. Tako sem šele okrog poldne izvedel, da bom zvečer ob pol osmih začel briljirati na televiziji, pa pojma nisem imel, kaj je to. Ko sem to izvedel, sem šel domov, najprej pa še v lekarni kupil aspirine ali neka pomirjevala. Bil sem zelo lešen, ampak potem sem se že navadil. To sem potem delal devet let vsak večer.

Studio je bil majhen, pol studia so zavzemale kulise in luči, bilo je zelo vroče. O klimi, ki jo ima zdaj že vsaka garaža, seveda sploh še ni bilo govora. Potem nam je Florjan, naš hišnik, prinesel *plehnato* škatlo in kocke ledu. To je bila naša klima.

Kmetje so mi grozili, zakaj napovedujem dež, so pisali pisma. Otroci so rekli, gremo na majski izlet, zrihtajte lepo vreme!

Hala Tivoli

Prva javna prireditve po odprtju Hale Tivoli je bil nastop Louisa Armstronga. Takrat sem se ponoči peljal mimo, ravno ko so ljudje ven hodili s koncerta. Čez šipe dvorane so bili še vedno tisti beli križi – *iks*, ki jih nalepijo v novih stavbah, da se kdo ne zaleti.

Festival slovenske popevke je bil v najboljših časih v Hali Tivoli in je trajal tri dni, ne dve uri kot zdaj. Vsaka pesem se je izvajala dvakrat: v slovenščini in potem še v angleščini ali francoščini, italijanščini, španščini. Drugi del je bila revija tujih pevcev, so radi sem prihajali, ker je bilo prav fletno.

Nakupi

Kumarice so prodajali samo v sindikalnih kozarcih, pet- do desetlitrskih. Če smo si hoteli doma privoščiti kumarice, so me poslali s kozarčkom v trgovino. Prodajalka je odprla ta velik kozarec in dala ven štiri kumarice, kozarec stehala prej in potem in sem odnesel. Enako z *zenfom*.

Petlitrskega ne boš kupil, ta malih ni bilo, pa sem šel spet z lončkom. Tako se je delalo, ni bilo teh *pakeng*. Zavijali so v rjave vrečke, ni bilo reklamnih vrečk. Kasneje, ko smo začeli hoditi v Trst, smo tam dobili *Magazini Amerikani* vrečke. Si jo potem nosil še pet mesecev ali pa pet let.

Trdinova nekoč

Takrat pa ni bilo niti Čufarjeve niti Trdinove. Tam, kjer je Trdinova, je bil glavni vhod, zaokrožen v sodnijo in v zapore. Če je bila kakšna huda zima in je bilo treba čistiti sneg, so kaznjenci kidali. Tam, kjer so zdaj te vrtnice in tulipani, so jih pazniki in policaji *čuvali* z brzostrelkami. Mi pa smo morali hoditi po drugi strani.

Foto: arhiv Moje ulice

Pavle Jakopič kot znameniti prvi televizijski vremenko.

Fotografije: Petra Hladnik

Orjaška zlata rozga (*Solidago gigantea*).

»Zlata lepotica« - grožnja Ljubljanskemu barju

Petra Hladnik, Igor Nekrep, Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine

Najučinkovitejša metoda odstranjevanja zlate rozge je puljenje celih rastlin.

Med pozno-poletnim obiskom Ljubljanskega barja smo težko spregledali živo rumena socvetja, ki se bohotijo na barjanski ravnici. Gre za tujerodni vrsti zlate rozge (*Solidago* spp.), ki s svojim pojavljanjem in širjenjem negativno vplivata na biodiverzitetu tega zavarovanega območja.

Pobeg iz botaničnih vrtov

Iz rodu zlate rozge (*Solidago* sp.) v Sloveniji poleg domorodne navadne/planinske (*S. virgaurea*) najdemo tudi orjaško (*S. gigantea*) in kanadsko zlato rozgo (*S. canadensis*). Slednji vrsti izvirata iz Severne Amerike, od koder so ju sredi 18. stoletja prinesli v Evropo. Zaradi bogatih rumenih socvetij sta bili zanimivi kot okrasni rastlini, kar je pripomoglo k njuni razširjenosti. Vrsti sta hitro pobegnili iz vrtov in se v 19. oziroma prvi polovici 20. stoletja udomačili tudi v našem prostoru.

Orjaška in kanadska zlata rozga

Vrsti sta si navidez zelo podobni. V višino lahko dosežeta več kot 2 m. Listi so suličasti in spiralno nameščeni. Steblo je v celoti olistano, pri kanadski zlato rozgi v zgornjem delu vedno dlakavo, pri orjaški zlato rozgi golo. To je tudi najenostavnejši znak za medsebojno razlikovanje med vrstama. Na vrhu pogankov je razvejano socvetje s številnimi koški, ki so sestavljeni iz drobnih cvetov rumene barve. Pri nas cvetita od avgusta do oktobra. Šopki laskov na plodovih služijo razširjanju s pomočjo vetra. Vrsti sta ekološko nezahtevni in uspevata na zelo različnih tipih rastišč (suhih, vlažnih, s hranili bogatih ali revnih). Najdemo ju ob bregovih rek in jarkov pa tudi na ruderalnih mestih, ob cestah in železniških progah. Zelnatí trajnici se na daljše razdalje razširjata s plodovi, na krajše pa z dolgimi korenkami, iz katerih poganjajo novi nadzemni poganjki. Korenike služijo tudi vegetativnemu razmnoževanju, saj lahko že iz majhnega dela korenike odžene nova rastlina.

Biološka invazija zlate rozge

Tujerodni vrsti zlate rozge v novem okolju povzročata motnje v naravnih združbah in ekosistemih, dolgoročno lahko zaradi njih pride tudi do izumrtja nekaterih domorodnih vrst. Uspešni sta zaradi hitre rasti in razmnoževanja (proizvodnja velikih količin semen, učinkovito vegetativno razmnoževanje), odpornosti na škodljivce in bolezni. Na območjih naravne razširjenosti vrst zlate rozge živijo številni organizmi, ki omejujejo njihovo rast, v našem prostoru pa zaradi odsotnosti teh škodljivcev nemoteno uspevajo. Znano je, da k njuni invazivnosti pripomorejo tudi biokemične (alelopatske) snovi, ki jih rastline proizvajajo in izločajo v tla, kjer učinkujejo kot zaviralci rasti drugih rastlin, bakterij in talnih organizmov, takšne snovi pa proizvajajo tudi v drugih delih rastline, npr. listih. V ekosistemu spremenita tudi fizikalne dejavnike (npr. količino svetlobe), ki niso več ustrezni za rast domorodnih vrst oziroma je njihova rast otežena, vplivata pa tudi na biogeokemične procese (ugotovljeno je bilo znatno povečanje fosforja v prsti po razrasti rozge). Na območju pojavljanja sestojev tujerodnih vrst zlate rozge je bila ugotovljena zmanjšana raznovrstnost (biodiverzitet) rastlin ter oprasačevalcev (metuljev, dvokrilcev), ki so sicer vezani na določene domorodne rastline, s katerimi se hranijo. Obe vrsti s svojim pojavljanjem povzročata izgubo primernih habitatov ogroženih travniških ptic, kot sta kosec (*Crex crex*) in prepelica (*Coturnix coturnix*), ter posledično upad njihovega števila ali celo njihovo izginotje. V celoti lahko spremenita podobo ekosistema, v katerem se pojavita, kar je že opazno tudi na Ljubljanskem barju.

Kako ukrepati?

Tujerodni vrsti sta se na območju Ljubljanskega barja že tako razširili, da je popolna odstranitev malo verjetna. Najučinkovitejši način odstranjevanja je puljenje celih rastlin. Učinkovitost te metode smo pri Lutri, Inštitutu za ohranjanje naravne dediščine, preverjali v sklopu projekta *Ohranimo biodiverzitetu Ljubljanskega barja*. Pri odstranjevanju je potrebno izkopati čim več podzemnih delov, saj so korenike vir vegetativnega razmnoževanja. Previdni moramo biti tudi pri prenosu zemlje z »okužene« površine na »neokuženo«, saj lahko z njo zanesemo semena in delčke korenin, iz katerih lahko odženejo nove rastline. Tovrstna metoda je na večjih površinah težko izvedljiva. Za večje površine je smiselna večkratna redna košnja, saj se sčasoma izčrpajo zaloge hranil v koreninah in s tem rastline propadejo. Za preprečevanje širjenja plodov je zlato rozgo smiselno kositi vsaj pred cvetenjem; s tem preprečimo tudi nastanek novih semen in širjenje zlate rozge s kalicami. Dodatni preventivni ukrep širjenja je tudi zasaditev golih bregov ob vodotokih in ruderalnih območjih z domorodnimi rastlinami. Poskrbite, da se na vaših zemljiščih tujerodni vrsti ne bosta pojavljali, če pa se že dogaja, poskrbite, da ju čim prej zatrete. Informirajte se in širite informacije o invazivnosti zlate rozge ter s tem pomagajte pri ohranjanju biodiverzitet.

Več o projektu in aktivnostih v času projekta lahko preberete na spletni strani: <http://lutra.si/sl/tekoci-projekti/79-ohranimo-biodiverzitetu-ljubljanskega-barja>. Projekt finančno podpira Mestna občina Ljubljana.

Biotska pestrost diatomej Ljubljanice

Z razstave naravnost v svet mode

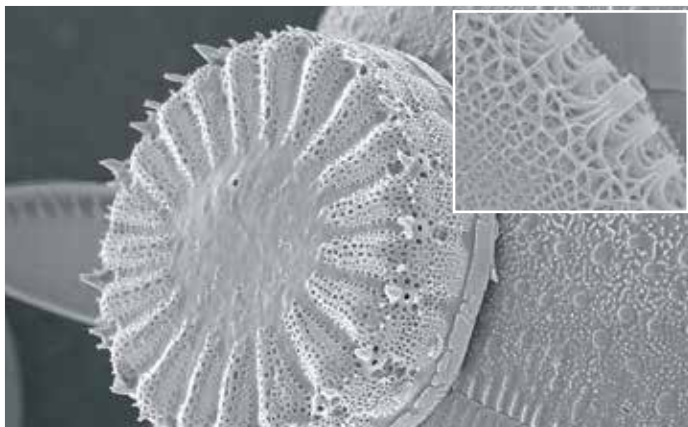

Marjana Hönigsfeld Adamič, LUTRA, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine

Fotografiji: arhiv Aquaviva

Pogovor s soavtorjem razstave diatomej dr. Kazimirjem Drašlarjem (v sredini) ob najlepšem razstavljenem primerku, »kraljici razstave«, ki je bila poleti na ogled na Krakovskem nasipu.

Nekatere vrste diatomej spominjajo na čudovito okrašene škatlice. Desno zgoraj: Detajl s "čipkastega prtička", diatomeje z imenom *Thalassiosira weissflogii*.

Alge. Na kaj vas spomni ta beseda? Na sluzasto oblogo rečnega dna? Na poletno »cvetenje« jezera ali morja? Na prehranski dodatek? Vidimo alge kot hrano in celo gorivo prihodnosti? Vse to so alge - in še mnogo več. Prave lepoticke med njimi so kremenaste alge ali diatomeje. Celično steno teh drobcenih enoceličnih bitij gradi kremen (SiO_2). Po kremenastem okrasju jih spoznamo. Krhek skelet pa je tudi vse, kar od teh organizmov ostane, ko odmro. Toda dokler živijo, oddajajo kisik, bistven element za življenje. Kar 40 % kisika na našem planetu pridelajo diatomeje! V tem pogledu se prav nobena živa bitja ne morejo kosati z njimi.

Ljubljanica pa v svojem porečju skriva nekaj sto vrst diatomej

Kremenaste alge vsebujejo klorofil, ki ob sodelovanju sončne svetlobe omogoča nastajanje organske snovi, s katero se hranijo vodni mikroorganizmi in žuželčje ličinke. Množice diatomej so pravi »podvodni travniki«, kjer se začenejo prehranske verige in se nadgrajujejo v splet. Raziskovalci ocenjujejo, da te alge vežejo četrtno globalnega ogljika!

Že Mali princ je vedel, da je »bistvo očem nevidno«. Takšni so tudi ti mikroskopsko majhni pridelovalci hrane – nepogrešljivi za vsak vodni ekosistem, a vendarle našim očem nevidni. Majhnost nadomeščajo z množičnostjo in neverjetno vrstno pestrostjo: na cm^2 rečnega dna jih lahko živi več kot milijon, samo reka Ljubljanica pa v svojem porečju skriva nekaj sto vrst diatomej. Prav zato smo se odločili pod vrstičnim elektronskim mikroskopom ta majcena čudesa naše reke povečati tudi več kot 50.000-krat in tako pokazati na njihov neprecenljiv pomen za življenje v vodi. Nekaj deset mikronov »majhne« kremenaste alge so na razstavnih panojih dosegle razsežnosti enega metra! Miniaturene umetnine narave z raznolikimi ornamentami pri nekaterih vrstah spominjajo na okrogel čipkast prtiček, pri drugih na umetno okrašeno šatuljo. Vsekakor so vredne ogleda.

Kremenaste alge so uveljavljen kazalnik kakovosti in zdravja vodnega okolja

Življenjsko okolje diatomej je zelo raznoliko: najdemo jih v oceanih in morjih, rekah in potokih, jezerih in izviroh, močvirjih in barjih. Celotno na mahovih in na drevesni skorji je dovolj vlage za življenje teh drobcenih bitij! Pestrejšje je vodno okolje, več vrst alg lahko najdemo. Koliko vrst diatomej živi na planetu? Odgovor ni lahek. Morda milijon ali dva, doslej pa je znanih nekaj tisoč morskih in sladkovodnih vrst. Toda znanstvenike še zaposluje vprašanje, kaj sploh je vrsta diatomeje, saj je šele elektronski mikroskop omogočil vpogled v drobne strukture njihovih kremenastih ogrodij, značilnih

za posamezne vrste. Vsak dan opisujejo nove oblike, nove strukture in podrobnosti, ki vodijo do novih vrst.

Diatomeje so svetovljanke. Večino vrst najdemo po vsem svetu, zato težko govorimo o ogroženosti vrst ali skupin. Posamezne vrste pa žive le v določenih vodnih habitatih. Če jih prizadenemo, onesnažimo ali uničimo, izginejo tudi zanje značilne drobcene alge. Zato je vrstni sestav skupaj s pogostostjo vrst kremenastih alg uveljavljen kazalnik kakovosti in zdravja vodnega okolja.

Razkošna biodiverzitetna Ljubljanice

Reka sedmerih imen Ljubljanica gosti izjemno razkošno biodiverzitetno. Kako tudi ne! Pomislimo na njeno porečje! Na pritoke iz cerkniškega in pivškega zaledja, na kraški podzemni svet s Planinsko in Postojnsko jamo, številne izvire, ponore in bruhalnike. Ljubljansko barje je njen zadnji neukrotljiv poskus prestopanja meja struge, nato se ob prestolnici umiri in kmalu zatem izlije v Savo.

Čudovita raznolikost povodja Ljubljanice nudi najbolj različne in posebne življenjske prostore vodnim, jamskim in drugače na vodo vezanim vrstam živali in rastlin – tudi diatomejam. Vsaj dve tretjini od okrog 500 vrst kremenastih alg iz slovenskega »šifrant« alg, ki ga uporabljamo za vrednotenje kakovosti voda, živi v porečju Ljubljanice. Vrstna pestrost, s katero se kiti le redkokatera evropska reka, je znak dobre ohranjenosti vodnega ekosistema reke s sedmerimi imeni. Ker lahko krivdo za različna onesnaženja in škodljive spremembe v vodah pripišemo izključno človeku, je naša dolžnost, da poskrbimo za ohranitev in dobro stanje voda, kakor je zapisano v ciljnih evropske okvirne vodne smernice.

Razstava diatomej

se je z bregov Ljubljanice preselila v Arboretum Volčji potok; selila se bo še na druga prizorišča po Sloveniji in, kakor kaže, tudi v tujino. Razstavljen kremenaste lepoticke pa so pritegnile tudi pozornost mimoidočih, ki imajo še posebej izostren čut za oblikovanje in estetiko: arhitektov, industrijskih oblikovalcev in tudi kreatorjev modnih pletenin. Navdih, v naravi spleten iz kremenca, je postal izziv v svetu mode. Ali je mogoče te nežne

strukture prenesti v drug svet, se poigrati s pletenino in z njo mehko oviti človeško telo? Ni lahko, toda Tomaž in Urška Draž sta sprejela igrino in pokazala, da je mogoče. Diatomeje so zaživele povsem novo življenje na modni pisti v Kinu Šiška, na jesenskem *Fashion weeku*, in osupnile privrženice modnih novosti, posebej pletenin.

Drobcenim diatomejam želimo še naprej srečno pot v svet visoke mode in da bi s seboj ponesle misel o prepletenosti našega življenja z vodo in z naravo, zavest o neizprosni nuji, da spoštujemo živa bitja, ki nas obdajajo in nam zagotavljajo lepše življenje.

Vode povezujejo

Leto 2013 je Generalna skupščina Združenih narodov razglasila za Mednarodno leto sodelovanja na področju voda. Številne akcije, mednarodne, nacionalne in lokalne, so že bile namenjene vodi, najpomembnejšemu naravnemu viru. Izobraževale so, ozaveščale, spodbujale primere preudarnega ravnanja z vodnimi viri. Letos vode povezujejo. Bomo tokrat uspešnejši?

Razstavo je pripravil LUTRA, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine v okviru projekta LIFE AQUAVIVA - Živa voda od biodiverzitetne do pipe (LIFE10 INF/SI/000135) in v sodelovanju z Nacionalnim inštitutom za biologijo (NIB). Partnerja projekta LIFE: Inštitut za vode RS in HOPA d.o.o. Sofinancerja projekta LIFE: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje in Holding Slovenske elektrarne d.o.o. Koordinatorica projekta: Marjana Hönigsfeld Adamič (Inštitut LUTRA)

Vzorce je pripravil in izbral: dr. Gorazd Kosi (NIB) Mikrofotografije z vrstičnim elektronskim mikroskopom na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani je izdelal dr. Kazimir Drašlar. Grafično je razstavo oblikoval: Zvone Kosovelj Razstavni prostor na Krakovskem nasipu je omogočil: Turizem Ljubljana

Fotografije: Staša Cafuta Trček

Zelena tržnica na Trubarjevi cesti, ki je delovala od maja do konca oktobra, je letos postala povsem nepogrešljiva dopolnitev osrednji Tržnici na Vodnikovem trgu, zato bo ponovno zaživela prihodnjo pomlad.

ČS Center

Največ kupcev na Trubarjevi tržnici jeseni

Staša Cafuta Trček

Konec maja je društvo prostoRož v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana, zavodom Turizem Ljubljana, ITR, zvezo Biodar, lastniki lokalov in trgovin ter slovenskimi kmetovalci začelo z nadaljevanjem Trubarjeve zelene tržnice, na kateri so prodajali ekološke pridelke in izdelke, zdrave malice in prirejali delavnice. Otvoritev je bila 22. maja, ko so poleg zelene tržnice pripravili letošnjo novost Ulica se predstavil, na kateri so s svojo raznovrstno ponudbo opozorili nase tudi lastniki lokalov in trgovin. Tržnica je potekala v maju, juniju, septembru in oktobru, ob sredah med 12. in 19. uro na Trubarjevi ulici. Ulica ima sicer živahno preteklost, a se je z leti izgubila, postala je prehodna ulica, po kateri ljudje le hitijo v mesto in nazaj, zato je lani nastal projekt oživitve tega dela mesta. Prihodnje leto bo ponovno zaživela.

Nika van Berkel, prostoRož: Ob izredno uspešnem lanskem odzivu prodajalcev, kupcev in obiskovalcev ter simpatizerjev Trubarjeve tržnice smo se odločili, da jo letos ponovno odpremo, in to že v mesecu maju (lani šele jeseni, op. a.). A smo kaj hitro ugotovili, da jesenski čas privabi

največ kupcev. Zakaj? Verjetno je na delu več dejavnikov, med drugim je ponudba sezonskih dobrot največja prav jeseni, obiskovalci pa se odzivajo na našo tržnico tudi po vremenski napovedi. Ko je bila poleti največja vročina, se kupci niso tako dobro odzvali kot v drugi polovici leta. Vabim vse bralce in bralke, da nas ponovno obiščejo v naslednji sezoni in doživijo ob sredah oživljeno Trubarjevo ulico.

Urška Rajič, Repete: Septembra se je naša okrepčevalnica Repete, ki sicer ponuja hrano na Gornjem trgu,

odzvala na povabilo prostoRoža. Vsakič na Trubarjevi tržnici ponujamo enolončnico z domačim kruhom. Z odzivom ljudi sem zelo zadovoljna, saj so se naše juhicke zelo hitro prijele.

Stanka Drnovšek, obiskovalka: Že lani sem obiskovala Trubarjevo zeleno tržnico. Službeno v okviru evropskega projekta Etnofolk, kjer sem spremljala projekt oživitve tega dela mesta z domačo ponudbo kot primer dobre prakse. Sem pa tudi redna stranka, saj svežo zelenjavo in ostale pridelke ter nekatere izdelke tudi kupujem. Lani je bila denimo ponudba s stojnicami bolj razpršena po celotnem delu Trubarjeve, letos, ko je malo manj ponudnikov, pa je skoncentrirana na začetku, tako da se vidi že s Prešernovega trga. Menim, da bi se morali kolesarji, ki zelo hitro in nevarno drivijo skozi stojnice, ustaviti in stopati ob kolesu.

Anita Mejač, obiskovalka: Takšna oblika tržnice lepo popestri ulico, ki bi bila sicer samo prehodna. Že lani sem jo opazila in obiskovala. Včasih se samo sprehodim po njej, spet drugič tudi kaj kupim. Upam, da bo ostala vse do novoletnih praznikov, saj je obdarovanje postalo zelo racionalno in prav tukaj človek lahko najde veliko uporabnih stvari.

Četrtni

Foto: arhiv ČS center

Predvsem meščanke ČS Center in najmlajši so se spet izkazali s svojo ustvarjalnostjo v preteklem letu. Tudi pevski zbor 60+, ki je s pesmijo popestril odprtje razstave.

Foto: arhiv ČS center

Na OŠ Majde Vrhovnik so nas obiskale tudi snežinke s Konservatorija za glasbo in balet v Ljubljani.

Foto: arhiv ČS center

S podelitvijo pokalov ČS Center 2013 v malem nogometu za dijake in v odbojki za dijakinje se je zaključil športni del prireditve na Srednji zdravstveni šoli.

Foto: Peter Kaučič

Mladi in malo starejši so se izkazali pri čiščenju okolice svojih šol in dijaških domov ter bližnje okolice, v kateri bo treba poskrbeti za postavitve košev za smeti.

Dan ČS Center

Meta Verbič, Marijana Kobe

Jubilejno praznovanje

Dan ČS Center je 13. oktober, dan, ko je leta 1942 italijanski okupator na dvorišču pri Poljanski gimnaziji ustrelil 24 talcev, meščanov okupirane Ljubljane. V spomin na ta tragični dogodek vsako leto pripravimo vrsto prireditev, ki se začnejo z odprtim razstavo ustvarjalnosti prebivalcev ČS Center in končajo s spominsko slovesnostjo pri spomeniku 24 talcev na Ulici talcev. Tako je bilo tudi letos v tednu med 7. in 10. oktobrom. Na razstavi ustvarjalnosti so se nam predstavile klekljarice s čudovitimi idrijskimi čipkami, zveste izdelovalke Unicefovih punčk za dober namen, in naši najmlajši, ki v okviru poletnega otroškega varstva vsako leto ustvarijo najrazličnejše drobne umetnine iz gline. Letošnje odprte razstave so obogatile članice pevskega zbora 60+ iz DCA Ajdovščina.

Ob tem želimo poudariti, da smo letos, ko praznujemo 10. Dan ČS Center, pripravili kar dve osrednji prireditvi, namenjeni srečanju prebivalcev, od najmlajših do malo starejših. Za to smo se odločili, ker ob podobnih priložnostih vedno znova ugotavljamo, da se nam pridružijo le prebivalci tistih sosesk, v katerih prireditev pripravimo. ČS Center je namreč prevelika tako po teritoriju kot po številu prebivalcev. Nekaj več kot 25 tisoč nas je. In posevsem razumljivo je, da moramo pri načrtovanju prireditev misliti na vse in vsako leto poskrbeti vsaj za prebivalce ene ali dveh sosednjih sosesk ali po starem

krajevni skupnosti. Letos sta bili to Gradišče in Ajdovščina, pa tudi Poljane in Nove Poljane.

Osrednja kulturno družabna prireditve

Gostiteljica osrednje kulturno družabne prireditve je bila OŠ Majde Vrhovnik. Že dobro uro pred začetkom je bilo pred šolo in v šolskih avlah zelo živahno. Zbirali so se nastopajoči s svojimi mentorji, sosedi iz bližnje in daljne okolice, starši, babice in dedki, pridružil se nam je tudi župan Zoran Jankovič. Pričakovanje je doseglo vrhunec v trenutku, ko je zapel otroški pevski zbor OŠ Majde Vrhovnik *Kekčevo pesem* Kajetana Koviča in Marjana Vodopivca. Zbrani smo se nalezli dobre volje, ki so jo pričarali mladi pevci, ki se je nadaljevala do trenutka, ko smo predali namenu dvigalo za gibalno ovirane osebe. Dobra volja se je potem samo še stopnjevala iz nastopa v nastop. Najmlajši iz Vrta dr. Franceta Prešerna so nas navdušili s *Tribučkim kolom* in *Ljudskim plesom nasprotij*. Folklorna skupina Kolovrat je s *Promenado*, spletom meščanskih plesov, pri starejših vzbudila kanček nostalgije, pri mlajših pa zanimanje. Učenci OŠ Prežihov Voranc so presenetili z recitalom sodobne slovenske mladinske pesnice Barbare Gregorič Gorenc *Skriti grafiti*. Dijaka Gimnazije Jožeta Plečnika sta nas z rumbo popeljala čez ocean v Južno Ameriko. Malce južnega temperamenta sta pričarala tudi dijaka Ekonomske šole s flavto in kitaro ter glasbo Georga Bizeta Habanera iz opere Carmen. Da se bliža zima, pa so napovedale Snežinke, učenke Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana, in dodale še malce razbojniškega vzdušja. V opozorilo vsem, da bo prihodnje leto Ljubljana v znamenju 2000-letnice rimske Emone, pa

razgledi

Meščanke in meščani ste prijazno povabljeni, da prispevate utrinke iz življenja v svojih četrtih skupnostih, sporočate o pridobitvah v vašem ožjem življenjskem okolju, pa tudi svoje predloge, pobude in vprašanja, na katera bodo odgovorili sodelavci Mestne uprave. Svoje prispevke pošljite na naslov: ➔

Mestna občina Ljubljana
Glasilo Ljubljana
Mestni trg 1
1000 Ljubljana

e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si

Foto: Nik Rovan

OŠ Majde Vrhovnik je bogatejša za dvigalo za ovirane osebe, ki so ga njegovemu namenu predali župan MOL Zoran Jankovič, ravnateljica OŠ Majde Vrhovnik Mateja Urbančič Jelovšek in predsednica ČS center Meta Verbič.

Foto: arhiv ČS center

Folklorna skupina Zavoda Dolfke Boštjančič – CUDV Draga nas je na koncu Dneva odprtih vrat srednjih šol in dijaških domov presenetila z venčkom slovenskih ljudskih plesov.

Foto: Jožica Hribar

K spomeniku 24 talcev sta položili venca delegaciji MOL, ki jo je vodil podžupan Aleš Čerin in Združenja ZZB za vrednote NOB Ljubljana Center in KO ZZB 24 talcev.

so učenci OŠ Majde Vrhovnik oblečeni v rimske noše pripravili kratek prizor *Emona nekoč in danes*. Res prijetno presenečenje za vse.

Dan odprtih vrat srednjih šol in dijaških domov

Že tradicionalni dan odprtih vrat srednjih šol in dijaških domov na Poljanah smo poimenovali *Z roko v roki za zdravo in čisto okolje*. Svoja vrata je spet na stečaj odprla Srednja zdravstvena šola na Poljanski cesti. Najprej so se za pokal ČS Center 2013 dijaki pomerili v malem nogometu in dijakinje v odbojki. Odziv na povabilo je bil presenetljiv in tekmovanji sta navdušili tako dijake kot športne pedagoge. Vsi so se strinjali, da mora pokal ČS Center postati tradicionalen. Popoldne pa so dijaki srednjih šol, ki domujejo na Poljanah, s prebivalci Poljan in Novih Poljan z roko v roki očistili okolico svojih šol in dijaških domov ter bližnje okolice. Bili smo hitri in učinkoviti, kar dokazuje tudi fotografija z vrečami smeti. Ob tem smo ugotovili, da v okolici, še posebej na Mesarski ulici, manjkajo koši za smeti. Dogovorili smo se, da bomo MOL predlagali, naj poskrbi za namestitvev košev.

Druženje smo nadaljevali na športnem igrišču Srednje zdravstvene šole, kjer smo razglasili izide in podelili pokale ČS Center. Najboljše v odbojki so bile dijakinje Srednje zdravstvene šole za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo, drugo mesto so osvojile dijakinje Srednje zdravstvene šole in tretje dijakinje Srednje ekonomske šole. Med fanti so se v malem nogometu na prvo mesto uvrstili dijaki Srednje upravno administrativne šole, na drugo gojenci Doma Ivana Cankarja, tretji pa so bili dijaki Srednje šole za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo. Na igrišču so se nam pridružili še varovanci Centra za usposabljanje, delo in varstvo Dolfke Boštjančič Draga in nas presenetili z nastopom folklorne skupine. Poskrbeli pa smo tudi za vse tiste, ki se želijo seznaniti z varnim kolesarjenjem. Končali smo ob glasbi, za katero je poskrbel ansambel Srednje zdravstvene šole.

Zgodovinska učna ura

Tudi letos nismo pozabili na zgodovinsko učno uro o zgodovini Slovencev med NOB in osamosvajanjem Slovenije. Tokrat so se učenci devetih razredov osnovnih šol v ČS Center in njihovi učitelji zgodovine srečali z nekaterimi udeleženci NOB, s Petrom Romavhom, sinom enega od ustreljenih talcev in udeležencem osamosvojitvene vojne na OŠ Vodmat. Z zanimanjem so prisluhli opisu nekaterih prelomnih dogodkov pred 2. svetovno vojno in med njo, ki so vplivali na vojne razmere v

Sloveniji. Sodelujoči niso zaobšli pojava italijanskega fašizma, zatiranja primorskih Slovencev, raznarodovalne politike do Slovencev in pomembnejših dogodkov v letu 1943, katerih 70-letnico praznujemo letos. Med drugim so opozorili na edine demokratične volitve v takratni okupirani Evropi za zbor odposlancev slovenskega naroda v Kočevju. Spregovorili so tudi o dogodkih med NOB v Ljubljani in njenem zaledju s posebnim poudarkom na težkem življenju otrok in mladine v mestu, obdanem z bodečo žico, z zapovedano policijsko uro, z omejeno preskrbo, nočnimi aretacijami in racijami. Prav o tem so učenci postavili veliko vprašanj. Kot zanimivost naj omenim, da so kar nekaj odgovorov z zvezi z ravnanjem svojih sorodnikov v okupiranem mestu podali učenci sami. Primerjava z osamosvojitveno vojno leta 1991 se je ob vsem tem ponudila kar sama. V slovenskih dušah tli upornišvo. Veliko prenesemo, ko pa gre čez rob, ne dopustimo, da nam kdo vzame svobodo. In to se je zgodilo med 2. svetovno vojno in leta 1991, ko si nas je hotela zvezna oblast podrediti.

Ob tej priložnosti smo dobili za mnoge spodbudno informacijo, da bodo na OŠ Vodmat ob 50-letnici šole februarja prihodnje leto ob vhodu v šolo ponovno postavili najdeni doprorni kip zdravnika in partizana dr. Jožeta Potrča, po katerem se je prej imenovala OŠ Vodmat. Dodali bodo ploščo s podatki o tem velikem humanistu.

Spominska slovesnost pri spomeniku 24 talcev

Spominske slovesnosti pri spomeniku 24 talcev ob zidu Poljanske gimnazije se je udeležilo veliko prebivalcev ČS Center in se tako poklonilo spomenu žrtev fašističnega terorja. V spomin na tragični dogodek 13. oktobra 1942 je spregovoril predsednik Združenja ZZB za vrednote NOB Ljubljana Center Miha Grobelnik. Med drugim je poudaril, da žrtve niso bile zaman. Prišla je svoboda. Nastopile so tudi velike spremembe. Slovenski narod se je odločil za samostojno, suvereno državo in si jo tudi izboril. Dobro je kazalo, a se ni izteklo tako, kot smo si želeli. Danes smo priče najrazličnejšim delitvam na vaše in naše, celo temu, da nekateri kar kličejo na pomoč trojko iz Bruslja. Vprašal se je, ali ne bi obnovili OF in njene dobre namene skušali prenesti v današnji čas. Da bi sami, s svojimi trojkami, dali delavcem in vsem pošteno mislečim ljudem to, kar jim gre: kruh, blagostanje, ki jim pripada, in osebno integriteto. K spomeniku 24 talcev je v imenu MOL položil venec podžupan Aleš Čerin, pa tudi delegacija Združenja ZZB za vrednote NOB Ljubljana Center

in KO 24 talcev. V programu so sodelovali Partizanski pevski zbor, orkester Slovenske policije, častni vod Slovenske vojske, dijaki Poljanske gimnazije z recitalom pesmi Ivana Minattija in praporščaki partizanskih enot Ljubljane, Društva za negovanje tradicij TIGR, ZB NOB Ajdovščina – Vipava in društva Sever Ljubljana.

ČS Bežigrad

6. rojstni dan Četrtnega mladinskega centra Bežigrad

Sandra Smiljanič

V ljubljanski soseski Bežigrad, natančneje v BS3, smo obeležili **6. leto obstoja Četrtnega mladinskega centra Bežigrad**. Praznovanje z mladimi in njihovimi starši, ekipo mladinskih delavcev JZ Mladi zmaji in glasbenimi gosti se je zgodilo 25. oktobra popoldne na Vojkovi 73, kjer domuje Četrtni mladinski center Bežigrad. Mladi obiskovalci so se na praznovanje pripravljali skupaj s koordinatoricama **Katarino Žugman** in **Sandro Smiljanič** ves mesec. Zaupali so nam svoje ideje, kako proslaviti rojstni dan, koga povabiti na dogodek, kako urediti Mladinca, kot mu po domače rečemo, kakšen dogodek ustvariti, da bo zabava nepozabna. Na rojstni dan so skupaj z mladinskimi koordinatorji prišli tudi mladi iz drugih četrtih mladinskih centrov: ČMC Črnuče, ČMC Šiška in ČMC Zalog.

Praznovanje se je začelo s pozdravom za goste in vodenim ogledom po ČMC Bežigrad. Obiskovalci so lahko občudovali slikarsko razstavo mlade umetnice **Urše Prek**, ki je bila za praznovanje pripravljena razstaviti nekaj svojih umetniških del. V kuharskem kotičku so se obiskovalci lahko okrepčali s prigrizkom, sokom, sadjem ali z zelo zaželenimi palačinkami s čokoladnim namazom. V ustvarjalnem kotičku so mladi sproščali svojo kreativnost z oblikovanjem okrasnih sveč. Nato so se mladi v **nagradnem kvizu Mladinc** preizkusili v poznavanju ČMC Bežigrad. Kviz je vključeval zabavna vprašanja na temo mladih, ki obiskujejo četrtni mladinski center, koordinatoric in zgodovine centra. Mladi so pogumno

odgovarjali in se potegovali za naslov najboljšega poznavalca ČMC Bežigrad.

V sodelovanju s prostovoljcem evropske prostovoljne službe **Jordanom Nicolettijem**, ki v našem centru opravlja prostovoljno delo, so lahko mladi na *Talent Showu* predstavili svoje ideje, znanja in veščine. Nekaj pogumnežev je na odru pokazalo svoj glas in veščine nastopanja. Mladi so se predstavili tudi z igranjem klaviatur, petjem, igranjem kitare, manjkalo ni niti atraktivnih skokov s skirojem in rolko pred vhodom v center. V nadaljevanju sta nastopili mladi umetnici **Valentina Saliaj** in **Tina Mirošič**, ki sta ogreli publiko za nastop raperja **Klemna Klemna**. Proti koncu je prišel čas za rojstnodnevno torto in pihanje svečk. Mladi so ob pomenkovanju s Klemnom Klemnom zatrjevali, da je torta zares odlična. Na dogodku ni manjkalo navdušenih prostovoljcev, prostovoljk, ki so prijazno pomagali k prijetni in razigrani rojstnodnevni atmosferi, ki so jo soustvarjali tudi koordinatori preostalih četrtinskih mladinskih centrov.

Vsem sodelujočim, mladim, staršem, prostovoljcem, prostovoljkam, mladinskim koordinirjem, umetnikom se v imenu našega centra in Javnega zavoda Mladi zmaji zahvaljujemo za dobro voljo, udeležbo in sodelovanje ter vas vabimo, da nas še naprej obiskujete in z nami delite ter uresničujete ideje. - Četrtnemu mladinskemu centru Bežigrad pa želimo vse najboljše!

Program Javnega zavoda Mladi zmaji - Centra za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladostnikov finančno omogoča ustanoviteljica Mestna občina Ljubljana v sodelovanju z Uradom RS za mladino Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport ter Zavodom Movit.

(Sandra Smiljanič je koordinatorka Četrtnega mladinskega centra Bežigrad.)

ČS Črnuče

70-letnica bojev na Turjaku

Milena Lešnjak

Člani ZZB NOV Slovenije iz raznih krajev v okolici Ljubljane in mi iz Črnuče smo se 21. septembra udeležili proslave 70. obletnice borbe na Turjaškem gradu. Ker je od tedaj tako dolgo, da je marsikdo na ta boj že pozabil, veliko mlajših pa se o tem ni učilo niti v šoli, bom na kratko opisala dogodek.

Borci gorenjske brigade Franceta Prešerna in vseh drugih brigad na Slovenskem so v tem času pred 70. leti, septembra leta 1943, zavzeli utrjeno postojanko belogardistov na Turjaškem gradu. Grad je branilo 750 belogardistov brigade Krim, v okolici pa jim je pomagalo še okoli 800 belogardistov in četnikov, ki so po kapitulaciji Italije prestopili na nemško stran. Partizanske brigade so po šestih dneh bojev – od 13. do 19. septembra – prebile okupatorjev obroč in zajele 695 belogardistov in njihovih pomočnikov, med njimi 26 duhovnikov. Partizansko vojno

Foto: arhiv ČS Črnuče

Prireditev ob 70-letnici bojev na Turjaku.

sodišče v Kočevju je med 8. in 11. oktobrom za zločine obsodilo na smrt 16 belogardistov. Vsi zajeti in neobsojeni so podpisali svečane izjave o lojalnosti Osvobodilni fronti. V izjavi je bilo zapisano, da ne bodo NIKOLI DELOVALI PROTI SLOVENSKEMU NARODU. Nekateri so se pridružili odporniškimi silam, drugi pa so se po nekaj mesecih spet pridružili domobrancem in tako prelomili svojo podpisano izjavo!

V nagovoru je tovariš Milan Gorjanc, član predsedstva ZZB NOV Slovenije, namenil tudi nekaj besed sedanjemu času in obnašanju trenutne opozicije ter slovenskih cerkvenih dostojanstvenikov, ki vztrajno podžigajo razdor med Slovenci, pri tem pa zatrjujejo, da je to le ideološki boj med neverujočimi in vernimi Slovenci. Zgodovine ni mogoče spremeniti, lahko pa jo je po svoje razlagati, vendar vsi vemo, da je slovenska duhovščina v II. svetovni vojni sodelovala z okupatorjem in zapeljala tudi veliko preprostih Slovencev v izdajstvo in bratomorno vojno. Ko je pred leti slovenska katoliška cerkev po zaslugi pokojnega nadškofa dr. Alojzija Šuštarja pridobila velik ugled, je pravna maša v Kočevskem Rogu nakazala pot sprave. Vendar pozneje predstavniki katoliške cerkve niso želeli iti po tej poti. Milan Gorjanc se je v zaključku nagovora dotaknil tudi domobranske proslave v Rovtahn, ki so ji slovenski mediji namenili precej pozornosti, kar se, žal, ni zgodilo s proslavo partizanske zmage na Turjaku.

Po pozdravnem govoru smo se veselili ob kulturnem programu, ob nastopih pevskega zbora, šolske mladine in borbenih partizanskih pesmih. Ko smo udeleženci proslave pred grajsko dvorano sedli na sonce, ki je bilo toplo in prijazno, smo se tudi okrepčali. Vsakdo, ki je srečal znanca, je bil vesel in si izmenjal novice. Obljubili smo si, da se bomo še velikokrat srečali in obudili spomin na čase pred mnogimi leti.

Velika razstava gob v Črnučah

Jože Horvat

V predvečerju črnuške kulturne dvorane smo člani Gobarsko mikološkega društva Ljubljana pripravili veliko razstavo gob za učence OŠ Maks Pečar, za otroke iz vseh enot vrtca Črnuče, pa tudi za vse druge občane. Obisk je presejal vsa pričakovanja, saj so obiskovalci čakali v vrstah na ogled. Razstavili smo užitne, neužitne, pogojno užitne in strupene gobe, in sicer skoraj 200 različnih vrst. Največ zanimanja so poželi jesenski gobani jurčki in tudi mušnice. Veliko otrok je v petek popoldan in v soboto pripeljalo na ogled razstave še starše in stare starše.

Za osnovnošolce smo pripravili tudi sklop štirih predavanj o vedenju v gozdu in o določevanju gob. Predavanja so bila zanimiva, saj je bilo veliko vprašanj in zanimivih odgovorov. Za najstarejše otroke v vrtcu smo pripravili tri delavnice s poudarkom na lepem obnašanju v gozdu in pravilnem nabiranju gob. Gobar Jože je še vedno najbolj popularen obiskovalec vrtca, saj vselej dobi veliko vprašanj z gobarskega področja.

(Jože Horvat je predsednik Gobarsko mikološkega društva.)

Foto: arhiv ČS Črnuče

Velika razstava gob v Črnučah.

Foto: arhiv ČS Dravlje

Zabožček s knjigobeznicami, knjigami, ki jih je nekdo prebral in jih želi deliti naprej, na Smrtnikovi 3 in 5 v Dravljah, pod katerim dve klopici nudita bralcem prijetno zatočišče.

ČS Dravlje

ČS Dravlje in Športno društvo Dravlje

Metja Stritmar

Poletni ležernosti z branjem knjig in posedanjem v mestnih parkih pod krošnjami se je pridružila tudi četrtna skupnost Dravlje s postavitevjo zabožčka za knjigobeznice v parku na Smrtnikovi ulici. Obisk in navdušenje okoliških prebivalcev ter starostnikov iz bližnjega doma starejših občanov sta bila nepričakovano velika.

Četrtna skupnost Dravlje se v aktivno jesen vključuje s pestrim dogajanjem v okviru Športnega društva Dravlje. Rekreativna, kultura in ustvarjanje so namenjene vsem starostnim skupinam, nekateri že potekajo in se izvajajo v sodelovanju z društvi na območju ČS Dravlje. Aktivnosti se izvajajo v stavbi ČS Dravlje, Draveljska 44: Aboe, Badminton, namizni tenis, namizni tenis za upokojence, plesna rekreacija za seniorje, druženje ob plesu za mlade po srcu, joga in tai chi. Vse leto je aktivna tudi planinska sekcija, ki vsak teden organizira obisk bližnjih in daljnih vrhov. V prihodnje se obetajo še drugi programi in prireditve. Prva v mesecu oktobru je bila 2. *Draveljska bolha*. V prihodnje bo v okviru Športnega društva Dravlje organizirana telovadba za otroke *Žaba skače!* Načrtujemo delavnice izdelovanja različnih izdelkov, filmske delavnice, literarne večere in predavanja.

ČS Golovec

Odločanje o kakovosti bivanja v naši okolici

Aleksander Brezigar, Aleš Dakič

Štepanjsko naselje zajema velik del ČS Golovec, tako površinsko kot predvsem glede na število prebivalcev v naselju. Naselju ponujajo prijetno bivanje visoka razkošna drevesa, travniki so redno pokošeni, otroška igrišča so urejena, klopi omogočajo počitek po sprehodu, okolica je čista, odvoz smeti poteka redno, tu so šole, vrtci, trgovine

itn. Skratka, Štepanjsko naselje omogoča razmeroma visoko kakovost bivanja.

Na seji Sveta ČS Golovec 12. junija, ki se je na povabilo Sveta udeležil tudi župan Zoran Jankovič, smo obravnavali tudi vprašanje vpisa funkcionalnih in pripadajočih zemljišč, ki so v zemljiški knjigi vpisane kot last Mestne občine Ljubljana. Zemljišča, ki so bila s strani MOL zaščitena in določena kot grajeno javno dobro (ceste, parki, pločniki, otroška igrišča, kanalizacija, električna napeljava itd.) so bila kot taka izločena iz celote že leta 2006.

Prebivalci Štepanjskega naselja stanujejo predvsem v večstanovanjskih stavbah, ki jih upravljajo nadzorni odbori oziroma hišni sveti. Ti so v sodelovanju z upravniki v zemljiško knjigo večinoma že vpisali etažno lastnino in skupne prostore. Ob tem pa so le redki vpisali pripadajoča zemljišča stavb (ohišnice, ute za smeti, parkirišča, dovoze, dvorišča, zelenice itd.). Leta 2008 je bil sprejet Zakon o vzpostavitvi etažne lastnine (ZVETL), ki v tretjem delu (26. do 28. člen) omogoča, da lahko oziroma moramo stanovalci sami na sodišču predlagati ugotovitev oziroma določitev pripadajočega zemljišča k posamezni stavbi oziroma k več stavbam kot skupnih delov stavbe, ki se prenesejo v last vsakokratnih etažnih lastnikov (7. člen). Po 27. členu ZVETL je upravnik tisti, ki zastopa vse vsakokratne etažne lastnike posamezne stavbe.

Pri tem se postavlja vprašanje glede zelenic, predvsem velikih zelenic med bloki, ki niso označene kot parki. Gre za obsežna zemljišča, za katera etažni lastniki verjetno ne bodo kazali veliko zanimanja, zaradi česar bodo zemljišča do nadaljnjega ostala v lasti Mestne občine Ljubljana. V tem trenutku se v veljavnem Občinskem prostorskem načrtu ne predvideva gradnja novih stavb, vendar pa obstaja možnost, da se na dolgi rok prostorski načrt spremeni tako, da bo omogočil pozidavo teh območij. Zato članom nadzornih odborov oziroma hišnih svetov v Štepanjskem naselju predlagamo, da na sestankih najprej pridobijo soglasje oziroma sklep stanovalcev, da z zakonitim skupnim pooblastilom pooblastijo upravnike za izvedbo postopka za vknjižbo lastninske pravice na pripadajočih zemljiščih.

O tem predlogu sodišče odloča po pravilih nepravdnega postopka (26. člen, 2. odstavek). Sodna praksa kaže, da sodišča odločajo o pripadajočih zemljiščih le v primerih, ko je v posamezni stanovanjski stavbi etažna lastnina že vzpostavljena.

Bodoči lastniki pripadajočih zemljišč, od katerih so v tem trenutku najbolj zaželeni parkirišča, se moramo zavedati, da s pridobitvijo tovrstne lastnine postanemo sami odgovorni, da kot dobri gospodarji uredimo to lastnino in pri tem krijemo stroške, ki pri tem nastanejo (davki, stroški urejanja itd.). Obenem pa se moramo zavedati, da je to edini način, da o ureditvi in kakovosti bivanja odločamo mi sami in naši interesi, in ne interesi drugih. Svet ČS Golovec zato spodbuja stanovalce, da čim prej razmislijo in sprejmejo ustrezne ukrepe, da bodo lahko sami odločali o tem, v

kakšnem naselju želijo živeti in kaj so za visoko kakovost bivanja pripravljeni žrtvovati in česa ne. Pri tem pa želimo poudariti, da ravno kakovost bivanja v posamezni okolici pomembno določa ceno nepremičnin. Zato smo prepričani, da se bomo odločili tako, da bomo lahko v Štepanjskem naselju še naprej bivali udobno.

(Aleš Dakič je predsednik Sveta ČS Golovec, Aleksander Brezigar pa podpredsednik Sveta ČS Golovec.)

ČS Jarše

Pomembne pridobitve v Jaršah

Alojz Samec

Zagotovo lahko rečemo, da smo v ČS Jarše zelo zadovoljni z izvedbenimi programi in investicijami v infrastrukturo v letu 2013. Kljub vsesplošni gospodarski krizi je bila septembra zaključena investicija obširnega programa **obnove toplovodnega omrežja ob Gradnikovi in Šmartinski cesti** v povezavi z BTC, ki je vsekakor neprecenljive vrednosti za to okolje, tako za ČS Jarše kot tudi za področje BTC.

Poleg tega pa smo zelo veseli zaključka investicije v semaforizirano **križišče za pešce Kvedrova-Šmartinska** pri bencinskem servisu. Že v letu 2007 smo dali pobudo, naj bi bila prednostna naloga ČS Jarše izgradnja semaforizacije Kvedrove s Šmartinsko cesto. V vsem tem času so potekale obširne aktivnosti. Zaradi te pobude je bila že leta 2011 izvedena rekonstrukcija Šmartinske ceste tako, da se je bistveno povečala prepustnost prometa za leve zavijalce v BTC. Rezultati tega prizadevanja pa so, da imamo danes po šestih letih dane pobude končno zgrajeno zelo moderno semaforizirano križišče, ki zagotavlja varen prehod več tisoč prebivalcem Kvedrove in drugim Jaršanom do nakupovalnega središča BTC, banke, pošte, lekarne, tržnice, rekreacijskih storitev in drugih ugodnosti, ki jih omogoča BTC. V zvezi s tem je zlasti pomembno, da zaradi te semaforizacije ni zaznati zastojev v prometu na Šmartinski cesti, za kar gre velika zahvala programerjem zelenega vala. Vsem izvajalcem programov se iskreno zahvaljujemo!

Oktober, mesec požarne varnosti

Mitja Petje

Na začetku meseca požarne varnosti smo bili deležni obiska najmlajših iz vrta Mojca. Ob predstavitvi dela gasilca, gašenjem z vedrovko, vožnji z gasilskim vozilom ter piškoti

so otroci doživeli zanimivo in »mokra« dogodivščino. 22. oktobra smo organizirali dveurni brezplačni pregled gasilnikov za krajane v našem domu, 24. oktobra pa društveno vajo *Požar kuhinje v gospodarskem poslopju Marutovih*, ki se je udeležilo 15 šmarskih gasilcev in gasilk z dvema voziloma. Za lažje delo in preventivo smo v Šmartnem ob Savi bogatejši za prvi nadtalni hidrant.

Trenutno se mladi pripravljajo na novembrski regijski kviz, septembra pa so na občinskem tekmovanju najmlajši pionirji zasedli 12. mesto od 22, mladinci pa 6. mesto od 18 sodelujočih ljubljanskih ekip. Mentorji Martina Jež, Blaž Počrvina in Matjaž Kokalj so na vas zelo ponosni in se vam zahvaljujejo za uspeh. - Na pomoč!

Oživitev Šmarske godbe v glasbilih in slikah

Mitja Petje

Franc Bolta je oktobra na svoj rojstni dan odprl vrata svojega muzeja godbeniških inštrumentov v spomin društva Škrjanček, ki je združevalo pevce in godbo in je štel 16 članov. Pri Škrjančku je igral tudi njegov oče Anton Bolta, posestnik in organist v domači cerkvi. Med vojno so italijanski fašisti internirali več šmarskih mož, med njimi tudi godbenike. Po osvoboditvi je večino inštrumentov oblast pobrala in dodelila vevški godbi, s tem pa je šmarska godba utihnila.

Ob 77-letnici so gospodu Bolti njegovi bližnji (Tanja, Robi, Urška, Janja, Nejc, Tamara, Lovro, Maruša in najmlajši Ažbe) podarili venček domačih z lukoviško godbo na njegovem domu ob muzeju, v katerem je skrbno restavriranih čez 50 inštrumentov in slik, od predvojne harmonike do 102 leti stare trobente. Kdor si želi ogledati muzej, naj se le ustavi na cesti v Šmartno 27 in povpraša za Franca, ki mu bo muzej rade volje razkazal. - Lovrekovemu Francu želimo še veliko zdravja!

Foto: zasebni arhiv

Šmarska godba pred II. svetovno vojno.

Fotografiji: Davor Radič

Društvene vaje šmarskih gasilcev se je udeležilo 15 gasilk in gasilcev z dvema voziloma.

Šmarski gasilci so za lažje delovanje dobili prvi nadtalni hidrant.

Foto: Mitja Petje

Franc Bolta (levo) z družino in Lukoviško godbo.

Fotografiji: arhiv OE Skala

Skalin *Minibus veselja* trikrat na teden mlade v Fužinah pritegne v svoj krog ustvarjalnega preživljanja prostega časa.

Fotografije: Tursitično društvo Zadvor

Utrinki s slastnega Festivala okusov na 2. Zadvorski golažiadi.

ČS Moste

Z mladimi in za mlade na Minibusu veselja

Aleksandra Volk

Kdo še ne pozna *Minibusa veselja*, ki pride na Fužine trikrat na teden in naredi veselje mladim in vedno bolj tudi starejšim, staršem, babicam, dedkom in mimoidočim? Težko ga je zgrešiti in težko je iti naprej in se ne vprašati, kaj pa je to, kaj se dogaja tukaj. To je Skalin Minibus veselja. Znova je tukaj v novem šolskem letu. Poletje in počitnice so za nami, pred nami pa je leto, polno novih izzivov, novih izkušenj, pričakovanj, ustvarjanja, druženja in upanja.

Na Minibusu veselja smo z mladimi v tem času ustvarili že marsikaj. Na ustvarjalnih in praktičnih delavnicah, ki jih imamo vsak torek in četrtek, smo tako izdelali: metuljčke na wc-rolicah, ribice iz papirja, sončke, zapestnice, padalce, peresnice, etuije za mobitele, papirnate lanterne, sestavljali smo stole, izdelali svojo igro in še kaj. V še vročih dnevih niso manjkale niti vodne igre in vse, kar je bilo povezano z vodo. V trenutku je gneča, če mladi slišijo za štafetne igre, zato smo jih tudi pripravili večkrat. Kakšno veselje!

Petki so še vedno rezervirani za naše želodčke, ne sme manjkati kuharska delavnica. Dišalo je že po: kokosovih kroglicah, sadni kupi, čežani, palačinkah, čokoladnem foundeju, zdrobu, pekli smo kostanj, in vse to s pomočjo naših mladih.

O najrazličnejših temah smo klepetali v naši klepetalnici, ki jo imamo v sprednjem delu minibusa in poteka vse dneve programa: v torek, četrtek in petek. Naj naštejem samo nekatere od tem, ki smo se jih dotaknili v novem šolskem letu: uporaba računalnika med počitnicami, predstavili smo različne poklice, govorili o prehrani v šoli, česa se mladi bojijo, kaj si želijo v tem šolskem letu, o prijateljstvu. Ideje za nove teme se kar odpirajo. Vmes imamo ogromno različnih družabnih iger, pogovorov, reševanj nastalih konfliktov, pogovorov s starši, ki so tam, se pogovarjajo in si skuhamo tudi kavico.

Veliko poudarka dajemo športu. Igramo nogomet, hokej, košarko, badminton in še in še. Zaključimo vedno s skupno igro, ko se zberemo na igrišču in se še bolj povežemo. Mladi imajo najraje igro med dvema ognjema in krajo zastavic. Imamo se lepo, skupaj koristno preživljamo dragoceni čas in skupaj načrtujemo za naprej.

Če želite izvedeti še več o nas in našem delu, vas lepo vabimo na DAN ODPRTIH VRAT, ki bo 21. novembra. Osrednja dogodka se bosta odvila ob 12.00 in 17.00 uri. Lepo vabljeni v naše prostore Ob Ljubljani 36, Ljubljana.

(Aleksandra Volk vodi *Minibus veselja*, OE Skala.)

ČS Polje

Jesen v PGD Slape-Polje

Vesna Vidmar

Vstopili smo v jesenski čas, narava se počasi pripravlja k zimskemu počitku. Čeprav izgradnja komunalne infrastrukture na cesti v Slape nekoliko umirja promet, pa potekajo aktivnosti v našem PGD Slape-Polje s polno paro. Povezovanje gasilskega društva z lokalno skupnostjo nam je pomembno, zato smo oktobra, v mesecu požarne varnosti, sodelovali pri izpeljavi evakuacije na OŠ Polje. Pripravili smo tudi – po odzivih osnovnošolcev in učiteljev – zelo zanimive in poučne delavnice z gasilsko tematiko. Učenje vozlov, predstavitev gasilstva, praktični prikazi nudenja prve pomoči, ogled gasilskih vozil in druge praktične naloge so načini, kako nevsiljivo, a kljub temu dovolj strokovno animirati mlade.

Že nekaj let naša gasilska mladina zavzeto sodeluje na likovnem natečaju GZL. Izpod spretnih rok mladih nastajajo prave umetniške slike. Kar nekaj nagrad so v minulih natečajih naši mladi gasilci že pobrali. Letos rišemo na temo *Gasilniki in gašenje začetnih požarov*.

Gasilci z nekoliko daljšim stažem so v oktobru pregledali hidrante na področju Slap, Polja, Studenca ... Udeležili smo se tudi vedno zanimivega gasilskega rallyja, t. j. kombinacije spretnostne vožnje z gasilskimi vozili in izvajanja praktičnih nalog v različnih gasilskih situacijah.

Ker se vrtoglavo bliža decembrski čas, že snujemo gasilski koledar 2014. Kot je običaj že vrsto let, bomo z njim v decembru obiskali naše sokrajane in vsem iskreno zaželeli vse dobro v letu, ki prihaja. Z gasilskim pozdravom Na pomoč!

ČS Sostro

Festival okusov na 2. Zadvorski golažiadi

Primož Leban

Sončno nedeljo 8. septembra se je v Brunarico Zadvor spet nagnetla množica ljudi, ki je pričarala sproščeno in prijetno vzdušje, v katerem pa so nekateri vseeno našli pridih tekmovalnosti. Turistično društvo Zadvor je namreč tega dne že drugič zaporedoma pripravilo prireditev, ki bi jo morda še najlaže označili za festival okusov, a so jo organizatorji zaradi boljše prepoznavnosti poimenovali kar *Zadvorska golažiada*.

Ker kuhanje golaža ni ekspresno hitro početje, temveč gre za umetnost večurnega dodajanja, odzemanja, taktičnega mešanja in prebrisanega kombiniranja govejega bočnika s čebulo, je jasno, da lahko poročamo zgolj o celodnevni prireditvi družabno-tekmovalnega značaja. V okviru dogodka se je letos v pripravi golaža pomerilo 16 ekip, pri čemer je morala vsaka pripraviti najokusnejše od najboljšega iz štirih kilogramov mesa in prav takšne količine neolupljene čebule. Da kuhanje vseeno ne bi bilo preveč monotono, se je morala vsaka ekipa pozabavati še z okraševanjem svojega delovnega prostora, beri: stojnice. Za izvajanje trikov v prostem slogu, kot bi tovrstno početje in kuhanje posamezne ekipe označili deskarji, so imele ekipe na voljo čas od 10. ure dopoldne pa tja do 14.30 ure, ko je na sceno stopila sodniška komisija in začela z napornim ocenjevanjem nians, ki razlikujejo mojstrovino od žlobodre.

Po poročanju številnih obiskovalcev slednje ni bilo obilo, nasprotno, veliko je bilo oblizovanja (čeprav niso vsi namakali žlic v zmagovalnem kotlu) in dobre volje, za katero so med drugim s plesnimi vižami poskrbeli tudi lokalni heroji iz benda Skala. Ker ti na repertoarju nimajo prav veliko glasbe za najmlajše, so organizatorji angažirali Piko in Evo, ki sta skupaj z nadobudno mladino poskrbeli, da kuharji niso bili brez pokrival. Ko se je navidezna tekmovalnost dokončno prevesila v prijetno snidenje starih prijateljev, je komisija še zadnjič prevzela besedo ter podelila pokale za najuspešnejše ekipe – 1. Društvo upokojencev Zadvor, 2. Društvo žena in deklet Moste-Polje, 3. KUD Betežca, ki so prejeli tudi pokal za najlepše urejeno stojnico –, drugi pa so v spomin na tisto sončno nedeljo prejeli plakete, ki so potrdile, da odsotnost pokala še ne pomeni nujno tudi slabe kuharije ali nemara celo slabe volje. Nasploh se zdi, da je TD Zadvor pripravilo dogodek, ki obeta in popestri še tako prijetno nedeljo. Glede na pozitivne odzive obiskovalcev bomo Zadvorsko golažiado lahko kmalu razglasili za tradicionalno.

Pohodniki že dvanajstič na Pohodu pod Pugledom

Primož Leban

Društvo podeželja Lipoglav se ni izneverilo tradiciji in je 14. septembra že dvanajstič zapored pripravilo prireditev, ki se praviloma odvija drugo oz. tretjo soboto v septembru, *Pohod pod Pugledom*. Ob lepem, sončnem septembrskem vremenu se je pohoda udeležilo več kot 200 pohodnikov in obiskovalcev vseh starosti. Kot so s ponosom poudarili

Foto: Primož Leban

Prizori z 12. Pohoda pod Pugledom, ki ga vsako leto pripravlja Društvo podeželja Lipoglav.

Foto: Primož Leban

Takole je bil videti športni dan Četrtna skupnosti Sostro.

organizatorji, prireditev očitno prerašča lokalne okvire, saj so letos našli kar nekaj obiskovalcev z drugih koncev Slovenije, ki so lahko na celodnevem dogodku podoživeli podeželski utrip, značilen za kraje pod Pugledom.

Poleg pohoda po hribovitem jugovzhodnem delu ljubljanske občine čez vasi Mali Lipoglav, Repče, Brezje pri Lipoglavu, Veliki Lipoglav, Selo pri Pancah in Pance, ki so vsi kraji pod Pugledom, po katerem sama prireditev nosi ime, so organizatorji v okviru dogodka pripravili še fotografsko razstavo začimb in zelišč, ogledati si je bilo mogoče in kupiti izdelke domače obrti, vabilu k sodelovanju pa se je odzvalo tudi klekljarsko društvo Cvetke iz Žirov in razstavilo *Drevesa v čipki*. Celodnevni krajevni praznik je popestrila tudi priložnostna razstava svetil in skulpture sokrajana Iva Novljana. Kot je že v navadi, je bilo mogoče na stojnicah kupiti marsikaj uporabnega (krpanke, ročno izdelano milo, klekljarske izdelke in raznovrstne modne dodatke) in dobrega, predvsem pa domačega (med, izdelki iz kozjega mleka, domači sadjarski pridelki). K zanimivi prireditvi so veliko prispevali tudi prikazi različnih opravil, med katerimi je zagotovo največ zanimanja požel prikaz z razlago tistih majhnih podrobnosti, ki dobro žganjekuho loči od pekočih zvarkov. Tudi prikaz stiskanja sadja in demonstracija sušenja sadja sta privabili veliko zvedavih pogledov. Svoj delež k dogodku so pridali gasilci in obiskovalce seznanjali s svojim prostovoljskim poslanstvom, ki je, v malce bolj od centra oddaljenih krajih občine, res zelo pomembno, saj pravočasno ukrepanje lahko prepreči marsikatero nevarnost. Prikaz vaje s hidrantom, prikaz prve pomoči (oživljanje) in simulacija gašenja požara so udeležence pohoda prepričali o dobri usposobljenosti tamkajšnjih gasilcev. Prireditev se je zaključila s krajšim kulturnim programom.

Kot so nam zaupali pohodniki, je tudi tokratno prireditev zaznamovalo izredno gostoljubje. Pohodniki so zelo pohvalili organizacijo, prijaznost in postrežbo v vaseh, skozi katere jih je vodila pot. Začelo se je že s prijazno pogostitvijo pred začetkom pohoda, na sami poti so bili pohodniki v vsaki vasi deležni okrepčila in dobrot, ki so jih pripravile domače gospodinje. Po prehojeni poti pa sta jih pred šolo čakala skuhana domača klobasa in čaj, po želji pa tudi kaj konkretnjšega. Tiste pohodnike, ki so se pohoda udeležili petič ali celo desetič, so organizatorji nagradili s spominskimi majicami.

Prireditev sodelujoče še vedno navdaja z zadovoljstvom in ponosom, saj je knjiga vtisov polna pohval, dobrih želja in obljub, da se vidimo prihodnje leto. V Društvu podeželja Lipoglav pravijo, da se bodo zagotovo spet potrudili – v upanju na še večjo udeležbo pohodnikov in obiskovalcev prireditev.

Jesenski uvod v novo športno sezono

Primož Leban

Po poletnem zatišju je septembra v ČS Sostro precej vrvelo zaradi organizacijskih sestankov, usklajevanj in idej o izpeljavi najrazličnejših prireditev in projektov, ki so jih v tem delu Ljubljane pripravila različna prostovoljska društva. Športno društvo Zadvor je tudi letos – in sedaj že lahko zapišemo – tradicionalno začelo uvod v novo sezono z organizacijo dveh prireditev: Veter v laseh in Športni dan ČS Sostro.

Z Vetrom v laseh jeseni naproti

Začetek nove sezone ŠD Zadvor obeleži z organizacijo dveh prireditev, ki dodatno popestrita uvodne jesenske trenutke in v lokalno okolje vnašata sporočila o vseh mogočih koristih, ki jih prinaša redno športno in rekreativno udejstvovanje. Tako je društvo tudi letos v navezi s Športno unijo Slovenije 5. oktobra pripravilo lokalni odstavek vseslovenske prireditve *Veter v laseh – športom proti odvisnosti*, katere namen je ozaveščanje kar najširšega kroga ljudi, še posebej mladih o pozitivnih učinkih športne aktivnosti ter o negativnih posledicah različnih vrst odvisnosti. Vseslovenska akcija že vrsto let mladim nudi športno zabavo kot nedvomno koristno naložbo za poznejše življenje. Pozitiven pogled na življenje, ekipni duh, pripadnost, vztrajnost, disciplina, zdrava zabava, spoštovanje, delavnost so vrednote, ki so jih poskušali s predstavitev različnih športov na zabaven način udejanjiti tudi organizatorji iz društva. V ta namen so pripravili nekaj športnih poligonov, na katerih so udeleženci lovili veselje do gibanja. Med drugim košarkarskega, nogometnega, atletskega, plesnega, otroci so se lahko pozabavali še na likovni delavnici in odkrivali skrivnosti, ki jih ponuja skije, pri nas še precej nova oblika rekreacije, ki omogoča vsem tekačem na smučeh izvrstno pripravo na sezono. Sobotno dopoldne je hitro minilo, udeleženci so bili s ponujenim zadovoljni, z opravljenim so bili delno zadovoljni tudi športniki iz ŠD Zadvor, ki pa so na koncu vendarle dodali, da bi si želeli še bolj množične udeležbe. Po njihovem mnenju so tovrstne prireditve priložnost za druženje in gibanje, za navezovanje stikov in krepitev vezi, za švic in dobro voljo stran od zakajenih premislekov, zadržljivih prostorov, kislih novic in slabe volje. Po njihovem gre za večplastno prireditev, za resnično *dulce et utile* dogodek, ki bi ga lahko lokalci še bolj izkoristili sebi v prid.

Športni dan ČS Sostro

Vseeno prav veliko časa za razglabljanje o tem in onem člani društva niso imeli, saj so bili močno vpeti tudi v organizacijo dogodka, ki je po urniku sledil naslednji dan, tj. 6. oktobra

2013, ko so na športnih objektih ČS Sostro in v lokalnem okolju skupaj s Turističnim društvom Zadvor tudi letos pripravili Športni dan ČS Sostro. Tudi to je prireditev, ki želi naglasiti, da je rekreacija bolj kot z nenehnim pehanjem povezana z dobro voljo, druženjem in kvalitetnim preživljanjem prostega časa. Nedelja je bil sprva tipičen jesenski dan s tečno jutranjo vlago, ki so jo ob devetih zjutraj prvi razpršili udeleženci tradicionalnega kolesarskega *Kostanjevega maratona*. Razgibana trasa jih je vodila od Zadružnega doma Zadvor proti Malemu vrhu in potlej nazaj po uživaških ovinkih cest najvzhodnejšega konca Ljubljane. Kako uro za njimi so oživela tudi igrišča v ČS Sostro. Na plano so se povabili košarkarji, nogometaši in odbojkaši, ki so v svoje početje vključili prav vse vidike družabnega športnega dogodka. Bilo je veliko rekreacije, finih potez, ferpleja in dobre volje, ki se je očitno prenesla tudi na pohodnike, ki so na 8 kilometrov dolgem pohodu po Zadvorskem hribu odkrivali skrite stezice, ljubke prehode in najbolj oddaljene gobarske lokacije – vse v duhu prijetnega spoznanja, da je bilo letos udeležencev precej več kot lani. V okviru športnega dne so vzgojiteljice iz vrtca Pedenjped pripravile še pohod po trimstezi, namenjen predvsem družinam s predšolskimi otroki, zato se je, ob spoznanju o zabavnem pohajkovanju, po gozdu razlegel navihan otroški smeh, poln prebrisanosti mislic. Je pa gozd lahko fino igrišče – fantazijski svet neposredno v naravi (in čisto blizu vas). Ko se je dopoldne že prevesilo v popoldne, se je Športni dan ČS skupnosti Zadvor nadaljeval na družabnem pikniku v Brunarici Zadvor, ki ga je s plesnimi melodijami popestril ansambel Vrhovi. Kot je že v navadi, tudi tokrat ni šlo brez pečenega kostonja in praženega krompirja, ki sta šla obiskovalcem zaradi malce hladnejšega vremena še posebej v slast. Spotoma so se udeleženci piknika lahko pozabavali še s hojo po vrvi in rokovanjem s hokejsko palico, otroci in tisti, ki skrivajo otroško radovednost nekje pod srcem, pa so lahko sprostiti kreativnost na ustvarjalnici, ki so jo vodile punce iz vrtca. Množica pisanih čukcev in sovic je pričala o prijetno preživetem popoldnevu. Proti večeru je začelo pršeti in športni dan se je počasi zaključil. Kot ugotavljajo udeleženci, je udeležba tudi letos pomenila lepo, prijetno in zdravo preživetvo jesensko nedeljo.

Vadba v sezoni 2013/2014

Za Športno društvo Zadvor navadno prvi oktobrski dnevi pomenijo začetek nove sezone rekreativnih vadb (košarka tako za punce kot fante, nogomet, ples za odrasle, ples za otroke, aerobika, badminton, joga, odbojka, orientalski ples, pilates, splošna telovadba, tai-chi, zumba) v dvoranah. Tudi letos ni nič drugače. Če vas zanima rekreativno udejstvovanje v eni izmed omenjenih vadb, ste vljudno vabljeni! Seveda velja upoštevati nasvet, da se o prostih mestih prej pozanimajte pri vodjih posameznih rekreacij. Urnike, kontakte in vse drugo lahko najdete na spletni strani: <http://www.sportnodrustvozadvor.si/>.

Foto: Tomo Šarf

Vodilna trojka na letošnjem 34. Teku na Šmarno goro na spustu mimo Sedla.

Foto: arhiv PDG Trnovo

Na odkritju lesene skulpture Vlada Cencla z motivom gasilca, ki rešuje otroka iz ognjenih zubljev, pred trnovskim gasilskim domom je zbrane pozdravil podžupan Aleš Čerin.

Foto: Nik Rovani

Ob 60-letnici DSO Ljubljana Vič – Rudnik je dom dobil nov varovani oddelek.

ČS Šmarna gora

34. Tek na Šmarno goro s humanitarno noto

Tomo Šarf

Šmarnogorska pobočja že desetletja služijo Ljubljančanom kot poligon za nabiranje kondicije. Konec 70. let je bilo obdobje rojevanja športno-rekreativnih tekmovanj in Tek na Šmarno goro je ena redkih prireditev, ki se je ohranila iz tega obdobja.

Sprva povsem lokalna rekreativna prireditev se je v dobrih treh desetletjih razvila v vrhunsko športno tekmovanje, ki v zadnjih letih kot finale WMRA Grand Prixa zaznamuje zaključek mednarodne in domače sezone gorskih tekov. Poleg domačih ljubiteljev teka čez drn in strn Tek zadnje desetletje privablja smetano svetovnega gorskega teka. Svoj pečat so Teku pustili asi, kot so 6-kratni svetovni prvak Novozelanec Wyatt, prav tako 6-kratni svetovni prvak Degasper, 5-kratni evropski prvak Turek Arslan, legendarni Fregona, 3-kratni svetovni podprvak Teklay, pa kraljice svetovnega gorskega teka, kot so Mayerjeva, Pichrtova, Bellotijeva, Zatorska, Mudgejeva, Rota-Gelpijeva itd. Na zmagovalni stopnici so stali tudi naši asi, kot so Ines Hižar, Mitja in Mateja Kosovelj, Lucija Krkoč, Lea Einfalt in nenazadnje tudi Petra Majdič.

Tako kot se je z leti spreminjala konkurenca, se je spreminjala tudi proga – prva leta je tekače vodila v spirali iz Tacna čez sedlo na Šmarno goro, z osamosvojitvijo Slovenije pa smo progo priredili zahtevam za prvo državno prvenstvo novorojene države; dodali smo pentljo čez Grmado in tako progo podaljšali na 10 km. Sedanja proga po mnenju poznavalcev zahteva res popolnega gorskega tekača – močnega na vzponu na Grmado, spretnega in pogumnega na spustu in vzdržljivega na ponovnem vzponu na Šmarno goro. Z leti smo širili tudi krog udeležencev – podmladku smo namenili njihovi starosti primerne proge, vse s ciljem na vsem znanem vrhu.

Končno lahko tudi s povsem mirno vestjo zatrdimo, da je šmarnogorski tek spodbudil razvoj gorskih tekov kot tekmovalne zvrsti v Sloveniji. Pohvalimo se lahko tako s tekmovalnimi kot organizacijskimi dosežki – slovenski reprezentanti nas vsako leto razveseljujejo z medaljami na največjih tekmovanjih, Slovenci pa smo v zadnjih letih gostili vse tekme iz mednarodnega koledarja.

Letošnji tek se minil v znamenju pričakovanega dvoboja med lani prvouvrščenim Italijanom Baldacinijem in drugouvrščenim Eritrejem Teklayem. Vse je kazalo na reprizo lanskega finiša, a je v dvoboj posegel mladinski svetovni prvak iz Kamnika 2010, Teklayev učenec Tekle. Slovenski zrak mu očitno ustreza, kot kaže njegov nasmeh ob prečkanju ciljne črte. V izjemni mednarodni konkurenci je bil naš najboljši Mitja Kosovelj, aktualni svetovni prvak v gorskem maratonu. Med ženskami smo pričakovali spopad med Matejo Kosovelj, v tej sezoni najuspešnejšo gorsko tekačico sveta, aktualno svetovno

prvakinja Italijanka Alice Gaggi, aktualno svetovno prvakinja v gorskem maratonu Antonelo Confortolo in dobitnico medalj na letošnjem mladinskem EP in SP Leo Einfalt. Na koncu je imela največ moči tekmovalka z najmanj težkimi nastopi v sezoni.

Letošnja prireditev je po spletu naključij dobila še dodaten pomen – bolj ali manj naključno smo izvedeli za žalostno življenjsko zgodbo lani drugouvrščenega na Teku in letos vodilnega v Grand Prixu Eritreja Teklaya. Odločili smo se, da mu po svojih močeh pomagamo in se tako njemu v korist odrekli pobrani startnini, poleg tega pa smo pristopili k dodatnemu zbiranju sredstev zanj. Kot vemo, smo njemu in njegovi širši družini z našo akcijo prihranili ogromno gorja, njemu pa najverjetneje celo rešili življenje.

Organizatorji v prihodnjih letih želijo ohraniti močno mednarodno tradicijo, hkrati pa želijo na šmarnogorske strmine privabiti več domačih ljubiteljev tovrstne športne rekreacije. V Sloveniji ni veliko prireditev, kjer bi se lahko rekreativci z ramo ob rami pomerili s svetovnimi asi. Pečat prireditvi daje tudi župan Jankovič, ki se vsako leto prvo oktobrsko soboto povzpne na Šmarno goro čestitat zmagovalcem Teke. - Podrobnosti si lahko ogledate na spletni strani www.smarnagora.com

ČS Trnovo

Odkritje lesene skulpture pred gasilskim domom

Tomaž Kavčič

V Trnovem smo po vzoru Frana Barleta, utemeljitelja in organizatorja slovenskega gasilstva, 15. marca leta 1954 ustanovili Prostovoljno gasilsko društvo Ljubljana – Trnovo. Tako kot so naši ustanovni člani s svojim delom in z vsemi pripravami za ustanovitev društva začeli leto poprej, smo tudi mi v letošnjem letu naredili uvod v jubilejno leto 2014.

V letu 2010 smo posekali dotrajana drevesa na dvorišču in hrast pred gasilskim domom, ki so ga zasadili naši predhodniki. Med dejanjem se je rodila ideja, da se iz debla hrasta izdelata in postavita v spomin obeležje gasilca, ki rešuje otroka. Članice in člani društva so idejo podprli. Deblo se je sušilo do letošnjega leta, ko smo ga oddali v obdelavo kiparju z motorko Vladu Cenclu. Deblo je obdelal z motorno žago in mu nadel videz gasilca s čelado, ki iz ognjenih zubljev rešuje otroka.

Oktobra, v mesecu požarne varnosti in mesecu, ko praznuje ČS Trnovo, smo praznovali tudi članice in člani gasilskega društva. Tako smo 4. oktobra slavnostno odkrili postavljeno skulpturo v spomin vsem ustanovnim in pokojnim gasilkam in gasilec. Prav ustanovni člani so zaslužni za to, da danes naš gasilski dom stoji na tem mestu in da nadaljujemo njihovo poslanstvo prostovoljnega gasilstva.

Slavnost je počastil obisk in pozdrav podžupana MOL Aleša Čerina, predsednika gasilske zveze Ljubljana Maksa Zupančiča

in prijateljev gasilcev, podpornikov ter prijateljev gasilstva, tj. krajanov in krajanov ČS Trnovo. - Več o prireditvi in njenih podpornikih ter aktivnostih društva si lahko preberete na spletni povezavi: www.gasilcitrnovo.si. Na pomoč!

ČS Vič

Nov varovani oddelek v DSO Ljubljana Vič – Rudnik

Barbara Purkart

Najstarejši in po številu stanovalcev tudi največji Dom starejših občanov v Ljubljani – Dom na Bokalcih je oktobra praznoval 60-letnico delovanja. Kljub častitljivim letom stavbe se v notranjosti, v duši Doma, ne čuti starosti zidov, ki nas obdajajo. V Domu je dobro poskrbljeno za delovno terapijo in za fizioterapijo stanovalcev in zunanjih obiskovalcev. Zelo pa smo veseli tudi naših prostovoljcev in zanimivih gostov, ki nas redno obiskujejo. V Domu, ki stoji na robu mesta in je obdan s čudovito naravo, živi 378 stanovalcev. Z letošnjim 1. oktobrom pa smo v Domu starostnikom, ki sicer bivajo doma, začeli omogočati tudi storitevčasne namestitve.

Kot odgovor na vse večje potrebe po obravnavi oseb z demenco in posledično po oddelku s posebno zaščito in varstvom smo se v DSO Ljubljana Vič – Rudnik odločili za ureditev dodatnega varovanega oddelka. Statistični podatki po vsem svetu in tudi v Sloveniji namreč kažejo, da število ljudi, pri katerih se kažejo večje spremembe v duševnem življenju in število obravnav, povezanih s tem stanjem, narašča. Tudi sami se že več let srečujemo z vse večjim številom prošelj oseb, ki potrebujejo posebno varstvo, in s stiskami njihovih svojcev, ki sami kljub pomoči ne zmorejo več poskrbeti za svoje bližnje. Zelo smo ponosni, da smo 1. oktobra skupaj z županom Mestne občine Ljubljana Zoranom Jankovičem, Mileno Končina z MDDSZEM in predstavnikom naših stanovalcev Metodrom Škerjancem odprli nov varovani oddelek. Na novem oddelku v pritličju bo stanovalo 24 varovancev, starejših od 65 let, ki zaradi svojih specifičnih težav, ki se kažejo predvsem kot neorientiranost v kraju in prostoru, potrebujejo omejitve gibanja.

Nov varovani oddelek je urejen kot dve bivalni enoti in ima lasten izhod na ograjeno zeleno površino. Prostorsko in kadrovske smo ga uredili v skladu z veljavno zakonodajo in priporočili stroke. S stalnim kadrom zagotavljamo individualno in skupinsko obravnavo stanovalcev z upoštevanjem njihovih potreb in zmognosti pri izvajanju posameznih aktivnosti. Verjamemo, da nov varovani oddelek v zelenem in mirnem okolju in na hkrati Ljubljančanom zelo dostopni lokaciji pomeni pomembno dopolnitev socialnovarstvenih storitev, namenjenih starejšim v našem glavnem mestu.

Foto: Domen Pal/Branko Čeak/Jože Maček

Vodohran nad Pržanom za stenami skriva 4.000 m³ pitne vode.

V vodarni Kleče smo 8. oktobra 2013 gostili predstavnike Odbora za varstvo okolja Mestnega sveta MOL, ki so se jim pridružili nekateri mestni svetniki, sodelavci mestne uprave, predstavniki četrtnih skupnosti in Regijske razvojne agencije ljubljanske urbane regije. Gostom smo predstavili delovanje JP Vodovod-Kanalizacija in jih seznanili z delovanjem vodovodnega sistema v Ljubljani, dotaknili pa smo se tudi razvojnih načrtov.

V vodarni Kleče tudi o prihodnjih načrtih

Dr. Brigita Jamnik

Visoki tehnični standardi vodovodnega sistema

Pitna voda je naše naravno bogastvo in neprecenljiva ter nenadomestljiva dobrina. Vodovodni sistem deluje na prvi pogled umaknjeno vsakdanu meščanom Ljubljane, a je zelo pomemben za kakovost življenja v mestu. Njegova urejenost in visoki tehnični standardi delovanja v Ljubljani tudi pri nepoznavalcih, ko se ti približe seznanijo z njegovim delovanjem, nemalokrat vzbudijo začudenje nad tehnično dognanostjo, pri poznavalcih pa ponos, da tudi mesto Ljubljana spada med sodobno komunalno urejena mesta.

Zagotavljanje varnosti oskrbe s pitno vodo

V Ljubljani je vodovodni sistem plod več kot dvanajst desetletij dela, v katerih so svoj pečat pustile številne generacije različnih tehničnih in drugih strok. Koncept oskrbe z vodo za mesto Ljubljana, zasnovan pred več kot stoletjem, velja še danes. Upravljalci sistema sledimo temeljnim nalogam, ki so se skozi čas poimenovala različno, danes pa jim s skupnim nazivom pravimo »zagotoviti varnost oskrbe s pitno vodo«. S stališča uporabnikov pitne vode so razmere varne oskrbe s pitno vodo tiste, v katerih uporabnik pitni vodi zaupa. Motenj v sistemu v primeru varne oskrbe uporabnik ne zaznava, pitno vodo prejema v zelenih količinah in pod ustreznim tlakom. Upravljalci vodovodnega sistema v Ljubljani se te odgovornosti zavedamo.

Nespremenjen koncept vodovodnega sistema, a zelo spremenjena način in obseg dela

Za ljubljanski vodovodni sistem velja kot za večino tovrstnih sistemov: večje spremembe v načinu njegovega delovanja se zgodijo zgolj občasno. Če se koncept v celotnem obdobju obratovanja ni pomembneje spremenil, pa sta se krepko spremenila način in obseg dela: dolžina omrežja in število ter velikost vodovodnih objektov in naprav so se povečali, s tehnološkim napredkom se je spremenil nadzor nad obratovanjem sistema in njegovo vodenje, uporabljajo se sodobni materiali in oprema, pri odločitvah so nam v pomoč najnovejša računalniška orodja, tehnične rešitve imajo temelje v dolgoletni praksi in se nadgrajujejo z najnovejšimi spoznanji, terensko delo olajšujejo hitra in dobro opremljena vozila ter stroji, podatki so nam dostopni takoj, ko nastanejo, razpolagamo z več znanji in izkušnjami, prenesenimi iz roda v rod. Načrtovanje izboljšav in sprememb v delovanju ter nadgradnji so nujna sestavina uspešnega vsakodnevnega upravljanja sistema oskrbe s pitno vodo. Danes in jutri bo oskrba s pitno vodo v Ljubljani stala pred pomembnimi odločitvami, ki bodo verjetno vplivale tudi na koncept oskrbe s pitno vodo. Brez strokovno ustreznih odločitev

in posledičnih sprememb v sistemu oskrbe bi varnost in zanesljivost oskrbe v prihodnjih letih lahko nazadovala. Odgovornost pristojnih lokalnih in državnih institucij ter upravljalca sistema je velika, saj se bodo posledice današnjih odločitev kristalizirale še čez desetletja.

Kakovost in količina virov pitne vode zagotavlja ustrezno prostorsko načrtovanje

Če so v času po 2. svetovni vojni menili, da se bo Ljubljana razvila v skoraj polmilijonsko mesto, čemur naj bi bili prirejeni tudi načrti infrastrukture, pa je že nekaj desetletij jasno, da v Ljubljani tudi v prihodnje ne bo bistveno večjih potreb po pitni vodi, kot jih ima mesto danes. Izkušnje iz 90. let prejšnjega stoletja kažejo, da obstoječa infrastruktura omogoča oskrbo z dvakrat večjimi količinami pitne vode, kot so izkoriščene ta trenutek. Ljubljana torej ima rezerve, ki ji omogočajo precejšnjo (a seveda ne popolno) varnost oskrbe tudi v primeru izpada dela vodnih virov. Zavedamo se, da imajo kapacitete vodnih virov in obstoječi objekti in vodovodno omrežje svoje omejitve. A vendarle so velikopotezni, z današnjega vidika zgolj hipotetični in iz več razlogov neizvedljivi načrti o oskrbi s pitno vodo iz virov izpod Alp ali Sorškega polja zamrli v predalih. Zato so vodni viri, ki jih imamo na voljo danes, tako dragoceni. Teh, ki jih imamo, ni mogoče nadomestiti z drugimi viri in obenem ohraniti visokih standardov oskrbe, ki izpolnjujejo pričakovanja uporabnikov – to je pitno vodo, ki ni pripravljena s tehnološkimi postopki. Za ohranitev kakovosti in količin virov pitne vode lahko največ naredimo z ustreznim prostorskim načrtovanjem in usmerjanjem dejavnosti na vodovarstvenih območjih v tiste, ki so za vodne vire še sprejemljive. Upravljalcev vodovodnega sistema pa se zaveda svoje odgovornosti: z objekti in napravami na vodnih virih bomo zato tudi v prihodnje ravnali po načelih dobrega gospodarjenja.

Načrti za prihodnost

Med drugimi pomembnimi načrti ljubljanskega vodovodnega sistema v prihodnje naj omenimo optimalizacijo delovanja vodovodnega sistema z namenom, da zagotovimo še bolj varno oskrbo, pa tudi učinkovito in transparentno poslovanje: obnovo in nadgradnjo vodovodnega omrežja, objektov in naprav, vzpostavitev stalnih merilnih mest na vodovodnem omrežju in daljinsko odčitavanje vodomero. Pričakujemo lahko tudi spremembo občinskega odloka o oskrbi s pitno vodo, hkrati pa tudi uveljavitev tehničnega pravilnika za vodovod, ki mora postati vplivna referenca vsem sodelujočim deležnikom pri upravljanju vodovoda: lastnikom in vodilnemu osebju, osebju, ki skrbi za razvojne načrte, in projektantom, izvajalcem in nadzoru nad gradbenimi deli, procesom vsakodnevnega upravljanja vodovodnega sistema in našim uporabnikom.

Republika Slovenija
Ministrstvo za infrastrukturo in prostor

Na podlagi 3. točke 39. člena v zvezi s petim odstavkom 62. člena Zakona o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (Uradni list RS, št. 80/10, 106/10 – popr. in 57/12) in 43. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odločba US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 48/12 in 57/12) Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za prostor in Direktorat za energijo s tem

JAVNIM NAZNANILOM

obveščata javnost o javni razgrnitvi osnutka državnega prostorskega načrta za prenosni plinovod M3/1 Kalce–Vodice s strokovnimi podlagami in okoljskega poročila

I.

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor naznanja javno razgrnitev:

- osnutka državnega prostorskega načrta za prenosni plinovod M3/1 Kalce–Vodice, ki ga je pod številko 9002 oktobra 2013 izdelalo podjetje ZUM, d. o. o., Maribor (v nadaljnjem besedilu: osnutek državnega prostorskega načrta),
- povzetka za javnost,
- okoljskega poročila za prenosni plinovod M3/1 Kalce–Vodice, ki ga je pod številko elaborata P4M3KV-1P/01A septembra 2013 izdelal IBE, d. d., Ljubljana... (v nadaljnjem besedilu: okoljsko poročilo);
- preostalih strokovnih podlag, na katerih temeljijo rešitve osnutka državnega prostorskega načrta.

II.

Gradivo iz prejšnje točke bo od 6. novembra 2013 do 6. decembra 2013 v času uradnih ur javno razgrnjeno:

- na Ministrstvu za infrastrukturo in prostor, Direktoratu za prostor, Tržaška cesta 19 a, Ljubljana,
- v prostorih Občine Vodice, Kopitarjev trg 1, Vodice,
- v prostorih Mestne občine Ljubljana:
 - Oddelek za urejanje prostora, Poljanska 28, Ljubljana,
 - Četrtna skupnost Rožnik, Viška 38, Ljubljana,
 - Četrtna skupnost Dravljje, Draveljska 44, Ljubljana,
 - Četrtna skupnost Šentvid, Prušnikova 106, Ljubljana,
 - Četrtna skupnost Posavje, Bratovševa ploščad 30, Ljubljana,
 - Četrtna skupnost Šmarina gora, Pločanska 8, Ljubljana,
- v prostorih Občine Dobrova–Polhov Gradec, Stara cesta 13, Dobrova,
- v prostorih Občine Horjul, Občinski trg 1, Horjul,
- v prostorih Oddelka za prostor Občine Vrhnika, Cankarjev trg 11, Vrhnika,
- v prostorih Občine Logatec, Tržaška cesta 50 a, Logatec.

Gradivo iz prve do tretje alineje prejšnje točke bo od 6. novembra 2013 do 6. decembra 2013 javno razgrnjeno tudi v digitalni obliki na spletnih straneh Ministrstva za infrastrukturo in prostor (pod »aktualno/pomembne povezave/državni prostorski načrti/javne razgrnitve in seznanitve«).

III.

Javne obravnave bodo potekale:

- 20. 11. 2013 s pričetkom ob 16.00 v območje Mestne občine Ljubljana v prostorih Četrtna skupnosti Dravljje, Draveljska 44, Ljubljana,
- 20. 11. 2013 s pričetkom ob 18.00 v prostorih Občine Vodice, Kopitarjev trg 1, 1217 Vodice,
- 22. 11. 2013 s pričetkom ob 17.00 v prostorih Zadrúžnega doma na Dobrovi, Ulica Vladimira Dolničarja 2, Dobrova,
- 25. 11. 2013 s pričetkom ob 16.00 v prostorih Občine Horjul, Občinski trg 1, Horjul,
- 27. 11. 2013 s pričetkom ob 16.00 v prostorih Občine Logatec, Tržaška cesta 50 a, Logatec,
- 27. 11. 2013 s pričetkom ob 18.00 v prostorih Občine Vrhnika, Tržaška cesta 1, Vrhnika.

IV.

V okviru javne razgrnitve ima javnost pravico dati pripombe in predloge na osnutek državnega prostorskega načrta in okoljsko poročilo. Pripombe in predloge je mogoče do 6. decembra 2013 dati pisno na mestih javne razgrnitve (na obrazcu za pripombe), lahko jih pošljete na naslov Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za prostor, Langusova ulica 4, Ljubljana, ali na elektronski naslov gp.mzip@gov.si, pri čemer je potrebno v rubriki »zadeva« navesti ključne besede »DPN M3/1 Kalce–Vodice«. Obrazec za pripombe je na voljo na mestih javne razgrnitve in na spletni strani Ministrstva za infrastrukturo in prostor. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za prostor in Direktorat za energijo bosta v roku 60 dni preučila pripombe in predloge javnosti in do njih zavzela stališče. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za prostor, jih bo objavilo na svoji spletni strani in jih posredovalo tudi Mestni občini Ljubljana ter občinam Logatec, Vrhnika, Horjul, Dobrova–Polhov Gradec in Vodice.

Šteje se, da je pri podajanju pripomb in predlogov z navedbo imena in priimka ali drugih osebnih podatkov dan pristanek za objavo teh podatkov v stališču, ki bo objavljeno na zgoraj navedeni spletni strani in posredovano naštetim občinam. Osebe, ki ne želijo, da se v stališču objavijo njihova imena in priimki ali drugi osebni podatki, morajo to posebej navesti.

Mag. Tanja Bogataj
generalna direktorica
Direktorata za prostor

Danijel Levičar
v. d. generalnega direktorja
Direktorata za energijo

Ljubljanski vestnik

Kakovost življenja v Ljubljani

Raziskava Eurobarometer je pokazala, da je kar 90 % vprašanih prebivalcev Ljubljane zadovoljnih z življenjem v Ljubljani. Eurobarometer je raziskava Evropske komisije o kakovosti življenja v evropskih mestih. Vanjo je vključenih 79 mest iz vseh držav članic EU, poleg tega pa še mesta iz Islandije, Norveške, Švice in Turčije. V raziskavi je 41.000 prebivalcev mest ocenilo svoje zadovoljstvo z različnimi vidiki življenja v mestih. Raziskava je v Ljubljani potekala novembra in decembra lani, zajela pa je 522 meščanov in meščank.

Prebivalci Ljubljane so najbolj zadovoljni z naslednjimi področji življenja: ● šole in druge izobraževalne ustanove - 87 % zadovoljnih prebivalcev Ljubljano uvršča na prvo mesto med prestolnicami Evropske unije; ● čistoča mesta - 87 % zadovoljnih prebivalcev Ljubljano uvršča na 2. mesto med prestolnicami EU; ● z javnim prevozom je zadovoljnih 78 % vprašanih Ljubljanc in Ljubljančank; ● z zdravstvenimi storitvami je zadovoljnih 75 % anketirancev; ● s športnimi objekti je zadovoljnih 76 % meščanov, kar Ljubljano uvršča na 4. mesto med prestolnicami EU; ● s kulturnimi objekti je zadovoljnih 88 % meščanov; ● s stanjem ulic in stavb v sosesčini je zadovoljnih 82 % meščanov, kar pomeni 5. mesto med prestolnicami EU; ● javni prostori (tržnice, trgi, območja za pešce) – 85 % zadovoljnih meščanov in 6. mesto med prestolnicami EU; ● mesto je prijazno do tujcev – 87 % zadovoljnih prebivalcev Ljubljana, kar pomeni 5. mesto med prestolnicami EU; ● 73 % anketiranih meni, da so tujci dobro integrirani; s tem rezultatom je Ljubljana zasedla 1. mesto med prestolnicami EU; ● da je Ljubljana varno mesto, meni 90 % anketirancev, kar pomeni 5. mesto med prestolnicami EU; ● varno počutje v soseski – 94 % zadovoljnih meščanov, kar nas uvršča na 4. mesto med prestolnicami EU; ● zadovoljstvo z zelenimi površinami (parki, vrtovi) – 86 % zadovoljnih anketirancev; ● z ravnijo hrupa je zadovoljnih 73 % meščanov, kar Ljubljano uvršča na 7. mesto med prestolnicami EU.

Anketirani Ljubljanci in Ljubljanke so manj zadovoljni s trgovsko ponudbo v mestu (74 %) in z možnostmi zaposlitve (le 22 % vprašanih je menilo, da je v Ljubljani lahko najti zaposlitev). Med glavnimi težavami v Ljubljani, ki jim bo tudi v prihodnje treba nameniti pozornost, so anketiranci navedli zdravstvene storitve, brezposelnost in onesnaženost zraka. To so področja, ki jim Mestna občina Ljubljana že zdaj namenja veliko pozornosti ter izvaja vrsto aktivnosti, s katerimi želimo še izboljšati kakovost življenja na teh področjih.

Več informacij o raziskavi Eurobarometer ter rezultatih raziskave na http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-857_en.htm

November na Ljubljanskem gradu

Glasbeni november, Stanovska dvorana:

- druga sezona glasbenega cikla *Zvoki klasike*

se novembra zaključuje z dvema koncertoma; **5. novembra** ob 19. uri se nam bo predstavil harmonikar **Klemen Leben**, ki s svojimi prepričljivimi nastopi klasične in sodobne glasbe potrjuje, da je harmonika vse bolj priljubljen inštrument. Zadnji koncert cikla, **26. novembra** ob 19. uri, pa prinaša srečanje z odličnim slovenskim violončelistom **Galom Faganelom**, ki živi in dela v ZDA. Na recitalu se predstavlja s prijateljem, odličnim pianistom Calebom J. Harrisom. ● Zaključuje se tudi glasbeni cikel *Janez Dovč z gosti*; v zasedbi **Sounds of Slovenia Trio** se mu pridružujeta Boštjan Gombač in Goran Krmar. Na koncertu **18. novembra** ob 19. uri bodo predstavili slovensko ljudsko glasbo v sodobnih in živih priredbah. ● V znamenju francoskega šansona z **Nuško Drašček** bo 3. koncert iz cikla *Ta glas*. Na koncertu **14. novembra** ob 20. uri se bo ob spremljavi pianista Blaža Jurjevčiča predstavila s svojim izborom šansonov v francoščini. ● Vrhunska plesna glasba pa bo odmevala na vsakomesečnem **plesnem večeru**; **16. novembra** ob 20. uri plešemo *Ples grajske nostalgije*.

Ustvarjalno. Novembra vabljeni vse generacije k ustvarjanju različnih vsebin. V Friderikovem stolpu pripravljajo: ● **7. novembra** ob 17. uri *kaligrafsko delavnico*, kjer lahko osvojite osnove lepopisja. Na delavnici je poskrbljeno za ves potreben material: kaligrafsko pero, tuš ter papir za končni izdelek. ● V adventnem času, **28. novembra** ob 17. uri vabijo v *tematsko ustvarjalno delavnico*, kjer boste izdelovali tipičen simbol predprazničnih dni – adventni venček in spoznali tudi izdelovanje drugih adventnih dekoracij. ● Za najmlajše bo **9. novembra** ob 11. uri *Pravljlično-ustvarjalno srečanje*, kjer bomo prebrali dansko pravljico *Kralj zmaj* in izdelali tudi kakšnega prijaznega zmaja.

Na ogled dve novi razstavi: ● **6. novembra** ob 18. uri v sodelovanju z Društvom oblikovalcev Slovenija pripravljamo otvoritev modularne tekstilne svetlobne instalacije z naslovom *Rastoča svetloba* avtoric Jane Mršnik in Vesne Štih. Razstava bo v Peterokotnem stolpu na ogled do 5. januarja 2014. Vstop je prost. ● **13. novembra** ob 18. uri v sodelovanju z Zvezo društev slovenskih likovnih umetnikov pripravljamo otvoritev mednarodne slikarske razstave z naslovom *Let's Art*, na kateri se predstavlja 20 avtorjev iz Črne gore, Makedonije, Bosne in Hercegovine in

Srbije. Razstava bo na ogled v Galeriji S do 12. januarja 2014, vstop je prost.

Tradicionalno grajsko: Na Martina praznuje tudi Ljubljana, mesto trte in vina! Na Gradu smo ponosni na Grajsko trto, ki je potomka najstarejše trte na svetu. Praznik, ko se mošt spremeni v vino, bomo na dan sv. Martina počastili tudi na Ljubljanskem gradu. Na Grajskem dvorišču bodo **11. novembra** med 11. in 16. uro predstavili svoj izbor vin tudi nekateri slovenski vinarji; tudi grajska kulinarika bo na ta dan v znamenju martinovega. Vstop je prost.

RES-NIČ-NOST

Nada Breznik

Na razstavi, katere otvoritev je bila 26. septembra, se s po dvema platnoma velikih formatov predstavljajo akademski slikarji Črtomir Frelih, Zdenko Huzjan, Jožef Muhovič in Tugo Šušnik. Dvorana Kazemate je že sama po sebi, tudi ko je gola in prazna, skrivnostna. Vanjo sestopamo v preteklost, v globino, v razmislek. Prisili nas, da pustimo zunaj vse banalnosti vsakdana, vsakdanji vrvež, da znane podobe iz resničnosti nadomestimo z domišljijo. Zato okvir razstavljenih del ne bi mogel biti primernejši. In tu bomo trčili z intimnimi svetovi štirih umetnikov, ki nam vsak na svoj način predstavljajo podobe svojega sveta. *Premor* Tuga Šušnika v eksplozivni intenzivnih barv, ki bi lahko zazvenele v svoji mogočnosti, nasproti *Presejane tišine* slikarja in pesnika Zdenka Huzjana, ob kateri spričo njene subtilnosti zadržujemo dih. Človeški obrisi, pojemajoča svetloba in barve, trenutek neprecenljive ranljivosti. Kaj vse je v svojih *Šopkih* povezal Črtomir Frelih in o čem je razmišljal Jožef Muhovič v *Prepadih navzgor*, si lahko v svoji domišljiji prevedemo iz videnega v svoj izkušnji svet, razgibamo svojo, spričo bombardiranja resničnih in digitalnih slik in podob, uspavano imaginacijo. Prav zato umetnine bogatijo in širijo naš duhovni svet.

Slikar in filozof Jožef Muhovič je predstavil projekt RES-NIČ-NOST kot odgovor na sodobno »brezbrižnost do resničnosti«, ki je, kot sam pravi, posledica na eni strani pretirane izpostavljenosti fabriciranim iluzijam in na drugi provokativnega enačenja običajnega s pomembnim. Obe smeri pa izničujeta upodobitveno moč iluzije in provokacije.

Odgovor na izziv razstave RES-NIČ-NOST v Kazematah na Ljubljanskem gradu poiščite sami. Soočite se z umetninami v skrivnostni dvorani, ki vas tam pričakujejo do 8. decembra.

Žabica je rešena!

Poslanstvo Zavoda RS za varstvo narave je ohranjanje slovenske narave, pri čemer posebno skrb namenjamo naravovarstveno najvrednejšim oz. najbolj ogroženim območjem. Prizadevamo si, da se zavest o lepota in varstvu narave goji že od malih nog, zato posvečamo nekatere naše aktivnosti

tudi najmlajšim. Tako smo prav zanje izdali slikanico z naslovom *Žabica je rešena!*

Slikanica je primerna za predšolske otroke in otroke nižjih razredov osnovne šole. Zgodbica govori o žabici in njeni mlaki, ki jo človek zasuje s kamenjem in gradbenim materialom, zaradi česar se žabica pri skoku v mlako poškoduje. V zgodbi ji na pomoč priskoči želva, nato pa skupaj s siničko raziskujeta vzrok te nesreče. Sporočilo slikanice je spoznanje, da smo ljudje del narave in živimo v okolju, ki si ga delimo z živalmi in rastlinami. Če želimo, da bodo živali in rastline še naprej med nami, moramo poskrbeti, da s svojim ravnanjem ne uničimo njihovega življenjskega prostora.

Po vsebini knjižice smo pripravili tudi lutkovno predstavo, s katero obiskujemo naše najmlajše v vrtcih, tudi v Mestni občini Ljubljana. Z lutkami se otrokom še lažje približamo in predstavimo sporočilo slikanice. Lutkovna predstava pa je tudi osnova za pogovor z otroki o sporočilu zgodbe, mokriščih in živalih, ki tam živijo. Otroci so nad predstavo navdušeni in med pogovori o mlaki pridno sodelujejo. Sama beseda mokrišče jim večinoma ni znana. Živali ob mlaki znajo našeti, čeprav jih včasih zanesne tudi med krokodile in kite. Za piko na i so nam iz vrtca dr. France Prešeren v Ljubljani poslali fotografije otrok ob ustvarjanju makete mlake, ki so jih otroci naredili ob prebiranju slikanice.

Ob sicer zahtevni vsebini, kot so mokrišča in tam živeče živali ter človekove dejavnosti, ki so lahko nepremišljene in za mokrišča škodljive, smo s slikanico, lutkovno igrico in pogovori uspeli otrokom približati varstvo narave. Ker imamo ključno vlogo pri podajanju znanja odrasli, si želimo, da tudi vam slikanica pomaga pri tovrstnih pogovorih z otroki. Slikanico lahko brezplačno dobite na spletnem naslovu www.zrsvn.si ali jo prejmete na Zavodu RS za varstvo narave, OE Ljubljana, Cankarjeva 10, 1000 Ljubljana.

Nika Hrabar, OELJ, Zavod RS za varstvo narave, nika.hrabar@zrsvn.si

17. bienalna mednarodna konferenca medicinskih sester v primarnem zdravstvenem varstvu šolskih otrok in mladine School Nurse

Majda Šmit

Letošnja konferenca je potekala v organizaciji Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije v Cankarjevem domu v Ljubljani. Strokovno so bile vse teme vezane na primarno zdravstveno varstvo šolskih otrok in mladine. Na konferenci, ki se je začela z županovim sprejemom v Mestni hiši, se nas je zbralo 140 medicinskih sester iz 18 držav sveta in vseh petih celin.

Namen teh konferenc, ki so organizirane vsaki dve leti v drugi državi in na drugi

Foto: Nik Rovar

Na Volkswagen 18. Ljubljanskem maratonu so se v soboto pomerili predšolski otroci, šolarji in dijaki, organizatorji pa so pripravili še novost letošnje prireditve *Fun tek*. V nedeljo so bili na vrsti še tek na 10 km, polmaraton in maraton. V soboto je teklo 6 540 tekačev, v nedeljo pa 12 795 (5 038 se jih je pomerilo na 10-kilometrski progi, 7 757 pa se jih je podalo na 21- in 42-kilometrsko progo. Zmagovalca letošnjega maratona sta Etiopijec Wami Mulugeta in Kenijka Caroline Chepkwony. 21-kilometrsko razdaljo sta najhitreje premagala Mitja Krevs in Lidija Cerkovnik, v teku na 10 km pa sta slavila Maruša Mišmaš in Blaž Grad. Volkswagen 18. Ljubljanski maraton je ob progo privabil množico navijačev, ki so spodbujali tekmovalce.

celini, je predstaviti delo velike skupine medicinskih sester, ki skrbijo za zdravje otrok. Na njih izmenjujemo svoja znanja in razumevanje čustvenih, socialnih in fizičnih potreb šolskih otrok in mladine. Predvsem pa se prepletajo teoretična izhodišča dela in primeri dobre prakse.

Letošnji konferenci smo dale naslov *Moč za spremembe – medicinske sestre v prvih vrstah zdravstvenega sistema* in podnaslov *Izboljšajmo kakovost življenja – približajmo se otrokom in mladini*.

Konferenca je bila dobra priložnost za izmenjavo novih znanj in izkušenj. V šestih glavnih tematskih sklopih: ● pedagoško-didaktični pristopi v zdravstveni vzgoji; ● raziskovanje, izzivi in spremembe na področju zdravstvene vzgoje otrok in mladostnikov; ● promocija zdravja; ● zobozdravstvena vzgoja in preventiva; ● pasti odraščanja (duševno zdravje, nasilje, tvegana vedenja, odvisnosti); ● specifična obravnava otrok in mladostnikov (otroci s kroničnimi nenalezljivimi boleznimi, otroci s posebnimi potrebami, deprivilegirane skupine otrok) je aktivno v plenarnih in dveh vzporednih predavanjih sodelovalo 46 predavateljev, predstavljenih je bilo 11 plakatov. Medicinske sestre iz tujine so priznane predavateljice na različnih univerzah, strokovnjakinje na inštitutih za javno zdravje, nacionalnih združenjih medicinskih sester, v šolah.

V času konferencie smo organizirali dva strokovna ogleda. V Zdravstvenem domu Ljubljana, ki je bil poleg Inštituta za varovanje zdravja RS soorganizator konference, je bila predstavljena organizacija ustanove, vloga medicinskih sester v zdravstvenem varstvu šolskih otrok in mladine. V Pediatrični kliniki pa organizacija in zdravstvena nega hospitaliziranih otrok, svetovanje in zdravstvena vzgoja staršev kronično bolnih otrok, delovanje bolnišnične šole in vrtca.

Konferenca je bila priložnost tudi za tkanje socialnih vezi in skrb za ranljive skupine.

Izvedli smo humanitarno akcijo s prodajo medvedkov z logotipom konference in izkupiček namenili varnim hišama SOS telefona za otroke in ženske žrtve nasilja. Slovenske medicinske sestre smo nedvomno ponesle v svet dobro ime svoje stroke, s sprejemom v Mestni hiši, pozdravnim nagovorom gospoda župana, vodenim ogledom mesta Ljubljane pa lepote in gostoljubnost prebivalcev glavnega mesta in Slovenije nasploh.

Dokumentarni film o Brunu Gröningu

Krog prijateljev Bruna Gröninga, ki je letos prejel mednarodno nagrado za mir Organizacije združenih narodov, vabi na projekcijo dokumentarnega filma *Fenomen Bruno Gröning*. Film prikazuje delovanje znamenitega zdravnika po drugi svetovni vojni, ki je v življenju posameznikov pustila globoke duševne rane, telesne poškodbe in bolezni. Odgovor na stiske ljudi v tistem in današnjem času je Gröningov sistem duhovne prenovitve človeka in planeta. Film bo na ogled 17. novembra 2013 od 14. do 19.30 ure z dvema odmoroma v M hotelu, v dvorani H ali J. Vstopnice lahko rezervirate na številki 041/777 128. Vstop prost. Več na www.bruno-groening-film.org.

Nabiranje kondicije

Žiga Černe

November je pravi čas, da si nabere nekaj dodatne, manj aktivni pa osnovne kondicije. Toda kaj sploh je to kondicija? Poenostavljeno rečeno, je to sposobnost telesa, da bolj ali manj zahtevna opravila opravljamo brez pretirane utrujenosti in zadihanosti, naše telo pa si po aktivnosti laže in hitreje opomore. Gre za zmogljivost srca, pljuč in mišic. Večina jo izboljšuje z redno vadbo večkrat na teden, seveda pa spremembe niso takojšnje. Udeležba na dogodkih je navadno le nagrada za pridnost, in ne edini način pridobivanja kondicije.

Lahko pa je tudi del motivacije in prav nič ne bo narobe, če si boste tudi novembra privoščili kakšen planinski izlet, tek ali pa če boste skočili v bazen in preverili svojo plavalno kondicijo. Vse to vam ponujajo tudi ljubljanska društva, čeprav se bo v Ljubljani dogajalo bolj malo. Še največ je predvidenih planinskih sredogorskih pohodov, na katera vabijo ljubljanska planinska društva.

Tekače bodo 23. novembra razveselili v Akademskem atletskem društvu Slovan s tekaško delavnico na temo, kako napredovati v teku (informacije: www.tek.si), vsaj malce pa se boste istega dne lahko preznojili na Pulz športovem Movember teku, katerega namen ni tekovanje, ampak zabavno druženje ter spodbujanje raziskav proti raku na prostati. Dolžina bo osem kilometrov, start pa ob 11. uri s Prešernovega trga. Informacije: www.pulzsport.si/brki.

Plavalno srečanje rekreativcev bo Športno društvo Riba v okviru mestnega športnega programa pripravilo na predzadnji novembrski soboto. Prizorišče bo Zimsko kopališče Kodeljevo, ob 14. uri pa bodo izvedli Cooperjev preizkus v plavanju na dvanajst minut, ki vam bo pokazal stopnjo telesne pripravljenosti, tisti z dovolj kondicije pa se boste lahko udeležili tekmovanj v disciplinah 50 prosto, 50 delfin, 800 prosto, 50 hrbtno, 50 prsno, 100 mešano, štafeta 8 x 25 prosto, z najmanj tremi dekleti v štafeti. Informacije: www.riba-drustvo.si. - Preostala povabila na dogodke pa poiščite na www.rekreacija.si.

Čas je za nov Koledar rekreacije!

Žiga Černe

Leto gre h koncu in število dogodkov v našem koledarju športno rekreativnih, gibalno rekreativnih in turistično športnih prireditev se počasi prazni. Zato je že čas, da vzamete v roke koledar za 2014 in sestavite predloge vaših dogodkov za prihodnje leto. Letos se to še posebej splača, saj smo nabor medijev, ki podpirajo rekreacijo, še okrepili in mu dodali multimedijški portal nacionalne televizije. Društva, klube, podjetja, samostojne podjetnike, turistična in gasilska društva, vrte in šole in še vse druge, ki torej v letu 2014 nameravate pripraviti kakršen koli gibalni dogodek, vabimo, da nam do 13. decembra sporočite vsaj osnovne podatke o njih. Kateri so ti, preberite na www.rekreacija.si, kjer dobite tudi podrobnejše podatke o sodelujočih medijih. Za informacije pa pokličite Žigo Černeta na 041/ 537 097.

Martinovanje 2013

bo letos na Martinovo soboto **9. novembra 2013 med 10. in 17. uro**. Tudi tretja letošnja izvedba Ljubljanske vinske poti bo na trgih, ulicah in mostovih Ljubljane združila ljubitelje odličnega slovenskega vina,okusnih prigrizkov in dobre zabave z izbranimi vinarji, gostinci (iz mestnega jedra) in drugimi ponudniki kulinarčnih dobrot iz vse Slovenije. Tudi letos organizatorji pričakujejo izjemno število obiskovalcev, razstavljavcev in kulturnih nastopov. Sestavni del letošnjega martinovanja v Ljubljani bo dogodek **Županska vina v Mestni hiši**, ki bo potekal **9. novembra 2013 med 10. in 14. uro**, in na katerem bo mogoče spoznati in

okusiti županska in protokolarna vina županov iz vse Slovenije. Več na: W:radost.si in FB:LjubljanskaVinskaPot, Vinsko-kulinarne prireditve v Ljubljani.

Razpis za podelitev priznanj ZKD Ljubljana v letu 2014

V letu 2014 bo Zveza kulturnih društev Ljubljana (ZKD Ljubljana) že sedmič zapored podelila priznanja ljubiteljskim kulturnim društvom ter posameznicam in posameznikom za njihove izjemne dosežke in zasluge **pri umetniškem vodenju, organiziranju in spodbujanju ljubiteljskega kulturnega dela na območju MOL**. Obveščamo vas, da je nekoliko spremenjen pravilnik o priznanjih. Na podlagi 7. člena Pravilnika o priznanjih ZKD Ljubljana objavljamo **Natečaj za zbiranje predlogov za priznanja ZKD Ljubljana v letu 2014**. Kulturna društva, člani ZKD Ljubljana in organi ZKD Ljubljana morate predloge za priznanja ZKD Ljubljana posredovati **pisno najkasneje do 20. novembra 2013 na naslov Zveza kulturnih društev Ljubljana, Vodnikov trg 5, 1000 Ljubljana**. Priznanja ZKD Ljubljana bodo nagrajencem izročili na priložnostni slovesnosti, ki bo predvidoma 6. februarja 2014 ob 19. uri, na Šentjakobskem odru, Krekov trg 2/1. nadstropje, ki jo bomo popestrili z zanimivim kulturnim programom in zaključili s pogostitvijo. Za vse dodatne informacije smo vam na voljo na tel. 017438 52 70 ali 040 160 14 FREE, e-naslovu zkdlj@siol.net ali osebno v pisarniških prostorih na Vodnikovem trgu 5/11.

Javni razpisi za sofinanciranje različnih programov in projektov

Mestna občina objavlja več javnih razpisov za programe in projekte s področja kulture, mladinske dejavnosti, preprečevanja zasvojenosti, dejavnosti za predšolske otroke, podporne storitve v vzgoji in izobraževanju, projekte nevladnih organizacij in programe za razvoj podeželja. Vabljeni k prijavi!

Županovi dnevi odprtih vrat

Župan Zoran Jankovič ima **vsak prvi torek v mesecu dan odprtih vrat**, ko je v pritličju Mestne hiše, Mestni trg 1, **med 14. in 20. uro** osebno na voljo za pogovor z meščankami in meščani. Za pogovor se lahko prijavite po telefonu na Odsek za pobude meščanov, na telefonskih številkah **01/306 12 82 ali 01/306 10 65**.

Najem poslovnih prostorov

Mestna občina Ljubljana oddaja več poslovnih prostorov v najem. Vse informacije so objavljene na spletni strani <http://www.ljubljana.si/>, dodatne informacije so vam na voljo na tel. št. 01/306-11-37.

● **Zdravstvo in socialno varstvo: Ambulanta za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 20 10; **Socialna delavka v Ambulanti za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 91 82; **Klinični center:** tel.: 01/ 522 50 50; **TOM - telefon otrok in mladostnikov:** tel.: 116 111; **telefonski klic v duševni stiski** (od 19. do 7. ure): tel.: (01) 520 99 00; **telefon za starše pri Mladinskem domu Jarše** (tor. in čet. od 16. do 18. ure): tel.: (01) 543 43 23 ali e-naslov: stan-skupina.hisa@guest.arnes.si; **SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja:** 080 11 55 ● Območno združenje Rdečega križa Ljubljana, Tržaška cesta 132, 1000 Ljubljana. Humanitarni center: telefon: 01/ 25 626 35. Izdajanje humanitarne pomoči vsak pon. in tor. od 14. do 18. ure, ob sre. od 10.00 do 18.00 ure. Sprejem donacij (rabljenih oblačil, obutve, posteljnine, brisač, posode, kuhinjskih pripomočkov, otroške opreme ...) vsak pon., tor. in sre. od 10.00 do 18. ure, čet. od 10.00 do 14.00 ure in pet. od 10.00 do 12.00 ure. Preskrba brezdomcev: sre. od 10.00 do 18.00 ure, čet. od 10.00 do 14.00 ure, pet. od 10.00 do 12.00 ure. Brezplačna tel. št.: 080 88 84. ● **SOS telefon** je namenjen ženskam in otrokom, ki so doživljali ali še vedno doživljajo nasilje v družini in drugih medosebnih odnosih ter potrebujejo pogovor. SOS telefon je namenjen tudi ženskam in njihovim otrokom, ki potrebujejo umik pred nasiljem v družini v Zatočišče za ženske in otroke – žrtve nasilja v Ljubljani. Prek SOS telefona se ženske lahko vključijo tudi v skupino za samopomoč za ženske, ki so doživljale ali še vedno doživljajo nasilje. Na SOS telefon lahko pokličete ob delavnikih od 12. do 22., ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 18. do 22. Telefonska številka 01 / 524 19 93 pa je telefaks, namenjen gluhim – žrtvam nasilja. ● Društvo SOS telefon, Svetovalni telefon za osebe z izkušnjo nasilja na delovnem mestu: 031/ 722 333, vsak torek: od 17.00 do 20.00. ● **ROZA ALARM!** Prijavite homofobno diskriminacijo in nasilje prek spletne prijave na naslovu www.ljudmila.org/lesboalarm. Namenjena je prijavam, obveščanju in poročanju o nasilju, zlorabah in diskriminacijah, katerih žrtve so geji, lezbijke, biseksualci in transspolne ter transeksualne osebe. Omogoča hitro in preprosto poročanje o kršitvah ter takojšen dostop do pomoči in podpore. ● **Skupina SAA Ženske Slovenija** predstavlja anonimno skupino deklet in žena, ki okrevajo od zasvojenjskega seksualnega vedenja. Za dodatne informacije se obrnite na: saa.zenske@gmail.com ali 030/ 254 592 ● **OA, Overeaters Anonymous** je skupina za samopomoč osebam, ki okrevajo od odvisnosti s hrano (kompulzivnega prenajedanja, bulimije, anoreksije). Za dodatne informacije se obrnite na <http://oa-slovenija.com> ali 051 755 291. ● **Krizni center Ženske svetovalnice** lahko pokličete 24 ur na dan na telefonski številki: 040/ 260 656 in 031/ 233 211. ● **Svetovalnica Fuzine: Svetovanje in informiranje posameznikom, parom, družinam, ki so se znašli v psihosocialnih stiskah in težavah:** Pregljev trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure. svetovalnica.fuzine@siol.net, www.csd.ljmstepolje.si ● **Program Korak: svetovanje, informiranje in pomoč uporabnikom nelegalnih drog in njihovim svojcem:** Pregljev trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure svetovalnica.fuzine@siol.net; www.csd.ljmstepolje.si ● **Center za psihološko svetovanje POSVET**, Mestni trg 8, 1000 Ljubljana, uradne ure: vsak delovni dan od 12. do 19. ure, tel.: 031/704 707, e-naslov: posvet@posvet.org in info@posvet.org, spletna stran: www.posvet.org ● **Pomoč družini na domu: Zavod za oskrbo na domu (ZOD)**, tel.: 01/ 23 96 502, Zavod Pristan: 01/ 54 79 579, 031/ 702 698. ● **Društvo Al-anon** za družine, v katerih je problem alkohol. Naslov: Lepi pot 6, Mirje, e-naslov: alanon@email.si; dežurni telefon: 041/ 590 789. ● **Anonimni alkoholiki** Vas zanimajo naše izkušnje? Pišite, telefonirajte, pridite! Naslov: P. p. 3512, 1001 Ljubljana, tel.: 01/ 433 82 25, e-naslov: aa.slo@amis.net, spletni naslov: <http://www.aa-drustvo.si> ● **Društvo socialni forum za zasvojenosti in omame**, Resljeva 11, Ljubljana: najava po tel.: 01/ 438 68 00, 01/ 438 68 05 ali na e-naslovu tomazic.katja@siol.net; odprto od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro, v ponedeljek in četrtek tudi od 17. do 19. ure ● **Združenje DrogArt** za zmanjševanje škodljivih posledic drog in alkohola med mladimi nudi individualno, telefonsko ali spletno svetovanje. Pokličite na: 01/ 439 72 70 ali 041/ 730 800. Lahko nam tudi pišete na: info@drogart.org. ● **Zavod MISSS** – Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije • Telefon MLADI MLADIM: usposobljen mladinski svetovalac odgovarja na vprašanja vrstnikov po telefonu (01/510 16 76, 051/ 300 380), e-pošti, Facebooku in Msn-ju. Delovni čas: pon.–čet. 15.30 – 17.30. • POMP – psihosocialna pomoč družinam priseljencev: celostna obravnava družin in aktivno socialno-kulturno in ekonomsko vključevanje priseljencev v skupnost: učenje slov. jezika, računalniško opismenjevanje, informiranje, medkulturno učenje in delavnice za otroke. • Svetovalnica Dravlje: Individualno in skupinsko svetovanje mladostnikom, staršem in strokovnim delavcem. Pomoč pri reševanju težav v obdobju odraščanja in vključevanja v socialno okolje, vsak delovnik od 8. do 17. ure. Vse storitve so brezplačne. Več na www.miss.si ali 01/510 16 70. ● **Združenje proti spolnemu zlorabljanju**, Masarykovi 23, Ljubljana nudi zagovorništvo, svetovanje ter podporo in pomoč v skupini za mladoletne in odrasle žrtve spolne zlorabe. Tel. 01/ 43 13 341 in na brezplač. št. 080 28 80 vsak dan od 9. do 17. ure, sre. od 9. do 19. ure, pet. od 9. do 15. ure, e-naslov: spolna.zloraba@siol.net, splet: www.spolna-zloraba.si. ● **Skupina SIA** Ljubljana predstavlja anonimno skupino za samopomoč osebam, ki so preživele spolno zlorabo in ki okrevajo od njenih posledic. Za dodatne informacije se obrnite na: sia.ljubljana@gmail.com. ● **Zaupni telefon Samaritanec za pogovor v stiski** – 24 ur na dan na brezplačni številki 116 123. ● **Promet: Oddelek za gospodarske javne službe in promet:** tel.: (01) 306 17 14; številka za zapuščena vozila: tel.: (01) 306 16 25; Redarstvo: tel.: (01) 306 16 32; AMZS, pomoč, vlečna služba, informacije: tel.: 19 87 ● **Služba za pobude meščanov:** tel.: (01) 306 12 82 ● **Okolje: JP Snaga, reklamacije, informacije in naročila:** tel.: (01) 477 96 40 ali (01) 477 96 67; JP Energetika, Center za pomoč uporabnikom: tel.: 080 28 82; dežurna številka Inšpektorata MU MOL, informacije o divjih odlagališčih, prevrnjenih smetnjakih in drugih dejavnih onesnaževanja okolja: tel.: (01) 306 16 04 ● **Varuh človekovih pravic**, brezplačni klic in informacije: tel.: 080 15 30 ● **Policija:** tel.: 113 ● **Center za obveščanje, gasilci, reševalna postaja:** tel.: 112 ● **Dnevni center za starejše:** Povšetova, tel.: 01/430 51 520 ● **Zavetišče za živali Gmajnice 30:** tel.: 01/256 02 79. Uradne ure za obiskovalce – delavniki: od 11. do 12. ure in od 14. do 17. ure, sobote, nedelje in prazniki – od 12. do 15. ure. Za oddajo najdenih živali lahko pokličete kadarkoli 24 ur na dan in najdenčka oddaste. ● **JP ENERGETIKA**, Center za pomoč uporabnikom, T 080 28 82 ● **JP VO-KA**, dežurna služba Vodovod T 01 58 08 112, dežurna služba Kanalizacija T 01 58 08 212, brezplačna številka 080 86 52 ● **JP LPP**, Prevoz na klic in informacije za osebe z oviranostmi v mestnem potniškem prometu T 01 58 22 425, M 051 44 99 92 (24 ur/vse dni v letu) ● **JP SNAGA**, Center za podporo in pomoč uporabnikom T 01 477 96 00

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

Kakovost pitne vode v Ljubljani septembra 2013

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljane in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode JP Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih v skladu z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. nadzorno točko sistema.

Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji.

Druge javno dostopne informacije uporabniki prejmejo:

- po elektronski pošti na naslovu voka@vo-ka.si,
- na spletni strani JP Vodovod-Kanalizacija www.vo-ka.si.

Dodatne informacije o rezultatih notranjega nadzora pitne vode najdete v podmenijih na spletni strani www.jh-lj.si/vo-ka/informacije/kaksno-vodo-pijemo

Kakovost podzemne vode septembra 2013

() meja zaznavanja merilne metode (LOD)

MV predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemnih voda (Ur. l. RS, št. 25/09)

Predpisane mejne vrednosti za podzemne vode je septembru 2013 rahlo presegal desetilatrazin (razgradni produkt pesticida atrazin) na merilnem mestu Brest II a. Vodnjak ni vključen v sistem za oskrbo s pitno vodo.

Kakovost zraka v Ljubljani avgusta 2013

V tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakove ulice. Na tem merilnem mestu smo avgusta 2013 zabeležili 3 dni s preseženo dnevno dovoljeno vrednostjo onesnaženosti z delci PM₁₀ v zraku. Na letni ravni (od začetka januarja do konca junija) je bila mejna 24-urna vrednost delcev PM₁₀, ki znaša 50 µg/m³, presežena 45-krat. V istem obdobju preteklega leta smo na tem merilnem mestu zabeležili 76 dni s preseženo vrednostjo delcev, kar lahko v večji meri pripišemo letošnjim ugodnejšim vremenskim razmeram.

V skladu z Uredbo o kakovosti zunanega zraka (Ur. l. RS, št. 9/2011) veljajo naslednji normativi:

SO₂ (žveplov dioksid): Mejna urna vrednost je 350 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 24-krat v koledarskem letu. Mejna dnevna vrednost je 125 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 3-krat v koledarskem letu.

NO₂ (dušikov dioksid): Mejna letna vrednost je 40 µg/m³. Mejna urna vrednost je 200 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 18-krat v koledarskem letu.

NO_x (dušikovi oksidi): Mejne vrednosti za skupne dušikove okside niso določene.

PM₁₀ (delci): Mejna letna vrednost v koledarskem letu je 40 µg/m³. Mejna dnevna vrednost delcev PM₁₀ je 50 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna vrednost za benzen je 5 µg/m³.

Rezultati notranjega nadzora septembra 2013

PARAMETER	OSKRBOVALNO OBMOČJE		BREST
	enota	mejna vrednost	
			3. 9. 2013
pH		6,5 - 9,5	7,5
bARVA	m ⁻¹	/	<0,02
Elektroprevodnost (pri 20°C)	µS/cm	2500	434
Nitrit	mg/l NO ₂	0,5	<0,003
Amonij	mg/l NH ₄	0,5	<0,025
Motnost	NTU	/	<0,10
Celotni organski ogljik (TOC)	mg/l	/	0,34
Atrazin	µg/l	0,1	0,0059
Desetilatrazin	µg/l	0,1	0,058
Metolaklor	µg/l	0,1	<0,0020
<i>Escherichia coli</i>	v 100 ml	0	0
Koliformne bakterije	v 100 ml	0	0
Skupno število bakterij pri 36°C	v 1 ml	/	<1
Skupno število bakterij pri 22°C	v 1 ml	100	<1
OCENA			SKLADEN

Vir: JP Vodovod-Kanalizacija d.o.o., oktober 2013

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Lj. polju in Lj. barju

September 2013

merilno mesto	datum	atrazin	desetilatrazin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	µg/l
MV		0,1	0,1	10	50	30
Kleče VIIIa	2.9.2013	0,011	0,028	0,1	10	1,5
Hrastje Ia	2.9.2013	0,085	0,090	0,4	20	17
Šentvid IIa	2.9.2013	0,018	0,035	0,1	17	1,7
Jarški prod III	2.9.2013	0,007	0,024	0,1	8	1,9
Brest IIa	2.9.2013	0,015	0,106	0,4	7,1	1,2

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2013, Oddelek za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana

Zrak v Ljubljani avgusta 2013

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO ₂	NO ₂	NO _x	Benzen	PM ₁₀
Veljavnih podatkov *	94 %	99 %	95 %	**	94 %
Maksimalna urna koncentracija	13	115	202	-	75
Maksimalna dnevna koncentracija	5	58	80	-	55
Minimalna dnevna koncentracija	0	0	27	-	19
Srednja (mesečna) koncentracija	2	38	57	-	33
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	-	3

Vse vrednosti koncentracij so navedene v µg/m³.

* stopnja pokritosti z meritvami v merilnem obdobju.

** merilnik je zaradi nestabilnega delovanja v popravilu

ZAČETEK NOVE OGREVALNE SEZONE Z ENERGETIKO LJUBLJANA

V JP Energetika Ljubljana upravljamo z največjim sistemom daljinskega ogrevanja v Sloveniji in imamo pri tem že 50-letno tradicijo. Toploto proizvedemo na najbolj učinkovit način v soproizvodnji toplote in električne energije v Termoelektrarni-Toplarni Ljubljana v Mostah, ki jo v Energetiki Ljubljana prevzamemo za distribucijo končnim uporabnikom. Prek lastnega vročevodnega omrežja v dolžini 250 km in prek več kot 4.500 toplotnih postaj oskrbujemo več deset tisoč gospodinjstev odjemalcev. V enakem oz. še večjem obsegu pa oskrbujemo tudi poslovne in industrijske odjemalce. Manjkajoči del toplote v zimskih konicah, kot imenujemo tiste najbolj hladne dni, pa pokrivamo tudi z vršnimi energetskega vira v Toplarni Šiška. Več kot 90 % toplote proizvedemo v soproizvodnji, kar nam skupaj z zelo dobro izkoriščenim omrežjem in drugimi ukrepi za optimalno obratovanje omogoča, da kupcem že več desetletij omogočamo najcenejši oz. konkurenčen način ogrevanja.

VEČ KOT 150 LET IZKUŠENJ PRI OSKRBI S PLINOM

Zaradi omejenih prostorskih možnosti oskrbe s sistemom daljinskega ogrevanja smo na redkeje poseljenem območju Mestne občine Ljubljana oz. območjih z manjšim toplotnim potencialom sočasno razvili tudi sistem oskrbe z zemeljskim plinom, ki sega izven Ljubljane tudi na območja vseh primernih občin: Brezovica, Dobra-Polhov Gradec, Dol pri Ljubljani, Ig, Škofljica, Log-Dragomer in Medvode.

Zemeljski plin je najčistejše gorivo, zato smo ponosni na svojo več kot 150-letno tradicijo na področju oskrbe s plinom, kot tudi na to, da danes upravljamo z največjim distribucijskim sistemom v Sloveniji, sistemom z več kot 1.000 km dolgim plinovodnim omrežjem, prek katerega oskrbujemo več kot 55.000 odjemnih mest.

DRUŽBENA ODGOVORNOST JE TUDI SKRB ZA OKOLJE

Oba sistema danes pokrivata v Mestni občini Ljubljana že več kot 50-odstotni delež celotnih ogrevalnih potreb in sta s svojim razvojem prispevala k boljši kakovosti zraka (prašni delci, žveplov dioksid ipd.) in zmanjšanju toplogrednih plinov. V kontekstu nadaljnjih načrtov za čistejšo ozračje smo v Šiški pri LPP postavili prvo javno polnilnico stisnjene zemeljskega plina (metan) v Sloveniji za potrebe avtobusov Ljubljanskega potniškega prometa in drugih tovornih in osebnih vozil. Med drugim tudi za avtomobile, ki jih uvajamo v javnih podjetjih Mestne občine Ljubljana. Uvedba stisnjene zemeljskega plina v promet lahko pomembno prispeva k bolj čistemu zraku v Ljubljani. Pri tem bi bilo smiselno, da bi tudi Eko sklad podprl uvedbo osebnih avtomobilov na podoben način, kot je to na področju elektromobilnosti.

Ker se zavedamo, da je konkurenčne cene do končnih potrošnikov – poleg stroškovno nizkih vhodnih energentov, optimaliziranih proizvodnih in poslovnih procesov, mogoče zagotavljati tudi s čim večjo izkoriščenostjo oskrbovalnih sistemov, smo našim bodočim odjemalcem pripravili široko ponudbo finančnih in drugih ukrepov, med katere sodijo: ugodni krediti, ponudba finančnega najema z večletnim odplačevanjem naprav za priključitev in rekonstrukcije, nepovratna sredstva za naprave ob priključitvi ali preureditvi na ogrevalne sisteme, inženiring izvedba za priključitev na sistem zemeljskega plina ipd. Več o tem si potencialni

interesenti lahko ogledate na spletnem portalu www.energetika-lj.si. Z veseljem se bomo odzvali na vsako povpraševanje in še več – oglasili se bomo pri vas s ponudbo prav po vaši meri, da se boste lahko čim prej vključili v krog več sto tisočih odjemalcev, ki Energetiki Ljubljana že zaupajo.

UGODNI NABAVNI POGOJI: V KORIST PODJETJU ALI V KORIST ODJEMALCEV?

Naše zveste odjemalce zemeljskega plina ob vstopu v novo ogrevalno sezono čaka prijetno presenečenje: s pomočjo našega dolgoročnega dobavitelja, s katerim smo zavezani poslovati do leta 2017, jih bomo v zimo popeljali s praktično enako ceno zemeljskega plina, ki je veljala v poletnem obdobju. Tako ostajamo med najugodnejšimi ponudniki zemeljskega plina in tudi konkurenčni dobaviteljem z zemeljskim plinom, ki danes z intenzivnim nastopom na trgu zemeljskega plina skušajo prevzemati deleže dobave zemeljskega plina. Ob tem pa je potrebno seveda tudi vedeti, da taki ponudniki pri tem nimajo nobenih ambicij za širitev obsega oskrbe z zemeljskim plinom v Sloveniji. Dejstvo je, da v Energetiki Ljubljana že desetletja namenjamo visoka finančna sredstva v razvoj sistemov in pomoč pri novem priključevanju odjemalcev. V ospredju je naša finančna soudeležba za povečevanje deleža oskrbe stavb z učinkovito in ekološko naravnano oskrbo, kar je tudi že desetletja naše širše družbeno poslanstvo za uresničevanje ciljev države s področja energetske in ekološke oskrbe. Dobički na dobavni strani zemeljskega plina so tako v drugem planu in so bili vseskozi izredno nizki.

NE SPREGLEJTE ODLIČNE PONUDBE ZVESTOBA OGREVA!

Z Energetiko Ljubljana boste v novo ogrevalno sezono lahko vstopili z dodatno znižano ceno, saj smo za odjemalce pripravili novo akcijo Zvestoba ogreva. Namenjena je sedanjim in novim odjemalcem Energetike Ljubljana, z odjemnim mestom, uvrščenim

v prodajno skupino PS₃ (501 Sm³ – 1500 Sm³), PS₄ (1501 Sm³ – 2500 Sm³) in PS₅ (2501 Sm³ - 4500 Sm³) letne porabe zemeljskega plina.

Vsem odjemalcem zagotavljamo 1 leto navzgor zamejeno neto ceno zemeljskega plina po 0,3333 EUR/Sm³. Če bo aktualna cena zemeljskega plina nižja od cene v akciji Zvestoba ogreva, bomo tudi pri obračunu upoštevali nižjo ceno.

S prijavo odjemalcev do 15. 11. 2013 v tej akciji zagotavljamo 1 leto navzgor zamejeno neto ceno zemeljskega plina po 0,3333 evrov/Sm³. Če bo aktualna cena zemeljskega plina nižja od cene v akciji Zvestoba ogreva, bomo tudi pri obračunu upoštevali nižjo ceno.

PRIHRANEK

V primeru letne porabe zemeljskega plina 1500 Sm³ bo prihranek za odjemalce, vključene v akcijo, znašal 30 evrov, za 4500 Sm³ letne porabe pa 90 evrov, torej je prihranek odvisen od letne porabe zemeljskega plina. Dodatne informacije o akciji si lahko preberete na www.energetika-lj.si ali www.mojplin.si.

DODATNO ZNIŽANJE STROŠKOV

V Energetiki Ljubljana vam ponujajo tudi storitev enakomerni mesečni obrok, ki je namenjena gospodinjstvom odjemalcem. To pomeni, da v zimskih mesecih nimate večjih stroškov, ampak so vaši obroki vse leto enaki.

Stroške si lahko znižate tudi s plačevanjem položnic brez provizije na skupni blagajni Mestne občine Ljubljana in prihranite do 27 evrov na leto, odvisno od načina plačila.

Mojplin+

PONUDBA, KI VAS BO GRELA 0,3333 EUR/Sm³
Pred zimo znižujemo cene.

energetika ljubljana